

**T.C
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**LİSANSLI BAYAN SPORCULARIN CİNSEL İSTİSMAR VE
TACİZ DURUMLARININ İNCELENMESİ**

**Hazırlayan
Emine BAL**

**Danışman
Öğr.Gör.Dr.Feyzullah KOCA**

Yüksek Lisans Tezi

**Temmuz 2011
KAYSERİ**

**T.C
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**LİSANSLI BAYAN SPORCULARIN CİNSEL İSTİSMAR VE
TACİZ DURUMLARININ İNCELENMESİ**

**Hazırlayan
Emine BAL**

**Danışman
Öğr.Gör.Dr.Feyzullah KOCA**

Yüksel Lisans Tezi

**Temmuz 2011
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

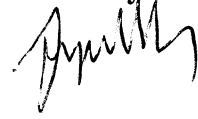
Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Adı-Soyadı: Emine BAL

İmza:

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

“Lisanslı Bayan Sporcuların Cinsel İstismar ve Taciz Durumlarının İncelenmesi”
adlı Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma
Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan**Emine BAL****Danışman****Öğr.Gör.Dr.Feyzullah KOCA****Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı Başkanı****Prof. Dr. Kenan AYCAN**

Öğr.Gör.Dr.Feyzullah KOCA danışmanlığında **Emine BAL** tarafından hazırlanan “**Lisanslı Bayan Sporcuların Cinsel İstismar ve Taciz Durumlarının İncelenmesi**” konulu bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

21./07/2011

JÜRİ

Danışman : Öğr.Gör.Dr. Feyzullah KOCA

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yahya POLAT

Üye : Yrd. Doç. Dr. Abdüsselam KÖSE

İmza

ONAY

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulununtarih ve.....sayılı kararı ile onaylanmıştır.

.../.../2011

Prof.Dr. Saim ÖZDAMAR
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tez çalışmasında yardımlarını esirgemeyen Okul Müdürümüz Prof. Dr. Kenan AYCAN' a,

Tez çalışma sürecimin başından sonuna kadar yanımda olan yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen, akademik çalışmalarda ışık tutan, verilerin istatistiksel analizlerinin yapılarak düzenlenmesinde emeği geçen değerli danışman Dr. Feyzullah KOCA'ya,

Tezin her aşamasında yardımlarını esirgemeyen ve yol göstericilerim olan Yrd. Doç. Dr. Yahya POLAT'a ve Yrd. Doç. Dr. Apdusselam KÖSE' ye,

Tezin anket kısmına katılan kadın sporcularımıza,

Tezimde her türlü destek ve bilgilerini esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. H. Mehmet TUNÇKOL ve Dr. Mustafa Yaşar Şahin' e,

Hiçbir zaman desteğini esirgemeyen, yaşamımın her anında nefeslerini hissettiğim, hayatım boyunca her zaman beni destekleyen ve bu zamana gelmemi sağlayan canım AİLEM' e sonsuz teşekkürleri bir borç bilirim .

Emine BAL

LİSANSLI BAYAN SPORCULARIN CİNSEL İSTİSMAR VE TACİZ DURUMLARININ İNCELENMESİ

Emine BAL

Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2011

Danışman: Dr. Feyzullah KOCA

KISA ÖZET

Bu araştırmanın amacı; ülkemizdeki lisanslı kadın sporcuların spor hayatlarında karşılaştıkları cinsel istismar ve taciz durumlarının belirlenmesi ve bu durumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

Araştırmanın evreni, İstanbul, Ankara, Kayseri ve Tokat illerinde lisanslı spor yapan 18 yaş üstü kadın sporcular oluşturmaktadır.

Spora bakış açılarını, cinsel istismar ve taciz hakkındaki düşünce ve duygularını, bu konuyla ilgili yasal haklarına dair bilgilerini belirlemek için Anket Formu kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Kadın sporcuların verdikleri cevapları madde bazında ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Sonuçlar yüzde ve frekanslara göre yorumlanmıştır ve çapraz tablo ile karşılaştırma yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda anket formunun uygulandığı 362 lisanslı kadın sporcuların % 26.3 cinsel istismar ve taciz maruz kaldığı, bu durumun sportif ve sosyal yaşamlarını olumsuz yönde etkilediği ve spor hayatlarındaki performanslarının da olumsuz yönde etkilendiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor, kadın, cinsel istismar ve taciz

EXAMINING OF LICENSED FEMALE ATHLETES SEXUAL ABUSE AND HARASSMENT SITUATIONS

Emine BAL

Erciyes University, Institute of Health Sciences

Physical Education and Sport Department

Master Thesis, July 2011

Advisor: Dr. Feyzullah KOCA

ABSTRACT

The aim of this study is to determine and examine the sexual abuse and harassment situations of licensed female athletes according to various variables in their sport lives.

The population of this study is creating from licensed above 18 years old female athletes who lived in the Istanbul, Ankara, Kayseri and Tokat cities.

For determining the athletes' views about; perspectives to sport, ideas and emotions about sexual abuse and harassment, knowledge about own legal rights about this subject, a Questionnaire Form was used.

For analyzing the data of this study Statistic Program for Social Sciences (SPSS) was used. The Female Athletes' answers were evaluated separated by each items. Results were discussed according to percentages and frequencies and cross- table comparisons were made with.

At the end of this study, questionnaire form was practice 362 licensed sportswomen. 26,3 % of these people exposed sexual abuse and harassment, these sportswomen's life were affected negatively and identify that performance of their sport life were affected negatively, too.

Keywords: Sport, Female, Sexual Abuse and Harassment.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa no</u>
İÇ KAPAK	I
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	II
YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI.....	III
KABUL ONAY SAYFASI.....	IV
TEŞEKKÜR	V
ÖZET	VI
ABSTRACT.....	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
KISALTMALAR.....	X
TABLO, ŞEKİL ve GRAFİK LİSTESİ.....	XII
1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. SPOR	3
2.1.1.Dünya’da Spor	5
2.1.2. Türkiye’de Spor	5
2.2. KADIN.....	8
2.2.1.Dünya’da Kadın	8
2.2.2. Türkiye’de Kadın	8
2.2.3. Geleneksel Toplumda Kadın.....	10
2.2.4. Modern Toplumda Kadın	12
2.3.KADININ ROLLERİ VE KADIN OLGUSU	
2.3.1. Aile Rolü.	14
2.3.2. Anne Rolü.....	15
2.3.3. Kadın ve Medya Olgusu.....	16
2.3.4. Kadın ve Estetik Olgusu	17
2.3.5. Kadın ve Güzellik Olgusu	18
2.3.6. Kadın ve Eşitlik Olgusu.....	20
2.3.7. Kadın ve Cinsiyet Olgusu	21
2.3.8. Kadın ve Cinsellik Olgusu	23
2.3.9. Kadın ve Spor Olgusu.....	25
2.3.10. Kadın ve Feminizm Olgusu.....	29

Sayfa no

2.4. KADINA YÖNELİK ŞİDDET.....	32
2.4.1. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri.....	32
2.4.2. Kadına Yönelik Şiddetin Görülme Sıklığı.....	34
2.5. CİNSEL TACİZ VE İSTİSMAR.....	36
2.5.1. Cinsel Taciz.....	36
2.5.2. Cinsel İstismar.....	42
2.5.3. Sporda Cinsel Taciz ve İstismar	44
2.5.4. Kadın Sporcularda Cinsel Ayrımcılık ve Cinsel Taciz	45
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	49
3.1. GÖNÜLLÜLERİN SEÇİMİ	49
3.2. VERİLERİN TOPLANMASI	50
3.3. İSTATİSTİKSEL DEĞERLENDİRME.....	50
4. BULGULAR	51
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	84
6. KAYNAKLAR	91
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	

KISALTMALAR

MÖ	: Milattan Önce
BM	: Birleşmiş Milletler
ECCP	: Avrupa İcraat Komitesi
EEOC	: İş Bulmada Fırsat Eşitliği Komitesi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
USDHHS	: Amerika Birleşik Devletleri Sağlık ve İnsan Hizmetler Departmanı

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa no</u>
Tablo 4.1. Kadın sporcuların şehirlere göre dağılımı.....	51
Tablo 4.2. Kadın sporcuların spor branşına göre dağılımı	52
Tablo 4.3. Kadın sporcuların eğitim düzeyine göre dağılımı	53
Tablo 4.4. Kadın sporcuların medeni durumuna göre dağılımı	53
Tablo 4.5. Kadın sporcuların antrenörlerinin cinsiyet dağılımları.....	54
Tablo 4.6. Kadın sporcuların cinsel istismara ya da tacize maruz kalma durumları.....	54
Tablo 4.7. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kalma şekilleri	55
Tablo 4.8. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kaldıkları şahıslar	56
Tablo 4.9. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kalma sıklığı	57
Tablo 4.10. Kadın sporcuların olası bir cinsel tacize maruz kaldıkları yerler	58
Tablo 4.11. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kaldıklarında performans durumları	58
Tablo 4.12. Kadın sporcuların cinsel bir taciz sonrası performans kaybı süresi	59
Tablo 4.13. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kaldıklarında ki hisleri	59
Tablo 4.14. Kadın sporcuların cinsel taciz sonrası yaşadıkları fiziksel ve psikolojik sorunlar	60
Tablo 4.15. Cinsel taciz sonrası kadın sporcuların vermiş oldukları tepkiler ve davranış değişiklikleri	60
Tablo 4.16. Cinsel tacize uğrayan kadın sporcuların bu durumu paylaştıkları kişiler	61
Tablo 4.17. Tacize uğrayan kadın sporcuların yasal haklarına dair bilgisi	61
Tablo 4.18. Tacize uğrayan kadın sporcuların yasal yollara başvurma durumu.....	62
Tablo 4.19. Cinsel taciz sonrası kadın sporcularda suçluluk hissi.....	62
Tablo 4.20. Cinsel taciz sonrası kadın sporcuların sporu bırakma düşüncesi	62
Tablo 4.21. Kadın sporcuların cinsel taciz sonrası sosyal yaşamlarının olumsuz etkilenmesi	63
Tablo 4.22. Kadın sporcuların cinsel taciz sonrası karşı cinse negatif duygular beslemesi	63
Tablo 4.23. Kadın sporcuların beslenme alışkanlıklarının olumsuz etkilenmesi	64
Tablo 4.24. Cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli	64
Tablo 4.25. Adli yollara başvurmaları desteklenmeli	65
Tablo 4.26. Taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı	65

Tablo 4.27. Kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı.....	65
Tablo 4.28. Federasyon yetkilileri haberdar edilmeli	66
Tablo 4.29. Mecliste araştırma komisyonu kurulmalı.....	66
Tablo 4.30. Medyada kadın sporcu sorunları daha fazla yer almalı.....	67
Tablo 4.31. Kadın sporculara kadın antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı	67
Tablo 4.32. Kadın sporculara göre medyanın cinsel tacize olaylarına karşı sağduyulu olma durumu	68
Tablo 4.33. Kadın sporculara göre spor kıyafetlerinin cinsel tacize yol açabilmesi durumu.....	68
Tablo 4.34. Kadın sporculara göre cinsel tacizin sporda büyük bir problem olması durumu.....	69
Tablo 4.35. Kadın sporculara göre cinsel tacize uğrayan kadınların toplum tarafından dışlanıyor olması durumu.....	69
Tablo 4.36. Kadın sporculara göre cinsel tacize uğrayan kadın sporcular için araştırma komisyonuna sahip olunması gerekliliği	70
Tablo 4.37. Kadın sporculara göre kadın antrenör ve yönetici sayısının artmasının cinsel tacizi engellemesi durumu.....	70
Tablo 4.38. Kadın sporculara göre kadınlar için cinsel tacizi engelleyecek bir sendika ya da birliğin kurulma gerekliliği	71
Tablo 4.39. Kadın sporcularda cinsel tacize maruz kalma durumu ile cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli düşüncesine ilişkin bulgular.....	71
Tablo 4.40. Kadın sporcularda cinsel tacize maruz kalma durumu ile adli yollara başvurmaları desteklenmeli düşüncesine ilişkin bulgular	72
Tablo 4.41. Kadın sporcuların spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular	72
Tablo 4.42. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular.....	73
Tablo 4.43. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile Federasyon yetkilileri haberdar edilmeli düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular...	74
Tablo 4.44. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile Mecliste araştırma komisyonu kurulmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular	74

Tablo 4.45. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile medyada kadın sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular.....	75
Tablo 4.46. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular	76
Tablo 4.47. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile medyanın cinsel istismar olaylarına karşı sağduyulu olduğunu düşünüyor musunuz sorusu ilişkisine ilişkin bulgular	76
Tablo 4.48. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı sorusu ilişkisine ilişkin bulgular	77
Tablo 4.49. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Sizce cinsel istismarın olması sporda büyük bir problem midir?” sorusu ilişkisine ilişkin bulgular.....	78
Tablo 4.50. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile cinsel istismara uğrayan kadınların toplum tarafından dışlandığı fikrine katılıyor musunuz sorusu ilişkisine ilişkin bulgular	79
Tablo 4.51. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın sporcuların cinsel tacize uğradıklarında bir araştırma komisyonu kurulmalı mıdır sorusu ilişkisine ilişkin bulgular	79
Tablo 4.52. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın antrenör ve yönetici sayısının artması sizce cinsel istismar durumunu engeller mi sorusu ilişkisine ilişkin bulgular.....	80
Tablo 4.53. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile cinsel istismarları engelleyecek bayanlar için bir sendika ya da birlik kurulmalı mıdır sorusu ilişkisine ilişkin bulgular	81
Tablo 4.54. Cinsel tacize uğradıklarını beyan eden kadınların spor branşlarına göre dağılımı	82

1.GİRİŞ VE AMAÇ

Çağımızda, toplumların refah ve kültür düzeylerinin bir göstergesi olarak anlam kazanan spor sosyal ve kültürel hayatta giderek önem kazanmaktadır (1). Günümüzde özellikle medyanın etkisiyle sadece boş zaman değerlendirme veya sağlıklı bir hayat geçirme gibi fonksiyonlar, spor için tali nitelikte kalmaya başlamış, artık dev bir endüstri haline gelen spor cinsiyet gözetmeksizin herkes tarafından ilgi odağı olmuştur (2).

Meslekleşen spor erkeklerin yanı sıra kadınlar tarafından da tercih edilen bir alan haline dönüşmüştür. Batı dünyasında artık kadınlar da erkekler kadar spor yapabilmekte ve yaklaşık otuz yıldan beri spora katılımları sürekli artmaktadır (3).

Birçok branşta başarılı kadın sporcular yetiştiren ülkemiz, uluslararası platformda kadın sporcular tarafından da temsil edilmektedir. Sporda kadınlar, erkeklerin baskın olarak yaptığı erkek sporu olarak bilinen birçok branşta profesyonel olarak ilgilenmeye başlamışlardır. Fakat kadının; iş hayatında, günlük yaşantısında olduğu gibi sporda da yaşadığı bazı olumsuzluklar söz konusu olamaya başlamıştır. Bu olumsuzluklar cinsel taciz ve cinsel istismar olarak bilinmektedir. Günümüzde bu olayların sayıca artmasına neden olarak kültürel yozlaşma, insanların birbirine saygısının kalmamış olması gibi pek çok neden sayılabilmektedir.

Birçok organizasyon sırasında, öncesinde veya hemen sonrasında ortaya çıkan bu tür olaylar spor federasyonlarını, ülkeleri zor durumda bırakmakta olup organizasyon ve yarışmaları tehlikeye sokabilmektedir. Ülkemizde de basında bir çok defa yer alan reşit olmayan sporcu antrenör ilişkileri, cinsel ilişkiye zorlama, tecavüz gibi skandallar toplumumuzda çok büyük tepkilere yol açmıştır. Bu durum spora olan ilgiyi azaltmakta ve spor alanında yapılan kamplar veya organizasyonların iptal edilmesine neden olabilmektedir (4).

Basında hemen hemen her gün karşımıza çıkan cinsel taciz ve istismar haberleri bu konunun aslında ne kadar önemli olduğunu göstergesidir.

Cinsel taciz ve tecavüz spor camiasında yaşanan münferit olaylar değildir. Genelde yaşanan tacizlerin gün yüzüne çıkması çok kolay olmadığı ama ne ilginçtir ki spor camiasında yaşanan taciz olayları çok görünürdür. Ama bu görünürlük sadece camia içindedir. Konu ile ilgili sporcuların antrenörlerin ya da spor adamlarının mutlaka anlatacakları bir öyküsü vardır (5).

Bu tezde spor hayatında kadın sporcuların karşılaştıkları cinsel istismar ve taciz sorunlarının neden kaynaklandığı ve ne şartlarda oluştuğu tespit etmek amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. SPOR

Günümüzde spor sosyal, biyolojik, psikolojik ve sanatsal işlevi olan, kültürel ve ahlaki bir olgu olarak görülmektedir. Diğer bir deyişle, insanın, aklını ve vücudunu kullanarak rakibine, kendisine, tabiata, mesafeye ve zamana karşı, eşit kurallar içerisinde de yaptığı bir mücadele şeklidir. Spor, toplum fertlerindeki potansiyel enerjiyi bedenen ve zihnen en yararlı olacak şekilde tüketen; kişilerde ve toplumda sağlıklı ilişkilerin oluşmasına olanak sağlayan; çeşitli durumlarda insanı dengeli bir şekilde mutluluğa götüren; toplumu disiplini, kurallara saygıyı ve sosyal barışa inandıran araçtır. Spor yapan, sportif gelenekleri devam ettiren toplumlar, birlik ve dayanışma içinde olmalarının yanında barışçı; siyasal, kültürel, ekonomik, bilimsel alanlarda başarılı, dinamik ve yaratıcıdırlar. Spor, kültürü biçimlendirirken kendisi de bu kültürden etkilenmektedir, yani sporla kültür karşılıklı etkileşim durumundadır (6).

Sportif öğelerin tümünde dinlenmek, eğlenmek olduğu kadar aynı zamanda sosyal bir kaynaşma da vardır. Spor sadece insan bedenini değil bütünlüğünü eğitmek için gerekli araç ve eylemdir. Baska bir deyişle, bireyler sporu kendine güveni sağlama, sorumluluk alma, disiplin, yaratıcılığını artırma, macera, oyun ve sağlıklı olma gibi nedenlerle birlikte toplumsal özellikleri geliştirmek amacıyla yapmaktadır. Bu nedendir ki, toplumla kaynaşma ve özdeşleşme konusunda spora önemli görevler düşer (7).

Günümüz anlayışına göre spor, ilk başta çok önemli bir kitle eğitim vasıtasıdır. Böylece insan karakterini, egosunu, davranış niteliğini, psikik yapısını belirleyen bir bilim dalı olarak da islev görmektedir. Sporun sağladığı bedensel ve ruhsal anlamdaki doyum olanakları, serbest zamanları ve yaşam seviyeleri düzenli olarak artan sanayileşmiş ülkelerin özlemini duyduğu yeni bir yaşam şeklinin ayrılmaz parçasıdır (8).

Spor çok yönlü bir kavram olduğu için sporu anlatmakta çeşitli tanımlar yapılmaktadır ve bu şekilde olmasına sebep çeşitli alt başlıkları ve algılanış biçimi farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Bir kaç tane spor tanımı vericek olursak şöyle sıralanabilmektedir:

Fişek; sporu, insanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamandaki artışa paralel olarak tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı olarak estetik, teknik, fiziki yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir (9).

Erkal'a göre "spor, ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyetleri kapsamı içinde veya tam zamanı alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (10).

Spor, tarihsel süreçte çeşitli anlamlar yüklenen ve farklı işlevlerine vurgu yapılan bir faaliyet olmuştur (9). Bir zamanlar üst tabakaya özgü, tembellik ve savurganlık göstergesi iken, teknolojinin gelişimine bağlı olarak geniş halk kitlelerinin katıldığı, kaliteli yaşama katkı sağlayan bir faaliyete dönüşmüştür. O kadar ki, artık sporun temel haklardan biri olduğu hukuçular arasında tartışılmaktadır (11).

Spordan daha fazla verim elde edilebilmesi; ilkçağlardan günümüze kadar gelen spor ahlakı ve felsefesi ilke ve kurallarına bağlı kalmakla mümkün olabilecektir. Spor kavramı içerisinde öne çıkan, aslında bir ahlak kavramı ve eğitim ilkesi olarak kabul edilen fair-play; hoşgörü, centilmenlik, erdemlilik, haklara saygı, iyiyi ve güzeli takdir etme, dürüstlük ve eşitlik gibi insani özellikleri içeren ve sporun da özünü oluşturan bu kavramın aracılığıyla bireylere kazandırılması, sporun geleceği ve demokratik yaşam açısından da önem taşımaktadır (12).

Sportif eylemler doğrudan doğruya ahlakla ilgilidir. Çünkü sporda özellikle takım oyunlarında başka insanlarla ilişki söz konusudur (13). Ahlak, severek ve isteyerek iyi davranışları yapma, kötü davranışlardan sakınma alışkanlığıdır. Sporun amacı da insanları beden ve ruhen dengeli bir kişilik yapıları oluşturmalarını sağlamaktır (14).

2.1.1.Dünya’da Spor

Dünyanın her ülkesinde aynı kural ve şartlarla yürütülen sportif faaliyetler, sporcuyu, antrenörü, personeli, uzmanları ve tesisleriyle, kısacası büyük bir sektör olarak bir iş disiplini ifade eder. İnsanlığın ortak faydası olan çabaları içermektedir (15).

Spor, 20.yüzyılın başlarında sosyolojik olarak toplum şuurunun yönlendirilmesinde önemli bir görev üstlenmiştir. Özellikle sporun kitleleştirilmesinde doğrultusunda bu anlamda atılan adımlar, izleyici de olsa kitlelerin sportif faaliyetlere katılmalarına yol açmıştır. Bu toplum şuru o hale gelmiştir ki spor; ekonomik ve politik olarak uygulamaları farklı devletlerin kendi sistemlerinin üstünlüğünü benimsemekte kullandıkları araçlardan biri olmuştur. İtalya’da Mussolini, Almanya’da Hitler ve Sovyetler Birliği’nde Stalin’in dönemlerinde olduğu gibi bu ilişki uç noktalara varırılmıştır, başta futbol olmak üzere seyirci kitlesi çeken spor dalları, uluslararası politikalarda güç gösterisi haline dönüştürülmüştür (15).

Dünyadaki spor seyrine bakıldığında zaman futbolun dışında çeşitli branşlarda yükselme olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra, farklı branşların ortaya çıktığı görülmek ve ülkemizde bu gelişmeye ayak uydurmaktadır.

2.1.2. Türkiye’de Spor

Türkler’de spor anlayış ve uygulamalarının nerede, nasıl başladığını ortaya koyan belgeler sınırlıdır. Oynayan insan, hareket eden insan ile birlikte kaynaklanan ve spor anlamını taşıyan amaç ve düzenlemeler erken dönemde sportif yansıma olarak Türkler’in hayatını doldurmuştur. Yaşam kavgalarını, varoluş ve egemen oluşlarını, her zaman beden kültürüne dayandırmışlardır. Spor bir eğitim konusu olarak düşünüldüğü takdirde kültür ürünü sayılacağı göz önüne alınırsa, Türkler oluşturdukları toplumları bu anlamda her zaman eğitmeyi amaçlamışlar, ulusal yenilenmede beden kültürünü ön planda tutmuşlardır. Güçlü olan yaşar ilkesinin egemen olduğu tarih akışı içerisinde, her dönem güçlü ve diri olmak, hastalık ve sakatlıkların giderilmesinde, hüznün ve sevinç

günleri törenlerinde, her türlü bir araya gelişte düzenlenen fiziksel aktiviteye dayalı etkinliklerde spor anlamının yatmakta olduğu görülür (16).

Milli kültürün oluşturulması ve geliştirilmesi, bir çaba, en azından özendirme ister. Türkler, gerek yarı göçebe gerekse yerleşik düzende spora çok yakın olmuşlardır, spora çok zaman ayırabilmişlerdir; tarih boyunca spor faaliyetlerini kadınlı erkekli yapmışlardır. Örneğin, kadınlarında at binip, ok atmaları ve çöğen/polo oynamalarında olduğu gibi. Halbuki M.Ö. 9. yüzyılın sonlarında diğer toplumlarda kadınlar, olimpiyatlara seyirci olarak dahi alınmıyorlardı. Olimpiyatlarda yarışmaları, kadınlardan yalnızca başrahibe seyredebilirdi. Rahibenin dışında oyunları seyretmeye çalışmanın cezası ölümdü (17).

Atalarımız beden ve akıl güçlerini kullanarak, imparatorlukların, devletlerini kurabilmişlerdir. Birçok spor dalının başlangıcını bu oluşumların hazırlığı ya da devamında buluyoruz. Düşmana karşı kin duymayan, sportmence bir tavır takınan Türkler, sporu savaş haline getirenlerden çok farklıdır. Onlarda savaş bile bir spordur. Barışı amaçlayan ve barışa hizmet eden spor, olimpiyat ruhu Türkler'de başlangıçtan beri vardır (6).

Türkler'de spor, O'nun gücünü, çevikliğini, bedensel yetilerini gösteren milli kültür varlıklarımızdan birisidir. Hunlar, Göktürkler, Harzemşahlar, Samanoğulları, Selçuklular, Osmanlı Devleti ve diğer Türk devletlerinde güreş, avcılık, atıcılık, okçuluk, binicilik, kılıç, yaya koşuları, atlama, ağırlık kaldırma ve labut atma, gürz ve topuz kullanma, cirit, çöğen/polo, gökbörü, tepük, tomak, matrak, kayak gibi sporlar büyük aşamalar göstermiştir. Türkler, yarışma biçiminde yaptıkları güreş, binicilik, cirit ve okçuluk gibi sporları daha sonraki yıllarda gelenekselleştirmiş ve ata sporuna dönüştürmüşlerdir (6).

Türkiye'de sportif etkinlikler birçok ülkede olduğu gibi seçkin sınıfların himayesi ve katılımıyla başlamış ve gelişmiştir. Modernleşme ve Batılılaşma hareketlerinin kaynağı olan Tanzimat Dönemi, modern sporlarla tanışmak için vesile olmuştur. Öncüleri erkekler ve varlıklı sınıflar olan modern sporlar, daha ziyade laventen nüfus tarafından ülkeye sokulmuş zamanla Müslüman ailelerin erkek çocukları arasında popüler olmuşlardır. Okullar, kulüpler ve lokaller aracılığıyla örgütlü hale gelen en popüler spor dalları jimnastik, atletizm ve futboldur (18). Günümüzde de varlığını ve başarılarını sürdüren birçok kulüp ve okul takımı, Tanzimat'tan sonra imparatorluk sınırları

dahilinde kurulmuştur. Örneğin Beşiktaş Jimnastik Kulübü (1903), Galatasaray Kulübü (1905), Fenerbahçe Kulübü (1899) gibi (19, 20).

Galatasaray Kulübü'nün bünyesinden çıkmış olduğu Mekteb-i Sultani'nin spor alanında getirdiği yeniliklerden biri de yıl sonunda okuldaki çeşitli beden terbiyesi faaliyetlerinin halka açık özel gösterilerle sergilenmesidir. Bu tür gösteriler halkın modern sporlarla tanışmasını ve bunlara ilgi göstermesini sağlaması açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Önceleri gayr-i müslim öğrencilerin ilgi gösterdiği dersler, zamanla Müslüman öğrencilerin de katıldığı faaliyetler haline gelmiştir. Buna katkısı olan öğretmen Faik Efendi basının yoğun ilgisine mazhar olmuştur. Basında yer alan haberler ayrıca, bu programların yaygınlaştırılması için bir talebi ortaya çıkarmasını da sağlamıştır. Zamanla jimnastik derslerinin diğer okullara da yaygınlaştığını gösteren örneklerinden biri, Dâr'ül- Muâllimat'ın 1900 yılında yayımlanan ders kitabında çocuk oyunlarının ve beden hareketlerine yer verilmesidir (18).

Spor milli kimliklerin inşa edilmesinde ve ulusların modernleşme serüverinde önemli bir yer tutar. Dolayısıyla spor tarihlerinin incelenmesi, ulus devletlerin hangi ilkeler etrafında ve hangi politik argümanlarla inşa edildiklerini, zaman içinde bunların nasıl dönüşüme uğradığını göstermesi bakımından önemlidir. Türkiye tarihinde beden politikaları ve sporun yeri, geçirdiği dönüşümler, Türkiye modernleşmesinin niteliği ve özgünlükleri konusunda ipuçları vermektedir. Atatürk'ün önderliğinde, kurucu seçkinlerin hem özel hem de kamusal alanı düzenleme, denetleme ve yeniden üretmeye yönelik politikaları, halktan vatandaşa dönüştürülmeye çalışan Türk insanın boş zamanını da kapsamaktadır (21).

Türkiye'de sporda modernleşmenin en önemli göstergesi, sporun halkın ve bireyin bedensel ve ruhsal eğiliminin bir parçası olarak göeülmeye başlamasıdır. Spor yeni seçkinlerin kendileri ve bedenleriyle kurdukları yeni etiğin ve yaşam tarzının bir parçasıdır. Öte yandan spor devlet açısından toplumsal bedeni, yani halkın yeni bir düzenleme ile yönetilmesini mümkün kılan tekniklerden biridir. Bu anlamda nüfus bilimleri, iktisat, tıp gibi pek çok alanda üretilen bilgi ve siyasetlerle ilişki içinde ele alınabilmektedir (21).

2.2. KADIN

2.2.1. Dünya’da Kadın

17. ve 18. yüzyıllar sanayileşen Batı toplumlarında kadının durumu düzelmediği gibi daha da bozulmuş, halk sınıfları arasında küçük aile işletmelerinin ortadan kalkmasıyla ağırlaşan cinsler arası rekabet kadınların elindeki bir kaç mesleği de ellerinden almıştır. Yukarı ve orta burjuvazinin hiçbir iş yapmayan aylak kadınları, erkekler tarafından hakir görülmeye ve giderek daha da fazla eve kapatılmaya başlamışlardı. 17. Yüzyılda da bu eve kapatılmaya karşı ufak tefek sesler yükseldiyse de esas olarak 18.yüzyılda burjuva kadınların çalışma hakkı kazanmak için başlattıkları direnişler giderek artmış ve bütün sosyal kesimlere yayılmıştır (22).

19. yüzyıl kapitalizmin doruklara çıktığı bir çağdır. Kadının eve kapanması, çalışmaması emekçiler açısından rekabetin ortadan kalkması, patron açısından yedek bir iş gücü potansiyeli, küçük mülk sahipleri açısından da bedava bir iş gücü olarak yarar sağlıyordu (22). Emekçi kesimleri ezen köleleştiren bu ekonomik ve sosyal sistemi değiştirme zorunluluğu, 19.yüzyıl sosyalist hayalci teorileri ile sosyal hareketlerin de ifadesini buldu. Durumun düzeltilmesi için reformcular işçi sınıfı ile sermayenin işbirliğini savunurken, sosyalistler ise sermaye egemenliğine son verilmesine yanaydılar. St. Simon’cular ve Fourier’ciler gibi ütopyacı sosyalistler, kadınlara ilişkin konularda ise çekingен bir eşitlikçi tavır sergilediler. Örneğin, Robert Owen, kadınların karakterini geniş anlamda eğitimle ilişkilendirmiş, baskıcı koşulların kadın ve erkek karakterlerini nasıl çarpıttığını dikkat çekmekle yetinmiştir (23).

Dünyanın birçok ülkesine gidildiğinde de kadının yeri erkekten sonra geldiği görülmektedir. Bu durum birçok kadın hareketlerini oluşmasını tetiklemiştir. Kadına hak ettiği değerin verilmemesi ikinci sınıf ve hatta çoğu ülkeler üçüncü sınıf vatandaş sayılması feminist bir mücadeleye başlamasını sağlamıştır.

2.2.2. Türkiye’de Kadın

Türkiye sosyolojik açıdan heterojen bir ülkedir. Modernleşme sürecinde katedilen mesafe sosyal ve coğrafi olarak değişmekte, doğudan batıya, kırsal kesimden kentlere, büyük kentlerde gecekondu semtlerinden merkezi muhitlere gidildikçe azalan geleneksel ve artan modern öğelerle karşılaşmaktadır. Genel olarak genç kuşakların önceki kuşaklara oranla modern değerleri daha fazla benimsedikleri görülmektedir.

Eğitim düzeyinin ve gelir düzeyinin yüksekliği de moderniteye yönelimi arttırmaktadır (3).

Türkiye Cumhuriyeti'nde özellikle son 20 yılda kadın hareketi hız kazanmıştır. Bu son 20 yıllık sürecin analizinin daha sağlıklı yapılabilmesi adına Osmanlı Tanzimat Dönemi'nden bu güne kadar kadın hareketin kısaca değinmekte fayda vardır. Bilindiği zere, Osmanlı İmparatorluğu yöneticileri kştten kurtulmak için çeşitli hamlelerde bulunmuştur. Sosyal hayatı doğrudan etkileyen bu hamlelerden aile yapısının da pay alması kaçınılmazdı. Tanzimat Fermanı ile başlayan cinsiyetler arası eşitsizliğin ortadan kaldırma girişimlerinin izleri ve devamı niteliğinde olabilecek pek çok yasa Cumhuriyet'in ilk yıllarında kendini göstermiştir (24).

II.Meşrutiyet Dönemi'nde kadının çalışma hayatına katılmasıyla, dernekler kurmasıyla, modayı takip etmesiyle, kadının mahrem dünyasını belirleyen örtünme, cinslerin ayrılığı, dışarı çıkmama gibi simgeler aşınmıştır (25). Kadınlar zel alanın dışına taştıkaa, devlet, kadının kamusal alandaki faaliyetlerini disiplin altına almak için ardı ardına fermanlar çıkarmıştır, hatta polisiye önlemler almaktan da çekinmemiştir. II.Meşrutiyet Dönemi'nde, aynı zamanda, merkezi İstanbul olan bir kadın hareketinin var olduğu ortaya çıkmıştır (26).

Cumhuriyet Dönemi'nde yeni toplumun inşaasında Kemalist devrim ve reformların hız kazanmasıyla kadının Türk toplumundaki yeri kadının lehine değişmiştir. 1926 yılında İsviçre Medeni Kanunu'ndan esinlenen Türk Medeni Kanunu'n kabul edilmesiyle, çokeşlilik yasaklandı, her iki eşe de eşit boşanma hakkı ve çocukların velayet hakkı tanınmıştır. Ancak ailenin reisi erkekti, ailenin, bütün önemli kararları ile aile adına o alacak, aileyi hukuken o temsil edecekti. Ailenin geçiminden sorumlu olan erkekti, kadının bir işte çalışmak veya herhangi bir ekonomik bir aktivitede bulunmak için kocasının iznine ihtiyacı vardır. Ebeveynler çocuklarının sorumluluklarını eşit lde paylaşmak zorunda olmakla beraber bir boşanma durumunda çocukların velayeti babaya kalmaktaydı (27).

Batı'daki kadın hareketinin "zel olan politiktir" sloganı, Türkiye'ye ancak 1980'lerde taşınabilmiştir. İkinci kuşak kadın hareketi olarak tarif edilen 1980-1990 arası, Türkiye'de kadınların toplumsal cinsiyete ve ataerkilliğe ilişkin problemlerin tartışıldığı, kadın olmanın ve kadınlığın anlamlarının belirginleştirildiği, feminizmin bir toplumsal proje olarak tartışıldığı, farklılıkların tarif edildiği bir dönem olmuştur. Bilinç

yükseltme, güçlenme ve duyarlılık yaratma kavramları bu dönemi özetleyen kavramlar olarak gösterilebilmektedir (28).

1980'ler Türkiye'de kadın hareketi konusunda son derece dinamik geçmiştir. 1990'lara gelindiğinde sokaklara taşınan kadın sorunları kurumsallaşmaya başladığı görülmektedir. 1990'ların öze çarpan en önemli özelliği 1980'lerde anlaşamayan devlet ve sivil toplum kuruluşlarının bazı konularda birlikte hareket etmeleridir. Bu ortaklaşa çalışmanın temelinde yatan en önemli sebep belki de hem devlet kurumlarının hem de derneklerinin kadına yönelik şiddetle ilgili araştırma yapmak için yurtdışından fon bulmaya başlamalarıdır. Ayrıca, barolar kadın komisyonları oluşturmuşlar, yeni kanunlar çıkmış, kadına karşı şiddeti önlemek için yeni kurumlar oluşmuş, devlet kendi bünyesindeki Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu gibi eski kurumlara işlevler verdi ve yerel yönetimler kadına yönelik şiddeti önlemek için yeni birimler oluşturmuştur. Feminist söylem ve eylem bu dönemde Türkiye'de meşruiyet kazandı demek yanlış olmaz (29).

2.2.3. Geleneksel Toplumda Kadın

Geleneksel toplumlar, durağanlığın, tarım sektörüne dayalı bir iktisadi yapının, geçimlik ekonominin, ilkel düzeyde bir teknolojinin, çok düşük düzeyde okur yazarlık oranının, düşük hayat standardının, yatay ve dikey sosyal hareketsizliğin egemen olduğu toplumlardır. Geleneksel toplumlarda işlevsel belirliliği olan kurumlar yerine, daha çok yüz yüze ilişkilerin hakim olduğu toplumsal hayat söz konusudur; yasa ve kurallardan çok gelenek ve göreneklerin hakim olduğu bir yönetim yapısı bulunmaktadır. Aynı zamanda geleneksel toplumlar, kadercî zihniyet ve katılımın hakim olduğu bir kültürel sistem ile ailelerin egemen olduğu şahsileştirilmiş politik sistem ile karakterize edilir (30).

Geleneksel toplumlara bakıldığında, bu tür toplumların kadın ve erkek arasındaki güç eşitsizliği üzerine kurulduğu görülür. Geleneksel toplumlarda kadınların ve erkeklerin belirli rolleri vardır. Böyle toplumlarda erkek üstünlüğü söz konusudur ve bu üstünlük tüm toplumsal kurumlara da yansır. Kadınlara karşı şiddet, güç dağılımındaki eşitsizlik, bir cinsin başka bir cins tarafından denetlenmesi gibi olgular, bu tür toplumların ataerkil aile yapısına dayanır. Cinsiyetçi rollerin öğrenilmesine dayalı bir toplumsallaştırma süreci erkeklere toplumda güçlü ve üstün bir konum sağlamak ve erkeklerin kadınlar üzerinde şiddet uygulaması için hoşgörü ortamı hazırlamaktadır. Geleneksel toplumların

erkeği güçlü, akılcı, üretici olarak çizmesi ve kadına hakim olma, eşini yönetme rolünü vermesi ile de erkek modeli oluşmakta ve erkek, modelin kendine sunduğu rolü yerine getirme aracı olarak şiddeti uygulamaktadır (31).

Erkeğin özne kadının ise nesne olarak konumlandığı egemenlik ve bağımlılık ilişkisine dayanan bu cinsiyet konumlandırılması geleneksel toplumdaki modern topluma geçiş sürecinde ve sonrasında da devam etmiştir. Üstelikde kadının, ev ortamının dışına çıkmaya, kamusal alanda yer almaya başladığı modern toplumsal ortamda da bu ikili ilişki, daha doğrusu iki cins arasındaki egemenlik ve bağımlılık ilişkisi daha çok belirgin biçimde hissedilmeye başlanmıştır. Kadın, erkeğin egemen olduğu, dolayısıyla da erkeğin belirlediği kamusal alanın ilişkiler ortamında kendi başına varlık göstermekten çok erkek yanında, onun varlığını ve gücünü pekiştirici rol almaya başlamıştır. Örneğin, iş ortamında kadın, erkeğin yardımcısı, işteki başarısının pekiştiricisi olurken iş dışı ortamda erkeğin eğlence alanında onu eğlendiren, yaşamdan zevk almasına yardımcı olan, onun yaşamının yardımcısı unsuru rolüyle konumlandırılmıştır. Hem zaten kamusal erkek egemen değerlerle yapılan bir ortam olduğu için söz konusu alana kadının daha etkin katılımı, bu alanda başarılı olması beklenmemektedir. Dolayısıyla kadın kamusal alanda ancak mülkiyetinde bulunduğu erkekle birlikte varlık gösterebilmektedir. Bu durumda da kadının, başarı ve etkin katılım adına özel bir çaba göstermesine gerek yoktur (32).

Bu toplumlarda aile içinde kadının ve erkeğin rolleri cinsiyet ayrımına dayanarak, temelinde kadının dışavurumsal rollerde, erkeğin ise araçsal rollerde uzmanlaştığı düşüncesini destekler nitelik göstermekte ve bu roller sosyalizasyon süreci içinde öğrenilmektedir. Buna göre erkeğin ailedeki en önemli görevi, ailenin geçimini sağlamak; kadının ise, ev işlerini yapmak çocuklara bakmaktır. Buna bağlı olarak ev ile ilgili alınacak kararlarda, ev içi işler konusunda kadınlar; satın alma ve dışarı ile ilişkileri belirleyen konularda ise erkekler söz sahibidir. Kadınlar genellikle düşük bir statü sergilemekte ve kadınların toplumda oynadıkları önemli roller çoğunlukla fark edilmemektedir (33).

2.2.4. Modern Toplumda Kadın

Sosyolojinin kurucularından E. Durkheim toplumsal bütünleşmenin, geleneksel toplumda mekanik dayanışma, modern toplumda organik dayanışma şeklinde olduğunu belirlemiştir. Mekanik dayanışma benzerliklere dayalı bir dayanışmadır. Benzerlikler, toplumun kendisini bir bütün olarak görmesini ve sosyal ilişkilerin bağımlılık ilişkisi tarzında olmasını sağlamaktadır. Modern toplumun dayanışma biçimi olan organik dayanışma ise farklılıklardan kaynaklanan dayanışma biçimidir. İş bölümünün artmasından ve işlevsel farklılaşmadan doğan farklılıklar öncelikle toplumu değil de kendisini düşünen bir insan tipini yani bireyi ortaya çıkarırken, yok ettiği bağımlılık ilişkisinin yerine yeni bir dayanışma biçimi demek olan bağımlılık ilişkisinin yerleştirmektedir (34).

Sanayileşme ve kentleşmenin, yatay ve dikey sosyal hareketliliğin, okur yazarlık oranının ve eğitim düzeyinin yüksek olduğu, haberleşme olanaklarının etkin ve yaygın olduğu, sosyal ve siyasal yapıda kurumlaşmanın arttığı, yönetimde görevlerin siyasal olarak farklılaştığı demokratikleşmenin arttığı ve laikleşmenin kültürel, sosyal ve siyasal yapıda yaygınlaştığı, kitlelerin artan şekilde yönetime katıştığı toplumlar, modern toplumlardır (30).

Modernleşmiş toplumlarda, erken yaşta evliliğin azaldığı, gençlerin eş seçimine kendilerinin karar verdiği, akraba evliliğinin olmadığı, resmi nikahın yapıldığı, yeni evlilerin ailelerinden ayrı bir evde yaşadığı, ailede otoritenin eşler arasında eşit olarak dağıtıldığı, çocukların yetiştirilmesinde demokratik kuralların uygulandığı, çocukların eğitimine önem verildiği, onların sadece psikolojik değerinin olduğu, kız ve erkek çocuklarının arasında ayırım yapılmadığı, evliliklerde anlaşmazlığın ve boşanmaların fazla olduğu çekirdek aile tipi görülmektedir (33).

Modern toplumlarda, insan gücüne duyulan ihtiyacı giderek azaltmış ve bunun sonucu olarak insanın doğal yapısına uymayan bir yaşam biçimi ile birlikte iş ve sosyal çevreden gelen baskılar, stresler dolaşım ve solunum sistemi hastalıklarını, özellikle gelişmiş ülkelerde başta gelen ölüm nedenleri arasına sokan faktörlerdir. Spor çağdaş insanın karşısına dikilen bu tehlikeye karşı dinamik, güncel yaşamın getirdiği streslerden uzak bir ortam yaratarak çözüm getirmekte ve kazandırdığı sağlıklı yaşam biçimiyle de koruyucu tıbbı yardımcı olmaktadır (35).

Günümüz de kadın modern toplumda artık söz söyleme hakkına sahip olduğu ve eşitsizliğe çok fazla maruz kalmadığı görülmektedir. Fakat bu şekilde görülmesine rağmen haksızlığa uğradığı çok fazla konularında olduğu bilinmektedir; örneğin; kadının iş hayatına atıldıktan sonra yaşadığı olumsuzların başında cinsel istismar, taciz ve iktidar mücadelesinde yıldırımlar yaşadıkları gözlemlenmektedir.

Kadının toplumsal konumunu evrensel planda ele almak bu çalışmanın sınırlarını aşmaktadır. Sosyologların gerçeği tam yansıtmayan, ancak çözümleme aracı olarak yararı inkar edilemez ünlü geleneksel ve modern ikilemi ekseninde, tarih boyunca dönemlere ve toplumlara göre değişmekle birlikte büyük ölçüde benzeşen statü ve roller üstlenmiş olan kadının bir aktör olarak tarih sahnesinde yerini alması moderniteye özgü bir olgu olarak görülmektedir (3).

Erkek ve kadın rollerinin geleneksel dağılımıyla ilgili günümüz kadının hoşnutsuzluğu, tartışmanın bir parçasıdır. Toplumsal yaşamda kamu ve özel alanlar ayırımına yol açan ve kadını erkek kadar kamusal alanın bir parçası haline getiren modernitenin geleneksel eril ve dişil farklılıkları yok etmeyip yeniden üretmesi ilginçtir. İktisadi alanda erkek kadar üretici hale gelen kadını diğer toplumsal işlevlerinden soyundurarak, öncelikle sevgiyle, cinselliğin ve çocuk bakımının evcilleştirilmesiyle ilgilenir hale getirmek ve içinde ailenin yer aldığı duygusallaştırılmış bir özel alan inşa etmek; böylece cinsiyetler arasındaki ayırımı yok eder gibi yaparken yeniden üretmek moderniteye özgü bir olgudur (36).

Değişen dünya düzeni, geleneksel kadın bedenini de değişime zorlamıştır. Sağlık, güzellik ve spor ilişkisi ve bu ilişkiyle beraber serbest zaman etkinliklerinin insan hayatına daha fazla girmesi yeni bir kadın estetik anlayışını ortaya çıkarmıştır: Çok yönlü, güçlü ama estetik kadın bedeni. Kadınların vücut geliştirmenin popüler biçimlerine, aerobik ve egzersiz etkinliklerine katılımları kadınların beden kültürünü değiştirmiştir. Türkiye’de son yıllarda bu yeni hareket kültürü altında değerlendirilebilecek yeni fiziksel uygunluk hareketleri (step, aerobik, yoga, pilates, fat-burner vb.) popüler olmaya başlamıştır. Özellikle orta ve üst sınıf kadınlar arasında popülerleşmeye başlayan bu yeni beden kültürü batıdan, özellikle de Amerika’dan ihraç edilmiştir. Türkiye’de spor kültürünün olmaması, sadece yarışma sporlarına vurgu yapılması ve bu yeni gelişen beden kültürünün kadın bedeni üzerindeki etkileri, yeni

beden kültürünün spor kültürü tarafından değil daha çok kozmetik endüstrisi tarafından şekillendiğini söylemek mümkün görünmektedir (37).

2.3. KADININ ROLLERİ VE KADIN OLGUSU

2.3.1. Aile Rolü

Aile kurumunun tarihsel süreç içerisinde, çeşitli aile tipleri oluşturma (geniş aile, çekirdek aile vb), hane halkı azalıp çoğalmakta ise de kadın ve erkek cinsinin birlikteliğiyle varolma özelliğinin değişmediği görülmektedir. Malinowski, aile kurumunu cinsler arası sınırlandırılmış ilişkiler ve aralarındaki duygusal bağları ile tanımlar. Yakın dönemlerde görülen tek ebeveynli ya da aynı cinsten kişilerin oluşturduğu aile tiplerini gelişim seyri bu oluşumdan farklı olmaktadır. Aile kurumunun cinsiyet temelinde inşası; aile içi ilişkiler örütüsünde; her cinsin kendine özgü biyolojik farklılığı, toplumsal rolleri, üstlendikleri görevlerden kaynaklanan cinsler arası önemli sorunların yaşanmasını beraberinde getirebilmektedir. Aile içi şiddet; aile kurumunu oluşturan kadın ve erkek cinsinin ilişkiler örtüsünü olumsuz yönde etkileyen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sorun ailenin tüm üyelerini etkileyen, çeşitli psikolojik, sosyal, kültürel boyutları olan spesifik bir sorundur (38).

Aile değerlerinin evlilikte oluşan sosyal bağ ve ilişkilerin, kadın ve erkeğin aile içi rollerinin anlamı, aileyi saran sosyal ve kültürel atmosferin toplumdan topluma farklılaşması nedeniyle bireyin içinde yaşadığı topluma ve sosyal çevreye göre farklılık gösterebilmektedir. Buna bağlı olarak, bireyin aile içindeki rolüne uygun davranması, geniş ölçüde kültürel normları anlamasına ve davranış standartlarına bağlı olduğu söylenilmektedir. Bu normlar da içinde yaşanılan kültürel ortamdan öğrenilmektedir (39).

Bize göre aile, ana-baba, çocuklar ve tarafların kan akrabalarından meydana gelmiş ekonomik ve toplumsal bir birlikteliktir. Özellikle bu tanım modern toplumlardaki ailelerin yetişkin üyeleri bakımından ele alınınca geçerliliği artmaktadır. Çünkü bu birlik kadın ve erkeğin açıkça belirttikleri amaçları gerçekleştirmek üzere bir araya gelmemelerinden oluşmaktadır. Ancak eşler çocuk sahibi oldukları andan itibaren aile sadece birlik olmaktan çıkıp daha kapsamlı bir anlam kazanır. Çocuk için aile onu daha büyük bir çaptaki topluluklara hazırlayan küçük bir topluluk modeli olmaktadır (40).

2.3.2. Anne Rolü

Kadının çocuğunu yetiştirmesi ve topluma hazırlaması ile ilgilidir. Aile içinde baba, kardeşler, aile büyükleri ve akrabaların, aile dışında da komşu, öğretmen ve benzeri ilgilerinde çocuğun bakımına, yetiştirilmesine ve topluma hazırlanmasına katkıları olabilmekte ise de bu konuda asıl görevli mevcut değer yargılarına göre kadındır (41).

Kadının içinde yaşadığı kültür değerleri çerçevesinde aile içi rolleri ile bütünleştirilmesi ve onun aile grubuna ait bir kişi olarak görülmesi sonucu, kadının anahtar rolünü aile içi rolleri oluşturur. Bu nedenle, kadından annelik ile ilgili beklenen rollerini elinden geldiğince en iyi şekilde oynaması beklenmektedir. Kadın da kendi sosyalizasyonu içinde annelik rolünü en iyi biçimde gerçekleştirmesi gereğini öğrendiği için, bu rolünü oynamaya hazır bulunmaktadır (42).

Her insan için hayat bir çok önemli olayı içerir. Bunların bazıları kişinin kendisini tanıması, büyümesi, kimlik edinmesi ve toplumda yüklendiği rolün değişmesini gerektiren olaylardır. Kadınların hayatında da evlenme dışında önemli olaylardan birisi de ilk kez anne olmasıdır. Anne için çok önemli olan bu süreçte hayatında kaçınılmaz değişiklikler olur (43).

Gebelik ve doğum, kadının yaşamında uyum ve kabul gerektiren bir çok biyolojik, psikolojik ve sosyal değişimler yaşamasına yol açmaktadır. Bebeğini doğumdan önce tanımaya ve algılamaya başlayan anne bebek doğduktan sonra onu keşfetmeye çalışır. Bu arada onun bakımı, beslenmesi devam ederken sürekli olarak eylem ve etkileşim yaşar. Bu arada anne kendisiyle ilgili de algı oluşturur. Eylem ve etkileşim döngüsü, annenin kendi rolünü keşfetmesine olanak sağlar. Çünkü anne, bebeğin eylemlere verdiği yanıtlar ve davranışlara göre yeteneklerini değiştirir, geliştirir ve annelik rolünü öğrenir. Annelik rolünün edinilmesinde anne, bebeğin ağlaması, gülmesi, haykırması, besini kabul etmesi ya da reddetmesi gibi olayları yaşayarak çok yol kat eder (43).

Annelik rolü kavramının kadınıla tanışması çocukluk dönemindeki deneyimleriyle başlar ve gebelik dönemindeki rol modellerini izlemesiyle anlam kazanmaya başlar. Bebeğin doğmasıyla annenin var olan annelik kavramı etkilenir ve annenin kendi stilini yavaş yavaş geliştirmesiyle devam eder, sonuçta kendini tam yeterli bir anne olarak algıladığında tamamlanır (43).

Anne olmak bir kadının hayatında en önemli geçiş noktası olarak kabul edilmektedir (44). Kadınlar bir bebeğin ebeveyni olma sürecinde yeni rollerini gerçekleştirirken değişik yaşam olaylarından ve kişisel kaynaklardan yararlanmaktadır (45).

Anneler zaman içerisinde ve deneyim edindikçe annelik rolü başarımları olarak adlandırılan süreç boyunca yeni fikirler ve beceriler kazanırlar (44).

2.3.3. Kadın ve Medya Olgusu

Günümüzde bilim, iletişim ve teknolojiye yaşanan gelişmeler sonucunda medya büyük kitlelere kısa sürede ulaşabilmekte ve onları etkileyebilmektedir. İletişim araçları toplumun davranış kalıpları, değer ve düşünce tarzlarının bireylere kazandırılması ve öğrenilenlerin içselleştirilmesinde etkili olmaktadır. İletişim araçlarına özellikle de görsel medyaya gösterilen yoğun ilginin de kolaylaştırıcı etkisiyle iletişim araçları vasıtasıyla kitlelere aynı ileti çok sayıda ve farklı mesajlarla iletilmekte, çok hızlı bir bilgi akışı sağlanmaktadır (46).

Medya toplumun kültürel ve sosyal yapısının belirlenmesinde, toplumsal yargıların olumlu yönde değişmesi işlevine sahip olacağı gibi, haber ve yorumları aracılığıyla mevcut toplumsal yargıları yeniden de üretebilir. Bu açıdan medya kadın ile erkeğin yer almasına eşitlikçi bir anlayış yer vererek, kadın erkek eşitliğinin ve kadınların ilerlemesinin sağlanmasında önemli potansiyele sahiptir. Son yıllarda çeşitli toplumsal sorumluluk projelerinin medya tarafından desteklendiği görülse de, topyekün bir dönüşümün gerçekleştiğini söylemek güçtür. Kadınların iletişim sistemlerine katılımında ve ulaşabilirliğinde yaşanan eşitsizlik, medya da kadının klişe rollerle temsil edilmesi, şiddet içeren küçültücü kadın imajına sıkça yer verilmesi gibi farklı biçimlerle toplumsal cinsiyet eşitsizliği medyada yeniden üretilmekte, toplumda mevcut cinsiyet ayrımcılığının devamlılığı sağlanmakta ve mevcut eşitsizlikler güçlendirilmektedir (46).

Bir çok alanda olduğu gibi spor ve medya alanında da erkeklere daha fazla yer verildiği görülmektedir. Spor medyasının okuyucuya yansıttığı haber ve yorumlarında kahramanlar çoğunlukla erkeklerden oluşmaktadır.

Medyada kadın sporlarına yok denilebilecek ölçüde az yer verilmesinin yanı sıra, kadınlarla ilgili haberlerin sunum tarzıda önem taşımaktadır. Milli atlet Süreyya Ayhan örneğinde Türk yazılı basınında sporcu kadının nasıl temsil edildiğiyle ilgili bir araştırmada, kadının spordaki başarısının basında sıra dışı ve raslantısal bir durum

olarak aktarıldığı, kadınlığa ilişkin tanım ve bilgilerin sporcu kimliğinden önce sunulduğu saptanmıştır (47).

Kadınların spor medyasında yer almaya başlamaları, sadece meslektaşları tarafından değil, spor müsabakalarının oynandığı stadyumlarda da yadırganmıştır. Bir çok meslek grubunda olduğu gibi spor gazeteciliğinde de çalışma ortamlarında erkeklerden kadınlara yönelik taciz olaylarının yaşandığıyla ilgili söylentiler bulunmaktadır. Görüşme yapılan kadın muhabirler, muhattap oldukları sporcu, antrenör, kulüp yöneticisi gibi haber kaynaklarından zaman zaman özel arkadaşlık teklifleri geldiğini vurgulamaktadır. Yaşanan bu tür olaylar çoğunlukla toplum baskısıyla ört bas edilmektedir. Ancak gün yüzüne çıkmasada yaşanan bazı olumsuzluklar, kadın spor gazetecilerinin meslek hayatlarını sonlandırmaya kadar varan noktalara ulaşmaktadır (48).

2.3.4. Kadın ve Estetik Olgusu

İnsan, kendi tarihsel süreci içinde bedenini gerek maddelerle boyar gerek takı ve kıyafetlerle gerek kokularla ve hatta gerekse bedeninde deformasyona neden olabilecek işlemlerle kendi estetik algısını bedeninde yansıtmaya çalışmıştır (49).

Bu durum her tarihsel dönem ve coğrafyada farklılıklar göstermektedir. Kimi dönem ve coğrafyalarda insan bedeninin yaşlanması, olgunluk ve saygı getirecek bir durumken, özellikle günümüzde insan bedeninin yaşlanması o kişinin toplum dışına itilmesi ve ölüme işaret etmektedir. Örneğin Antik Yunan döneminde yine o coğrafyada yaşayan insanların sadeliğe özen gösterdiğini örneğin, bir erkeğin sakalının ağarması, saçlarının dökülmesi sonucu yaşlanma belirtileri göstermesi o erkeğe olgunluk kattığını ve bu olgunluğunda o kişiye toplum içinde bir saygınlık getirdiği bilinir. Günümüz modern toplumlarında ise bedeninin yaşlanma belirtileri göstermesi bireyin korkulu rüyasıdır (49).

Görüldüğü gibi, bir dönem estetik olarak pozitif bir değeri olan yaşlanma belirtisi, insanlık tarihinin başka bir döneminde estetik olarak negatif bir değer alabilmektedir. Bu nedenle insan bedenini estetik bir obje olarak incelemeğe çalışıldığında çok karmaşık bir yapı çıkmaktadır (50).

Kitle iletişim araçları yoluyla görselliğin her geçen gün biraz daha önem kazandığı bir dünyada bedene verilen önemin artması ve estetik arayışının ön plana geçmesi kaçınılmazdır. Bu durumun spora da yansıdığı ve sporun en azından artistik jimnastik, buz pateni gibi bazı dallarda estetik kaygının başat olduğu görülmektedir (3).

Spor her şeyden önce bedenden yana bir tavrı, bedene duyulan ilgi ve özeni ifade eden bir faaliyettir. Nitekim istatistikler, spor yapan kişilerin yapmayanlara oranla beslenme, makyaj ve vücut bakımında daha özenli olduklarını göstermektedir. Görselliğin çok önem kazandığı dünyamızda insanlar fazla kilolardan kurtulmak, daha düzgün, dinç ve güzel bir bedene sahip olmak için yoğun bir çaba sarfetmektedirler (51).

2.3.5. Kadın ve Güzellik Olgusu

Güzellik, savaşımlara, ölümlere neden olan bir tutku, güç, para, iktidar ve başarıya ulaştırılan bir araç oların asır boyunca konuşulan, tartışılan bir kavram olmuştur. Kavram olarak ne olduğu, güzelliğe konu olan nesneye mi, güzelliğe bakana göre mi değiştiği, işlevselliği, ne gibi anlamlar yüklediği gibi temel sorular ilk çağlardan beri filozoflarca tartışılmıştır (52).

Kavram olarak güzellik ilk olarak Platon'la birlikte ele alınmıştır. Kendisi güzellik üzerine düşüncelere temel oluşturan iki güzellik kavramını doğurmuştur. Pisagor'dan esinlendiği uyum ve oran olarak güzellik ve Yeni Platoncu düşünceyi etkileyen görkem olarak güzellik. İlk kavram, güzellik ile matematik arasında ilişkinin altının çizmektedir. Platon'a göre mükemmel form matematiksel açıdan kanıtlanabilir olan, simetrik olmalıdır. İkinci güzellik kavramında güzelliğin, onu ifade eden fizikî araçtan farklı olarak bağımsız olduğunu ve her yerde parıldadığını ifade etmektedir. Platon "callos" kelimesin güzelliğin beş duyu organıyla algılanabilen özelliğini ve ahlakî açıdan asil olduğunu belirtmek için kullanmıştır. Ancak Platon'un kullandığı bu güzellik kavramı kadın için değil erkek içindir (52).

Rönesans olarak bilinen sanatta yenilik kavramı olarak bilinen güzellik ise hem bilimsel kurallar gereği doğanın bir taklidi hem de fani dünyada tam olarak fark edilmediği için gözle algılanamayan doğaüstü bir kusursuzluğun görüntüsü olarak yorumlanmıştır. Güzellik oluşturduğu parçaların oranına bağlı olarak kusursuz ölçüyle bağlantılı bir bilimsel olgudur. Bu durum, Leonardo Da Vinci'nin eserlerinde açıkça görülmektedir (53).

18. Yüzyılda kadınlara özgü güzellik anlayışı incelendiğinde, dolgun vücutlu olmanın bir moda olduğu görölmektedir. Zayıf görünüm, yeterince beslenemeyen sıradan halkın yanısıra, anoreksiya rahatsızlığı geçiren zengin ailelerin kızlarına özgü ve istenmeyen bir özellik olarak kabul edilmektedir (54).

Günümüzde sosyal alanda daha aktif hale gelen kadın, daha görünür olması, toplumda erkekle eşit statü kazanması ve artan güveniyle birlikte dış görünüşüne eskisine göre daha fazla önem vermeye başlamıştır. Bakımlı, güzel ve ince olmak kadının görevi olmuştur (55).

Feministler, güzelliğin tanım ve standartlarının kim tarafından belirlendiği, nelere hizmet ettiği gibi başka sorular üzerinde durmuştur. Varoluşçu felsefeden yararlanan feminizm bir kadın için güzel olarak tanımlanmanın ne gibi sonuçlar doğurduğuna bakmaktadır. Genel olarak bakıldığında feministlerin güzellik anlayışı konusunda ikiye ayrıldığı görölmektedir. Kimi güzelliğin kadınlar üzerinde bir baskı unsuru olduğunu, kimi de dişiliğin aracı, temsiliyeti olduğunu ileri sürmektedir. Foucault'nun teorilerinden yararlanan feministlere göre güzelleşmede teknoloji büyük bir rol oynamaktadır (56).

Feministler başlangıçta kadının yaradılış ve beden olarak içinde ikilik bulunduğunu ileri sürmüştür. Erkekler yalnızca kültür ve akıllarıyla varken kadınların, mantıklı yaratıklar olduğu asla kabul edilemez. Çünkü kadınlar, hormonlarınca yönlendirilmektedir üretken potansiyeli onları hayvansı yapmaktadır. Mantığın olmaması, kadınları nesne, kendi kendine düşünen varlıklar durumuna getirmektedir. Bu da kadınların sürekli bedenleri ve güzellikleri konusunda takıntılı olmasına neden olmaktadır. Bu görüşü göre erkeklerle eşitlik elde etmek için kadınlar, kendilerini kadın yapan özellikleri yadsıyıp bedenleri ötesine geçmeli bunun için de güzelliği reddetmelidir (52).

Güzellikle ilgili kaygılar kadının sosyal bakımdan bastırılması anlamına gelmektedir. Feministler doğal bedenin yanındadır. Kimileri kadının çektiği acı yüzünden, ataerkil bir toplumun baskısı olarak gördüğünden estetik ameliyatlara karşı çıkmaktadır. Kimi feministler de kadının güzelliği reddetmesinin kendi için önemli olan bir şeyi de reddetmesi anlamına geleceğini, kadının estetik ameliyatla nesne olmadığını, aslında kendi isteği doğrultusunda, bedenini değiştirmek, normalleştirmek için aktif olduğunu ileri sürmektedir. Kadınların güzelleşerek güç elde ettiklerini, talep edilen olmanın

yanısına talepkâr da olduklarını belirtmektedir. Onlara göre ameliyat da bir tercih meselesi, kendi özgür iradeleri ile yaptıkları bir seçimdir (52).

2.3.6. Kadın ve Eşitlik Olgusu

Eşitlik kavramsal olarak yapı, değer, boyut, nicelik ve nitelik bakımından birbirinden ne artık ne de eksik olmayan iki veya daha çok şey arasında herhangi bir özellik yönünden yapılan karşılaştırma sonucu varlığı belirlenen ilişkiyi ifade eder (57).

Toplumsal cinsiyetçi bakış açısı eşit davranma ilkesi veya olumlu ayrımcılık politikalarından oldukça farklıdır. Diğer politikalar genellikle iş yerinde kadın ve erkekler için, fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik politikalarla cinsiyet eşitliğini sağlamaya çalışmasına rağmen, toplumsal cinsiyetçi bakış açısı her alanda cinsiyet eşitliği bakış açısını sistematik ve kasti olarak bütün politika ve programlara yerleştirmek için uğraşmaktadır. Bu yeni bakış açısı, kadınların ve erkeklerin taleplerinin, çıkarlarının, beceri ve kapasitelerinin politika oluşturma ve uygulama süreçlerini her aşamasında dikkat alınması gerekliliğini vurgulamaktadır. Toplumsal cinsiyet bakış açısının ana plan ve politikaları yerleştirilmesinin önemi böyle bir anlayışın, topluma yerleşmesini sağlayarak daha etkin, kapsamlı ve adil çözümler üretilmesi imkanlarını yaratarak gerçek hayatta da eşitliğin sağlanmasını kolaylaştıracağı çok açıktır. Türkiye AB'ye girme sürecinde kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik politikalar izlendiğinde eşitlik konusunda uyum paketine ayak uyduramadığı görülmektedir (58).

Anayasaya bakıldığında eşitliği bozucu hükümler görülmektedir. Bunlardan bir tanesi yasanın 152. maddesi “koca birliğin reisidir. Evin seçim, karı ve çocukların geçindirilmesi yükümlülüğü kocaya aittir.” Şeklinde. Çok sıkça eleştirilen bu hükme yönelik eleştiriler yerindedir. Şöyle ki iki eşit insanın gönüllü birlikteliği anlamına gelen evlilik ilişkisinde erkeği daha üstün tutarak ona reislik ünvanı vermenin hiçbir tutarlı açıklaması yoktur. Bu hüküm kadını korunmaya muhtaç görme mantığının ürünüdür ve burada açık bir eşitsizlik söz konusudur. Evi geçindirme yükümlülüğünün kocaya ait olması ilk bakışta kadının lehine gibi gözükse de aslında aleyhine bir durum oluşturmaktadır. Çünkü sorumluluk hemen beraberinde yetkiyi gerektirmekte, kocanın eline yetki vererek kadını daha geriye itmektedir (59).

Medeni yasa, gününe göre oldukça ilerici hükümler içermiştir. Kadınlar açısından tüm özel ilişkiler açısından kazanımlar sağlamıştır. Ne yazık ki bugün kadınları bu konumdan daha geri plana ortaçağ karanlıklarına itmek isteyen eğilimler belirlemiştir. En tehlikesi de kadınların farkında dahi olmaksızın kendisini ikinci sınıf insan konumuna iten bu antidemokratik eğilimlere katılmalarıdır. Kadın erkek eşitsizliğini ortadan kaldırmada kadınların kendi haklarına sahip çıkmaları, haklarının savunuşunu yapmaları, demokratik toplum olmanın gereği ve sonucudur (60).

2.3.7. Kadın ve Cinsiyet Olgusu

Kadın ve cinsiyet kavramından söz ederken öncelikle toplumsal cinsiyet kavramını açıklamakta fayda var olduğu düşünülmektedir. 1970'li yıllarda feministlerin yeni bir anlam yükleyerek kullanıma soktukları bu kavram, o günlerden bugüne hem merkezi önemini hem de tartışmalı niteliğini korumuştur. Toplumsal cinsiyet kavramı, ilk başlarda cinsiyet kavramı ile karşıtlık ilişkisi içinde tanımlanmıştır. Buna göre, cinsiyet kadın ile erkek arasındaki biyolojik-anatomik farklılıklara işaret ederken, toplumsal cinsiyet cinsel kimliklerin kuruluşunun ve aralarındaki ilişkinin toplumsal ve kültürel olduğuna işaret etmektedir. Aslında feminizmin ilk ortaya çıkışından itibaren cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadele eden kadınların asıl dersi, bu eşitsiz sistemin doğal, biyolojik kökenli olduğunun reddedilmesi, kadın ve erkekliğin toplumsal iktidar ilişkileri yoluyla kurulduğunu vurgulamak olmuştur. Feminist kuramsal çabaların derinleştiği 1970'lerden itibaren cinsiyet ile toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkinin niteliğinin tam olarak ne olduğu konusunda farklı yaklaşımlar sergilenmiştir ve farklı feminist konumlar oluşmuştur. Ne de olsa, biyolojik olan ile toplumsal olanı kesin ve net bir şekilde ayırarak düşünmek olanaksızdır. Nitekim feminist kuramın son kırk yıldaki genel seyri, toplumsal kültürel kuruluşun dışında bir doğal, biyolojik, beden gerçeği olmadığı vurgusunun artması yönünde gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, bedenin varsayılan doğallığıda sorunsallaştırılmaya ve bizzat bedenin kendisinin bu toplumsal cinsiyet sistemine nasıl dahil olduğu araştırılmaya başlanmıştır (61).

Kadınların karşı çıktıkları ve mücadele etmek zorunda kaldıkları bir çok sorun da kadın ve erkek kimlikleri ve rolleri konusunda toplum ve kültür tarafından belirlenmiş önyargılarla, diğer bir deyişle toplumsal cinsiyetle ilişkili olmaktadır. Toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetten farklı olarak, toplumsal ve kültürel olarak belirlenen ve içeriği toplumdan topluma olduğu kadar tarihsel olarak da değişebilen cinsiyet konumu

ya da cins kimliğidir. Toplumsal cinsiyet yalnızca cinsiyet farklılığını belirlemeyip aynı zamanda cinsler arasındaki eşitsizlikleri de belirtmektedir. Bu anlamı ile toplumsal cinsiyet, bireyin ait olduğu kültür içinde edindiği deneyimlere ve kültürel farklılaşmalara da gönderim yapmaktadır (62).

Toplumsal cinsiyet rolleri, kadın ve erkekler için uygun görünen, davranış, kişilik eğilimleri, duygular ve hatta bir kültürde kadın veya erkek olmanın en temel özelliklerinden duruş ve beden dilini de içeren, kültürel olarak belirlenmiş davranışlardır. Toplumsal cinsiyet rolleri aynı zamanda mesleğimiz gibi, giyimimiz, saç tuvaletimiz, yürüme şeklimiz, konuşma tarzımız ve diğerleriyle nasıl etkileşeceğimiz gibi toplumsal davranışlara kadar etkisini sürdürür (63).

Scott, toplumsal cinsiyet kavramını, aralarında içsel bir bağlantı olmak üzere, iki önermeye dayalı olarak tanımlar: “toplumsal cinsiyet, cinsler arasındaki kavranabilen farklılıklara dayalı toplumsal ilişkilerin kurucu ögesidir ve toplumsal cinsiyet iktidar ilişkilerini belirgin kılmanın asli yoludur, olarak tanımlamaktadır (64).

Toplumsal cinsiyet bu yönüyle, yalnızca cinsiyet farklılığını belirtmekle kalmaz cinsler arasındaki eşitsiz güç ilişkilerininide içermektedir.

Beauvoir’e göre; tüm diğer canlı organizmalardan, farklı olarak insanın doğanın bir öznesi olmasının ötesinde ona müdahale edip, değiştirme ve kontrol etme gücüne sahip tarihsel bir gerçeklik olması dolayısıyla kadının ve kadın olma bilincinin de yalnızca cinsiyetiyle tanımlanması mümkün değildir (65).

İlk önermede toplumsal cinsiyet dört ögeyi içerir: ilki, aydınlık-karanlık, arınma-kirlilik, masumiyet-yozlaşma gibi kültürel simgeler. İkincisi bu simgelere bağlı gelişen normatif kavramlar ki bunlar değişmez bir ikili karşıtlık içinde ortaya konurlar. Burada tüm normatif yapıların eril-dişil üzerinden ayrışması sözkonusudur. Üçüncüsü, bu ikili karşıtlık sisteminin siyaset-iktidar ile olan ilişkisi ve toplumsal kurumlar (aile, akrabalık, işgücü piyasası, eğitim ve siyaset kurumları) içinde üretilmesi-yeniden üretilmesidir. Dördüncüsü, toplumsal cinsiyet kimliklerinin inşasının öznel kimlik boyutu, yani psikanalitik boyutudur. Scott, tarihsel araştırmanın konusunun bu dört unsur arasındaki ilişkilerin neler olduğunu saptamak olduğunu söyler (64).

Doğa erkek ve kadına biyolojik ayrımı verir ve bu ayrımın okunması, erkek/dişi çifti olan evrensel simgesel alfabeyi üretir. Başka bir ifade ile her toplum, erkek ve dişiye farklı biçimlerde birleştiren kültürel yapılar ve toplumsal örgütlenmeler icat eder. Erkek/dişi ayrımı ve bu ayrıma verilmiş olan değerler, kültür açısından değişken olsa da toplumları evrensel bir model temelinde yapılandırır. Fakat, doğa ve kültür ayrımı kavramsal olarak yararlı olsa da cinsiyet ayrımı konusunda büyük bir yardım sağlayamaz; çünkü her zaman simgesel, toplumsal, kültürel ve siyasal bir yeniden yapılanmaya konu olan doğa, kendini gizlemektedir. Cinsiyetlerin kültürel maskesi çıkarıldığında, kimse bu maskenin altında, gerçek erkek ve kadın yüzleri bulamaz, ayrımın başka bir imgesel yüzünü bulur. Ayrıca, türün aldaticılıkları altında, yansız ya da cinsiyetsiz bir birey de bulunmaz (66).

Yani, neyin doğal olduğu ve doğal farklılıkların nelerden oluştuğuna ilişkin kavrayışımızın kendisi, kültürel bir oluşum, toplumsal cinsiyete ilişkin kendimize özgü düşünüş biçimimizin bir parçasıdır. Toplumsal cinsiyet, pratik bir başarı, yani toplumsal pratikle başarılan bir şeydir; insanlara ilişkin bilgiye sahip olma biçimimizle ilgili temel bir özelliktir. Beden, hiç kuşkusuz, toplumsal cinsiyeti barındıran süreçlerin bir parçasıdır; böylelikle beden, her tür toplumsal pratiğin de bir parçası olmaktadır. Doğal dünya ise, söz gelimi, emek süreci ve bir araç olarak bedenin işlevi aracılığıyla, sınıf ilişkilerinin bir parçasını oluşturur. Ama bu durum, sınıf ilişkilerinin tarihsel olmasını engellemez. Aynı şekilde, bedenin cinsellik aracılığıyla toplumsal cinsiyet ilişkilerine dahil olması da toplumsal cinsiyetin tarihselliğini görmemizi engellememelidir (23).

2.3.8. Kadın ve Cinsellik Olgusu

Cinselliğin bedensel boyutu, insanlar arasındaki ilişkilerin biçimlendiği ve sürdürüldüğü toplumsal pratiklerden önce ya da bu pratiklerin dışında var olmamaktadır. Cinsellik, oynanır ya da idare edilir fakat ifade edilemez. Tüm toplumsal ilişkilerin duygusal ve belki de erotik bir boyutu vardır. Arzunun toplumsal örgütlenmesi, bir yasaklar kümesi olarak en açık halini alır (23).

Yirminci yüzyılın son otuz yılında, geçilen bir kaç ayrı dönemde tüketim toplumunun cinsellikle ilişkisi belirgin bir biçimde dönüşüm geçirmiştir. 1968'in cinsel özgürlükler arayışı, 1970'lerdeki feminist hareketin, kadın özgürlüğüne dönük talepleriyle çakışmıştır. İki söylem de bir kez daha bedenin özgürleşmesini dile getirmiştir. Burada kritik rol oynayan kavram daima orada olan ve tahrik edilen arzudur. Bu dönemde,

bilinen insanın tarihinde daima denetim altına alınmak, gözden saklanmak istenilen arzu, artık gerçekliğinin kabulünün yanında sürekli olarak tahrik edilen, sürekli olarak doyurulması için yollar önerilen bir şeydir. Bunun sonucu, yirminci yüzyılın bir tür eksik, daha doğrusu tatmin edilmemiş hazlar çağı olarak kapatılmasına neden olmuştur. Cinsellik ve beden söz konusu olduğunda, yine 1950'lerin sonunda başlayarak insanlık, bu sürecin görsellikle kopmaz bir bağı olduğunu, hatta bedenin tüm kültürel anlamının, görsellik üzerine kurulu olduğunu öğrenmiştir. Beden, cinsellik, görsellik. Görsellik hem cinselliğin yerini alan bir haz kavramı ve doyum olanağıdır hem de kendi içinde kuramsal hale getirilmiş gizli bir dili, bilinci olan olgudur ve yirmibirinci yüzyılın başlangıcının bu denklemini vazgeçilmek iktidarı üstüne oturduğu ortadadır (67).

Birçok insanî duyarlılıktan biri olan cinselliğin, etrafına örülmüş, geniş ve karmaşık bir kültür vardır; ve ahlaktan görgüye, bedenin somutluğundan görüntünün uçuculuğuna kadar, yasaklarla, gizliliklerle, karmaşayla iç içe geçmiş bir olgudur. Fakat hiç kuşku yok ki en önemli yanını bedenle ilgili boyutu oluşturmaktadır. Öteki gereksinimlerimizi, örneğin yemeği, uyumayı hatta bütün saklılığına rağmen tuvalet ihtiyacını toplumsal ortamda giderebiliriz; oysa iş cinselliğe geldiğinde ise olayın niteliği, yapısı değişir. Cinselliğin çekiciliği de öncelikle bu gizlilikten, onun oluşturduğu gizemlilikten kaynaklanır. Cinsellik söz konusu olduğunda, bütün bedensel gereksinimlerin temelinde bulunan arzunun karşılanmasında yaşanan sıkıntı ve kısıtlamalar, onun büsbütün dayanılmaz bir güç kazanmasına yol açmaktadır (67).

Eğer kadınlar temel olarak kendi deneyimlerinden değil bu deneyimleri kendi bakışlarıyla gözleme imkanından da yoksun bırakıldıysa, kadının durumunu değiştirebilmek için onu anlamaya çalışan bir feminist cinsellik kuramının, öncelikle kurgulanmış cinselliği tanımlayıp eleştirebilmesi gerekir; çünkü kurgulanmış cinsellik, kuram kadar deneyimleri de kısıtlamaktadır (68).

Cinselliğimizi kendimizden kaynaklandığını ve kişisel olduğunu hissetsek de cinsellik bir çok farklı yöntemle kamusal olarak inşaa edilir ve denetlenir. Erkekler ve kadınlar, anneler ve kızlar, hatta aynı yaşta statüsel farklılıkları olan kadınlar arasında bile cinselliğin algılanışının farklı oluşu bundan kaynaklanmaktadır (69).

Feminizmin ışığı altında cinsellik, daha önceden var olan toplumsal bölünmelerin ortaya çıkarıldığı veya çıkarılmadığı, gizli bir karşılıklı ilişki, duygu, his veya davranış ortamı değildir (68). Toplumsal yaşamın bütününe etkileyen yaygın bir boyuttur, ona paralel

olarak toplumsal cinsiyet ortaya çıkar ve oluşturulur. Kadınların cinsellikle ilgili deneyimleri, bu yüzden önemlidir. Çünkü kadınların cinselliklerini yaşayışlarının içinde toplumsal cinsiyete dair kodlar bulunmaktadır (70).

Kadınlar, uygarlık tarihi boyunca en doğal haklarından bile mahrum bırakılmışlardır. Bunların başlıcaları; toplumsal üretimde etkin olma, kamusal yönetime katılma, kendi mülkü üzerinde söz sahibi olma, yeteneklerini geliştirmek için eğitim görme ve bedensel hazlardan kendi iradesi doğrultusunda yararlanma haklarıydı (71).

Kadın cinselliğın bir çok kurum tarafından dört bir denetlenirken bu denetime bir destek de din kurumundan gelmektedir. Recm ve kadın sünneti gibi ine ait olmadığı halde sonradan ona eklenmiş gibi gözüken uygulamalar da söz konusu olduğu halde, hâlâ erkek egemen bir toplumsal düzen hayalinin aracı olarak din, kadınlarının cinselliklerinin denetimini kendi elleriyle erkeklere bırakmalarını belki de en önemli sebebidir (70).

2.3.9. Kadın ve Spor Olgusu

Kadınların spor tarihindeki yeri ve sporun gelişimindeki rolleri üzerine yazılı kitap ya da araştırma sayısının azlığı kadınların spor tarihindeki yerini göstermektedir. Antik Yunanın vatandaşları olan beyaz erkekler için düzenlenen spor etkinlikleri 19. yüzyıl Viktorya zamanında da çok farklı işleve sahip olmamıştır. Spor yapan kadınlar olmuş tabiki hatta spor tarihini yönlendiren kadınlar da olmuştur. Fakat spor tarihinin de erkekler tarafından erkekler için yazılmış olması, kadınların tarih sayfasında yer bulamamalarının nedeni olmuştur. Örneğın, kadınların ilk olimpiyatlarda sporcu kimlikleriyle var olmamalarına rağmen, spor tarihinin ilk sayfalarında erkekler kadar olmasa da sporcu olarak yer aldıklarına dair arkeolojik bulgular bulunmaktadır. Fakat bu bulguların spor tarihi kitaplarında yer bulması uzun bir süreci gerektirmiştir (72).

Kadın sporunun gelişme yılları, 19.yüzyılın ortalarından 20.yüzyılın başlarına kadar olan dönemdir. Viktorya Dönemi olarak adlandırılan bu dönemde kadınlar spor tarihinde yer olmaya başlıyorlar. Özel alan olarak adlandırılan ev içi alandan kamusal alana çıkan, çalışma yaşamında yer alan kadın sayısında ciddi anlamda bir artış olmuştur. Kadınların kamusallaşmalarına paralel olarak spora katılımlarına da yavaş yavaş izin verilmiştir ve ama belirli sporlara ve belirli sınırlar içinde (73).

Yerleşik ahlak kuralları ve dinsel dogmalar. Özellikle kadının anatomik ve fizyolojik yapısından kaynaklanan zayıf cins mitosu pek çok bilim adamının geçmişte dört elle sarıldıkları bir mitostu. Sinirlilik ve bayılma gibi semptomlar kadını özellikler olarak ele alınıyor, metinlerde kadınların kalçalarının genişliği vurgulanarak kadının işlevinin sadece doğuma göre ayarlandığı vurgulanıyordu. Örneğin dönemin tıp doktorlarının görüşlerine göre, kadının ata binmesi, üreme organlarına zarar verebilirdi. Bu olgu da kadının anneliğini tehlikeye atabilirdi. Tüm dünyada kadının genelde ekonomik bağımlılığı ve istihdam politikalarında daha az yer alması da günümüzde milyonlarca dolarlık bir sektör haline gelen spor sektörüne katılımını engellemektedir. Ayrıca ev içi işbölümünde katı cinsiyetçi ayrımlara gidilmesi, kadının serbest zamanını kısıtlamakta, kadın ev işleri, çocuk bakımı gibi konularda enerji harcayarak spora daha az katılmaktadır. Ayrıca kadınların erkeklere oranla sporu daha az araçsallaştırdıkları ortaya çıkmıştır. Kadınlar için önemli olan sportif bir olaya katılmakken, erkekler için önemli olan iktidarını ve gücünü spor yoluyla kanıtlamaktır (74).

Tarihsel açıdan bakıldığında, kadın sporculara çok da hoşgörülü bakılmadığı gözlemlenmektedir. Eski Yunan'da kadınların sadece olimpiik oyunlara girmesi engellenmemiş, spor yarışmalarının izlenmesi bile kadının ölüme mahkum olmasına neden olmuştur (75).

Kadınları spor ortamından uzak tutan kadının fizyolojik olarak nasıl bir varlık olduğuna yönelik Viktoryen inanıştır: Kadın sadece rahimden ibaret bir fizyolojiye sahiptir. Yani kadınlar rahimleri tarafından idare edilmektedirler. Örneğin, "sırt ağrısından boğaz ağrısına kadar herhangi bir ağrının uterus ile ilişkili olduğu düşünülüyordu". Kadının rahimden ibaret olduğu görüşü kadını eve hapseden toplumsal cinsiyet düzeninin temelidir. Bu düzenin merkezinde duran Viktorya ailesinde ahlakın bekçileri görevini üstlenen kadınlar için annelik, heteroseksüellik ve doğurganlık zorunluydu. Çünkü toplumun devamı aileye, ailenin devamı da kadına bağlıydı (76).

Geçmişte cinsiyet farklılığı kadınları sporun dışında tutmak için kullanılmışsa da günümüzde erkeklere sağladığı fizyolojik avantajların benzerini kadınlar için de sağladığı bilinmektedir (77).

Gerek kadınlar gerekse erkekler fiziksel antrenmandan benzeri yararları görmekteyiz. Ayrıca spor ve egzersiz erkekler için olduğu kadar kadınlar için de güvenli ve sağlıklıdır. Bu, kadınların fiziksel kondisyon ve benzer becerideki rakiplere karşı yarışmaları zaman ortaya çıkmaktadır (78).

Bayanlarda spor branşı seçiminin kişilikleri ile orantılı olduğu görüşü bilim dünyasında ağırlık kazanmıştır. Estetik, kavgacı olmayan, kendilerini ispatlayacakları branşlar öncelik taşımaktadır. Ailelerin sporcu kişiliği de buna eşdeğerdir. Aile çocuğunu küçük yaşta estetik içeren cimnastiğe, voleybola yöneltir. Fakat günümüzde güreş ve futbola ilgi yoğunudur. Bu ilgi toplumun sporcu kişiliğini yansıtır. Taekwondo'ya yönlendiren aileler ise, çocuğun kendini savunması için gönderdiklerini söylerler. Bazıları ise bunu kavgaya aracı olarak nitelendirir (79).

Kadınlar toplumsal hareketlerle sporda aktif bir biçimde varolabilmenin ötesinde spora doğru şekillerde katılabilmenin savaşını vermektedirler. Bu bağlamda sporda kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıklar, sadece farklılık olarak ortaya çıkmamakta, cinsiyete dayalı hiyerarşik işbölümleri göze çarpmaktadır. Günümüzde bilimsel bir disiplin olarak araştırılan ve evrensel nitelik taşıdığı söylenen sporun, hiyerarşik, cinsiyetleştirilmiş inanç ve eğilimlerden etkilenmiş ve etkileniyor oluşu şaşırtıcı olabilmektedir. Ancak Batı'da son elli yılda ve ülkemizde belki son on yılda artan, kadının sporda var olmasına engel olabilecek inanışlar ve iddialar üzerinde duran araştırmaların toplumsal sonuçları da görülmeye başlamaktadır (80).

Cinsiyet ayrımcı ve erkeğin egemen olduğu tarihsel kökleri çok derin geleneksel toplumdan moderniteye geçişin bir anda olmayacağı ve bu yüzden modernitenin ürünü olan olgulara da toplumsal cinsiyet farklılığının yansıtacağı açıktır. Bu durum modernitenin bu ürünü olan spor için de geçerlidir. Günümüzde Batı dünyasında en çok ilgi duyulan ve katılımın en fazla olduğu sporlara genel olarak bakıldığında, bu sporların erkek egemen bir görüntü arzettikleri ilk bakışta fark edilebilmektedir. Zaten spor, daha önce de belirtilmiş olduğu gibi, kadının henüz kamusal alana çıkma mücadelesi verdiği modernitenin erken döneminde, erkeğe özgü bir faaliyet olarak sahneye çıkmaktadır (3).

1970 ve 1980'li yıllarda yapılan çalışmalarda spordaki başarı ve başarısızlığın cinsiyetin statik bir sonucu olmadığı görüşü savunulmuş, 1990'lardan bu yana yeni olanakların oluşması, kadınları için yeni yasal düzenlemelerin yapılması, kadın hareketinin etkisi sağlık ve fiziksel uygunluk hareketlerinin artmasıyla birlikte kadınların spora katılımında bir artış olmuştur (81).

Bütün bu gelişmelerin etkisiyle, toplumsal cinsiyet yapılanması ile spora katılım arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Çeşitli spor branşlarında yer alan sporcuların toplumsal cinsiyet rolleri belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmaların sonucunda, spora katılımın toplumsal cinsiyet yapılanmasında önemli bir etken olduğu ve sporcuların büyük kısmının androjen (kadınsılık ve erkeksilik puanları yüksek) ve erkeksi cinsiyet rollerine sahip oldukları bulunmuştur (82).

Türkiye'de kadın ve erkek cinsiyet rolleri hakkındaki geleneksel fikirler değişmiş, toplumsallaşma geliştirilmiştir. Bir başka çalışmada Türkiye'nin bazı bölgelerindeki spor anlayışının değişiyor olduğunu ve genç neslin de, özellikle kız çocuklarının spordan hoşlandığı, sporun daha aktif hale geldiği böylece sporun toplum üzerinde pozitif bir etki yaptığını göstermektedir (81).

Genel olarak bakıldığında kadınların, bireysel sporları takım sporlarına tercih ettikleri, boks ve güreş gibi mücadele sporlarına da fazla ilgi duymadıkları; motorize sporlar, avcılık ve atıcılıktan da pek hoşlanmadıkları; şiddet ve tehlike içeren sporlarla alkışlanma ihtiyacı içinde olmadıkları görülmektedir. Sosyo-profesyonel faaliyetlerin ve okul eğitiminin yoğunlaşmasıyla bu modellerde homojenleşme yönünde bir değişim olmakta; kadınların voleybol, basketbol ve hentbol gibi takım sporlarına artan katılımı dikkati çekmektedir. Rugby ve boks gibi bazı sporlarda son yıllara kadar devam eden yasaklar ta da bazı kısıtlamalar kalkmış olmakla birlikte kadınlar bu sporlara daha az katılmaktadırlar (83).

Kadının spor aktivitelerine katılım şekli ile ilgili ilk feminist analiz aerobik üzerine odaklanmıştır. Bu radikal feministler için çelişkili bir yaklaşım olmuştur. Çoğunlukla kadınsı aktiviteler olarak algılanan ve erkeklere yakıştırılmayan aerobik, erkeksi uyarlamalardan uzak gibi görülse de bir başka görüşe göre fitness kadınsı değildir ancak değeri şüphelidir. Birçok kız onun sayesinde sporda üstünlüğe yalnız katılmaktan hoşlanarak sosyalleşmiştir. Araştırmalar açıkça göstermiştir ki egzersiz sınıflarındaki bireysel katılımcı kadınlar kendi kendilerine anlamlar geliştirmişlerdir. Ancak, bu

anlamlar da yine toplumun egemen güçler tarafından kurulmuş ve dile getirilmiş olanı devam ettirmektedir (84). Kadınlar kendileriyle bütünleştikleri aerobikte kendi potansiyellerini aramakta ve güçlenmektedirler. Fakat aynı zamanda ideal kadın vücudunun toplumsal kurgusu ile uyumu arzulamaktadır. Araştırmaya göre de Ankara'daki güzellik salonlarında yaptığı araştırmasında da aynı sonuca varmıştır. Beden odaklı bu mekânlar, gövdesel öznelere özellikle de kadınların modern beden kültürüne eklenmesine katkıda bulunmaktadır (85).

Son yıllarda bayan sporcuların gerek rekreatif amaçlı gerekse yarışma amaçlı aktivitelere katılım oranları artmıştır. Özellikle elit düzeyde spor yapan bayanların artması rekabeti artırmış ve bu da bayanların daha şiddetli ve yoğun antrenman programlarına katılmalarına neden olmuştur. Şiddetli, yoğun antrenmanlar ve yarışmalar bayanlarda fizyolojik ve duygusal stres yaratmakta ve bu da bayanların menstrual döngülerinde bazı değişikliklere neden olmaktadır. Spora kadınların katılımında artış nedenleri:

- Yeni olanaklar
- Yönetimlerin yeni yasal haklar tanınması
- Küresel kadın hakları hareketi
- Sağlık ve fitness etkinliğinin yayılması
- Medyada kadınların spordaki artan görüntüleri şeklinde yorumlanabilir (78).

2.3.10. Kadın ve Feminizm Olgusu

Tarih boyunca tüm toplumlarda kadınlar ve erkekler, temelde biyolojik olan ancak kültürel olarak yeniden üretilen rol farklılıklarıyla yaşamışlardır. Yeniden üretilen cinsiyet rollerinin, doğal farklılıkların ötesinde hiyerarşik bir görünüm arz edebilmektedir. Bu hiyerarşide yaygın olarak kadın genellikle eksik olarak, erkek kontrolünde ve erkekler tarafından belirlenen toplumsal yapı içerisinde ele alınmıştır (9).

Kökleri eskilere dayanan, ama özellikle 1960'lı yıllardan itibaren hızla gelişen feminist teoriler, temelde kadının toplumsal konumunu sorgulayan ve erkek egemen bir dünyada kadınların toplumsal eşitliğini sağlamaya yönelik dönüşüm sürecini hızlandırmaya çalışan, kendi içinde bütüncül bir düşünce olmaktan çok, birbirini destekleyen, tamamlayan, kısmen de zıtlaşan ve çatışan düşünceler setidir. Aktivist yönü ağır basan

feminist teoriler sosyal bilimlere 1980’li yıllardan itibaren ciddi açılımlar kazandırarak akademik tartışmalarda taraf olmaya başlamıştır (86).

Feminist araştırmacılar, cinsel şiddeti analiz ederken sosyoloji ve politakadan olduğu gibi psikoloji biliminden de yararlanmışlar, tecavüz olgusunda sosyal öğrenme teorisinin etkisinden de söz etmişlerdir. Buna göre cinsel istismar yalnızca sosyal tabakalaşmanın bir sonucu değil, aynı zamanda farklılaşmış cinsiyet rollerinin ve sosyalleşmenin bir sonucudur. Bu yaklaşım, ataerkilliğin sosyal bağlamını çevreleyen toplumsal cinsiyet ile ilgili davranışların kazanılması sırasında erkeklerin saldırgan, kadınların da kurban olmayı öğrendiklerini ileri sürmektedir. Sosyal kontrol açısından değerlendirildiğinde ise cinsel tacizin bir cinsellik suçundan öte, düşmanlık ve şiddet suçu olduğu üzerinde durulmuştur (87).

Kendi içinde önemli farklılıklar içeren feminist akımların başlıcaları eğitim, sağlık, politika ve benzeri tüm toplumsal alanlarda kadınlara eşitlik fırsatının sağlanmayı amaçlayan liberal feminizm, kadınların erkeklerden farklı oldukları hususları vurgulayarak kadınsı görülen kültürel öğeleri yeniden kurmaya ve canlandırmaya çalışan kültürel feminizm, kapitalist toplumun üretim ilişkileri ekseninde eviçi emeğin rolü ve sisteme katkıları üzerinde yoğunlaşan marksist feminizm, kadının üstünlüğüne dayanan yeni bir dünya inşa etmeye çalışan, evlilik kurumuna düşman, cinsel özgürlüğünde içeren kapsamlı kadının özgürleşmesi projeleri üretmeye çalışan radikal feminizmdir (88).

Genel olarak eleştirel ve çatışmacı teorilere yakın duruşuyla dikkati çeken feminist teorilerin temel konulardaki farklılıkları spora da yansımaktadır. Kadınların toplumsal eşitliği yönünde reform talepleriyle tanınan liberal feminizm, kadınların spora en azından erkekler kadar katılabilmeleri yönünde gayret gösterirken; devrim niteliğinde köklü değişimler arzu eden radikal feminizm, erkek egemen toplumsal sistemleri sürdürmenin gizli araçlarından biri olarak sporu suçlamaktadır (86).

Radikal feministlere göre spor, erkeğe özgü değerleri yücelterek cinsiyet ayrımcı bir dünyayı inşa etmektedir. Bu şekilde kurulmuş bir oyuna angaje olan kadınlar farkına varmadan daima ikinci planda kalmaya mahrum olmaktadır. Kadın sporlarında erkek yöneticilerin çoğunlukta olması, kadın sporcuların gizli bir cinselliğin araçları haline getirmeleri, kitle iletişim araçlarında takdim edilme biçimleri ve maruz kaldıkları cinsel tacizler radikal feministlerin ısrarla altını çizdikleri sorunlar olarak görülmektedir (86).

Feminist bakış açısının, cinsel şiddeti, cinsiyetler arasındaki iktidar ilişkisine indirgeyen anlayışı, cinsel şiddetten sadece erkekleri sorumlu tutarak mülkiyet ilişkilerine dayalı sınıf farklılıklarını ve ekonomik politik nedenleri göz ardı etmektedir. Kaldı ki toplumların tarihsel sürecinde, kadının ezilmişliğini cinsiyetler arasındaki iktidar mücadelesinden ibaret görmek dar bir bakış açısıdır (89).

Son dönem feminist teoriler tecavüzü ve kadına yönelik şiddeti ayrı bir fenomen olarak değil, fakat genel bir model veya işleyişin bir bileşeni olarak ele almışlardır. Bu düşünce, heteroseksizm ve cinselliğin toplumsal inşası ile şiddet, iktidar ve erkeklerin kadınlar üzerindeki kontrolü arasındaki ilişkinin tanınmasına dayandırılmaktadır (90).

Toplumda kadının statüsü yükseldikçe, sportif etkinliklere katılım artmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerde, kadınların spora katılım oranı çok yüksektir; geri kalmış ülkelerde bu oran çok düşük olarak görülmektedir. Sporda kadının görülmesi biraz yadırganmaktadır. Gazete ve televizyonlarda kadın sporcularla ilgili haberler az verilmektedir. Verilince de kadınların ev hanımı ve annelik özelliği üzerinde durulmaktadır. Görüntüler verilirken kadının erkekleştiğini iddaa eden resimler gösterilmektedir. Sanılır ki, sporun çağrıştırdığı hızlı, güçlü ve kuvvetli olma özellikleri erkeğe aittir. Spor, genelde erkek kimliği ile özdeş hale getirilmiştir. Başarılı kadınlar başarılı oldukça erkeleşir diye iddaa edilmektedir. Kadın sporcular jimnastik, buz pateni, atletizm gibi spor yapıp başarılı olunca yadırganmamaktadırlar. Bu tip spor dalları, gençliğe, esnekliğe ve dişilik imajına bağlıdırlar. Güreş, boks, futbol gibi erkek imajına uygun sporları kadınların yapması yakıştırılmamaktadır. Kadınlarla ilgili yapılan yorumlar dişiliklerini içermektedir. Çoğunlukla kadınların spora yönelmesi, güzelliklerini korumak ve formda kalmak gayesi içindir ve açık hava yürüyüşünü, stepi, koşuyu, atletizmi, jimnastiği tercih etmektedirler (91).

Bugün dünyanın birçok yerinde sporun oynanış ve organizasyonunda egemen olan kültür, kadınların erkeklere göre zayıf olması ve bu nedenle onların spora katılımında dezavantajlı sayılmasıdır. Ne yazık ki, insanlar spor yapmaya yöneldiklerinde verdikleri karar kadınların erkeklerden aşağı olduğu yönündedir (92).

Sporda var olan bir diğer inanış da kadın ve erkeklerin doğal olarak farklı oldukları ve doğal farklılıklar bakımından erkeklerin kadınlardan daha üstün olduklarıdır. Kadın ve erkeğin doğal farklılığı insanların düşüncelerinde kadınların güçsüz olduğu fikrini yaygınlaştırmıştır. Kadının bir cinsel obje olarak görülmesinden bu yana ve insanlar

sporun rekor kırmak amacıyla yapıldığına inandıkları günden başlamak üzere kadınların erkeklerle mücadele etmesine izin verilmemiştir. Bu düşünce tarzıda günümüz hala egemenliğini korumaktadır (92).

Ülkemizde spor deyince akla kasların kullanılması anlaşılmaktadır. Oysa durum tam tersidir, spor tamamen felsefe işi olarak görülmektedir. Spor bir hayat tarzı, bir sanat ya da felsefe olarak ele alınırsa başarı yakalanabilir. Bu bakış açısından yoksun olan günümüzün yöneticileri ve insanları, sporu kadın ve erkek sporu diye ikiye ayırmaya devam etmektedirler. Amaç ve arzu edilen sporun bir felsefe, bir hayat biçimi olduğu ve barış aracı olarak değerlendirilmesi gerektiğidir (91).

2.4. KADINA YÖNELİK ŞİDDET

2.4.1. Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri

Günümüzün farklı sosyo-kültürel yapısı içinde, kadına yönelik şiddet 21 yy.'da bile kırılması en güç tabulardan biri olarak görülmektedir (93). Şiddet 1970'lerden bu yana Amerika ve Kuzey Avrupa ülkelerinden başlayarak dünyanın birçok ülkesinde kadın hareketlerinin başlıca konularından biri olmuştur (94).

Şiddet, güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel ve ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel ya da toplu hareketlerin tümü olarak tanımlanmakla birlikte, kadına yönelik şiddet; Birleşmiş Milletler (BM) Genel Meclisi tarafından 1993 yılında kabul edilen kadına yönelik şiddetin yok edilmesi bildirgesinde; cinsiyete dayalı olarak gerçekleşen, kadınlarda, fiziksel, cinsel, psikolojik, herhangi bir zarar ve üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel ya da kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi olarak engellenmesidir, şeklinde tanımlanmaktadır (95). Yine BM tarafından 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Platformu ve Pekin Deklarasyonu'nda ise kadına yönelik şiddet, kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde ister özel hayatta meydana gelmiş olsun, cinsiyete dayalı her türlü şiddet, olarak tanımlanmaktadır (96).

Şiddet olgusunun ortaya çıkışı, insanlık tarihi ile paraleldir. Yapılan bir araştırmaya göre arkeologlar kadınların fiziksel şiddet yaşamalarının kökenini 3000 yıl öncesine götürmektedir. Buluntular erkek mumyaların kemiklerinde % 9-20 kırığa rastlarken,

kadın mumyalarda bu oranın % 30-50 olduğunu göstermektedir. Eski Roma yazıtlarında erkekler kendilerinden izinsiz oyunlara katıldıkları, zina yaptıkları için eşlerini cezalandırmak, boşamak ve öldürmek hakkına sahip olduğu yazılmaktadır (97).

Türkiye’de de yüzyıllar boyunca, erkeğin eşini ya da kızını dövmesi, erkeğin hakkı ve hatta görevi olarak kabul edilmiş, kızını dövmeyen dizini döver anlayışı ile adeta desteklenmiştir. Kadına yönelik şiddetin geçmişi çok eski iken Türkiye’de konu hakkında yapılan bilimsel çalışmalar son 50 yılı kapsamaktadır. En çok aile içinde kocanın karısına uyguladığı şiddet hakkında araştırmalar yapılmıştır (98).

Dünyada 1970’lerden itibaren önem kazanan şiddet sorunu ülkemizde 1980’lerin ortalarından itibaren tartışılmaya başlanmıştır. 17 Mayıs 1987’deki “dayağa hayır” yürüyüşü kadınların şiddete karşı ilk toplu tepkileri olmuştur. Kadın hareketleri bu yıldan sonra hız kazanmıştır (38).

Psikolojik açıdan bakıldığında temel bir içgüdü olarak kabul edilen şiddet, başarı ve üstünlük sağlamak ve erkeklerde olumlu bir güç olarak cesaret, güçlü olma, enerji, ataklık, vs. anlamına gelmektedir.

Şiddet karmaşık ve çok boyutlu bir olgu olduğundan önemli bir toplum sağlığı sorunu olarak kabul edilmektedir. Yetersiz beslenmeye, kronik hastalıkların artmasına, madde bağımlılığına, beden travmalarına, geçici ve kalıcı sakatlık ve hastalıklara, kronik ağrıya, güvenli olmayan cinselliğe, farklı jinekolojik problemlere, düşüklere, anne ölümlerine ve intiharlara neden olabilmektedir. Türkiye’de kadına yönelik şiddetin, daha çok sosyo-kültürel etmenler ve konunun geleneksel mahremiyeti nedeniyle aile duvarlarını aşır ortaya çıkması veya çıkarılması güç olmuştur. Batı toplumlarında bu konuyla ilgili bilimsel çalışmalar yaklaşık son 50 yılı kapsıyorken, ülkemizde ancak son 20 yıldır konuyla ilgili çalışmalar bulunmaktadır (99).

Kadına yönelik şiddetle ilgili araştırmalar, şiddetin en çok evlilikte meydana geldiğini ve eş tarafından kadına uygulandığını göstermektedir (100). Erkek, kadından bir şey elde etmek, kendisine itaat etmesini sağlamak veya davranışlarını kontrol altında tutmak amacıyla farklı şiddet davranışları sergileyebilir. Bu şiddet davranışları; fiziksel, cinsel, psikolojik, duygusal ve ekonomik olabilmektedir (101).

Aile içi şiddette rol oynayan bazı etmenler;

- Kişilerin özgeçmişlerinde daha önceden yaşanmış şiddet olgusunun bulunması,
- Alkol veya madde bağımlılığı bulunması,
- Tanımlanmış kişilik bozuklukları ya da psikiyatrik hastalığın bulunması,
- Eşler arasında ideoloji, ırk ve din farklılıkları,
- Bir eşin diğerinden, özellikle kadının mesleğinin daha iyi ve gelirin daha fazla olması,
- Evlilik hakkında geleneksel yaklaşımların benimsenmesi,
- Çevresel etkenler (ekonomik stres, iş stresi, işsizlik, sosyal izolasyon vb.) olarak ifade edilebilir (102).

Feminist bakış açısına göre, erkekler ile kadınlar arasındaki güç dengesizliği, toplumda kadınlara karşı şiddetin devamını sağlar ve şiddet gücün bir dışa vurumudur. Aile içi şiddeti doğuran ortamda erkekler, eşlerinin üzerinde güce sahiptirler (93). Kadınlar, güçlerini çocuklarının ve eşlerinin büyümesi ve gelişimi için harcarlar. Yasalar ve toplumun ataerkil gelenekleri nedeniyle erkeğin kadına göre üstün konumu, kadının erkeğe hizmet etmesinin ve erkeğin aile içi kararlarda kadınlardan daha fazla söz sahibi olmasının doğal görülmesi de şiddeti besleyen diğer unsurlardır (103).

2.4.2. Kadına Yönelik Şiddetin Görülme Sıklığı

Amerika ve İngiltere gibi gelişmiş toplumlarda bile cinsiyet eşitsizlikleri devam etmektedir. Bu toplumlardaki kadınların yüzde ellisinden fazlası eşlerinin fiziksel şiddetine maruz kalmaktadır: Tecavüz ve fiziksel şiddet oranları son derece yüksektir (104).

Kadına yönelik şiddete ilişkin çalışmalarda şiddet görme sıklığı, şiddet türleri ile bunun yanı sıra diğer bir konu da çeşitli değişkenlerle şiddet arasındaki ilişkidir. Arat ve Altınay, yaptıkları çalışmada Türkiye’de her üç kadından birinin fiziksel şiddet yaşadığı ve kadının daha çok para kazanmasının dayak riskini iki kat arttırdığı belirlenmiştir. Aynı çalışmada kadınların öğrenim düzeylerinin artması ile fiziksel şiddet görme oranının düştüğü, okuma yazma bilmeyen kadınların en az bir defa dayak yeyenlerin oranı %43, yüksek öğrenim görmüş kadınlarda ise bu oran %12’dir (105).

Dünya çapında;

- Her üç kadından en az biri veya yaklaşık bir milyar kadın hayatının bir noktasında dayak yemiş, zorla cinsel birlikteliğe zorlanmış ya da farklı bir biçimde tacize uğramıştır.
- Kadınların yaklaşık % 47'si ilk cinsel ilişkilerini zorla olduğunu bildirmektedir.
- Kadın cinayet kurbanlarının yaklaşık % 70'i erkek partnerleri tarafından öldürülmüştür.
- ABD'de her iki buçuk dakikada bir kadın cinsel istismara maruz kalmaktadır (106).

2003 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'na göre kadınların % 39'u herhangi bir nedenler kocanın kadına vurmasını haklı görmektedir. Kadınların, kocanın vurmasını haklı görmesinin başında “karşılık verme” (%29.1) gelirken diğer nedenler sırası ile “lüzumsuz para harcama”(% 27), “çocukların bakımını ihmal” (%23), ve “cinsel ilişkiyi reddetmektir” (% 16.3) (107).

Ataerkil geleneklere sahip toplumumuzda, kadın-erkek arasındaki ilişkide; erkeklerin kadınlar üzerindeki kontrolü ve gücü sürdürme ve devam ettirme gerekliliğine inandıkları, yerleşmiş bir eşitsizlik mevcuttur. Erkekler, kadınların kendilerine karşı saygılı, sorumlu, sabırlı ve namuslu olmalarını beklemekte, kendilerine göre saygısızlık, sorumsuzluk, namussuzluk gibi durumlarda karşılaştıklarında kontrolü ve gücü sürdürme adına, şiddet kullanmayı uygun görmektedirler (108).

Kadına yönelik şiddet olgularının tanımlanmasında, tedavi, destek ve rehabilitasyonu yanı sıra, toplumda şiddetin azaltılmasında, önleme, koruma ve erken müdahaleyi içeren şiddetsiz bir kültür oluşturmada da sağlık çalışanlarına önemli görevler düşmektedir. Toplumun tüm alanlarında hizmet sunan sağlık çalışanları, şiddet ile ilişkili kendi tutumlarını tanımaya ve profesyonel hizmet sunumlarında bu yaklaşımlarının etkilerinden arınmış olmaya çabalamalıdır. Sağlık çalışanları, etik ve mesleki kodlar doğrultusunda aile şiddet mağdurunu tanıma, suçluluk hissetmeden sorununu dile getirmede cesaretlendirme, mahremiyetini ve güvenliğini sağlama, uygun veri toplama, gerekli durumlarda diğer profesyonellere yönlendirme ve destek sistemleri ile ilgili rehberlik etme görevlerini yerine getirmelidir (109).

2.5. KADINA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMAR VE TACİZ

2.5.1. Cinsel Taciz

Cinsel taciz, dünyada ve Türkiye’de son yıllarda en çok konuşulan konulardan biri olarak görülmektedir. Sokakta, işyerinde, çarşıda, pazarda, otobüste kısacası her yerde karşılaşılabilen ve kişinin hayatında belki de hiç görmediği ve bir daha göremeyeceği biri tarafından taciz edilmesi yeterince can sıkıcı iken, aynı ortamda çalıştığı ve belkide kendilerinden hiç böyle bir davranış beklenilmeyen iş arkadaşları ve amiri tarafından taciz edilmesi, durumu daha can sıkıcı hale getirmektedir (110).

İki cinsiyetinde roller açısından farklı olmaması, dolayısıyla bireyin psikolojik yönden sağlıklı ve uyumlu olabilmesi için, cinsiyet farkı gözetmeksizin kendine uygun, doyurucu, kendini gerçekleştirici cinsiyet rollerini benimseyebilmesi gerekmektedir. Cinsel taciz olgularında cinsiyetler arasındaki eşitlik kavramında bir karmaşalık durumu hakimdir. Cinsel taciz, kişinin toplum içindeki yasal, sosyal, politik ve ekonomik eşitliği başarması gibi fırsatları sınırlandırmakta ve bu şansını azaltmaktadır. Bu öge, kişiye yönelik cinsel tacizi, karşı cinse göre ikinci pozisyonda tutan önemli bir sosyal mekanizma olduğunu göstermektedir (111).

Taciz ortamında herkezin ölçülerinde bir bozulma görülmekte, anti demokratik uygulamalar her ortamda her kademe de yaygınlaşmakta, kişilerde ve toplumda dengesizlik artmaktadır. Cinsel taciz bir cinsin yaşam hakkının ihlalidir. Bu anlamda demokrasiye aykırıdır. Demokratik geleneğin gelişmesini engelleyici bir insan hakları ihlalidir (112).

Cinsel tacizin farklı bir açıdan tanımı ise, hem cinsel tacizi yaşayan ya da yaşamış olan kadınların yaşadıklarının ve görüşlerinin, hem de toplumsal cinsiyet ve nesiller arasındaki güç dinamiklerinin göz önüne alınmasını içerir. Toplumsal güç dinamikleri, toplumun ve kurumların cinsel tacizi şiddet cinsel taciz uygulayanları ya da şiddet suçlusu olarak betimlemesini engeller. Erkek egemen toplum, şiddeti gerek bilimsel, gerek hukusal, gerekse kurumsal betimlemelerinde, ancak erkeklerin algılamaya ve kabullenmeye razı olacakları şekilde tanımlar. Cinsel tacizi uygulayanlar da cinsel taciz eylemleri arasında bundan faydalanarak yaptıklarının şiddet değil, sevgi, hatta bir erkek olarak hakları ya da normal bir eylem olduğunu madurlarına karşı kullanmaktadırlar (113).

Cinsel taciz kavramına giriş yapmadan önce taciz kavramının genel bir tanımını yapmak uygun olacaktır. Taciz genel olarak bir kişinin istemediği davranışlara maruz kalması, canının sıkılması, rahatının kaçması veya tedirgin olmasıdır, şeklinde tanımlanabilmektedir (114).

Avrupa İcraat Komitesi (ECCP) cinsel tacizi; cinsel olarak istenmeyen davranış, hareket ya da erkek ve kadınların iş haysiyetini etkileyen cinsellik üzerine kurulmuş diğer davranışlardır şeklinde tanımlanmıştır. Bunlar istenmeyen fiziksel, sözlü ya da sözsüz hareketleri içerebilmektedir. Amerika'daki cinsel tacizle ilgili esas noktaları yürütmekle görevli bir federal ajans olan İş Bulmada Fırsat Eşitliği Komisyonu (EEOC) 1964 Sivil Hakları yasasının 7. Maddesinden alıntı yaparak cinsel tacizle ilgili 3 esas nokta oluşturmuştur (115).

1. Beklenmeyen cinsel istek ve hareketler
2. Cinsel iltimas talepleri (cinsellik karşılığında ödül ya da ceza gibi.)
3. Cinsel içerikli diğer sözler ya da fiziksel davranışlar.

Cinsel taciz, aşağıda belirtilen durumlarda, istenmeyen cinsel açılımlar, cinsellikle ilgili ricalar ve cinsel içerikli sözel veya fiziksel tutumlar olarak tanımlanır. Bu tür açılımlara, ricalara ve tutumlara boyun eğmek veya bunları reddetmek, açık veya imalı bir biçimde işin koşulu veya işle ilgili kararların temeli haline getirildiğinde ya da bu tür açılımlar, ricalar ve tutumlar, sindirici, düşmanca, aşağılayıcı veya cinsel bakımdan tehdit edici bir ortam yaratarak bir bireyin iş performansına haksız bir biçimde müdahale etme etkisini ve sonucunu taşımaktadır (116).

Tam cinsel taciz durumlarının tam listesini yapmak mümkün değilse de aşağıdaki örnekler, cinsel tacizi oluşturan tutumlardır (116).

Cinsel açılımlar

- Cinsel içerikli ricalar
- İş ile ilgili gerçek veya vaad edilen bir çıkar ya da ücret artışı için gerçekleşen cinsel alışveriş
- Cinsel içerikli sıfatlar
- Cinsel davranışa yapılan yazılı veya sözlü göndermeler

- Cinsel ima taşıyan nesne, resim veya karikatürleri sergilemek
- Bir kişinin cinsel faaliyetlerine veya becerilerine dair dedikodular
- Tekrarlanan buluşma talepleri
- Art niyetli bakışlar, ıslık çalma ya da dokunma
- Bir başkasının cinsel yaşamına ilişkin sorular sorma veya yorumda bulunma
- Saldırı veya cinsel edime zorlama.

Şiddet duygusunun nedeninin genetik faktörler, nörolojik ve hormonal temelleri olduğunu gösteren bulgular vardır. Cinsel tacizin psikolojik faktörlerden kaynaklandığı bir dereceye kadar geçerli görülebilir. Tacizin de bulunanın saldırganlığı önemli bir faktördür. Aynı zamanda, cinsel tacize maruz kalan kadının psikolojik olarak zarar gördüğü de ortadadır. Bunun yanında cinsel tacize uğrayan kişinin bazı psikolojik özelliklerinin tacizi cazip hale getirdiğide tartışılmaktadır. Katı cinsiyet rolü sosyalizasyonu sonucunda kadın çaresiz olmayı öğrenir. Bundan dolayı cinsel tacize maruz kaldığında onla başa çıkma veya ondan kaçma becerisi gelişmez. Yani kadının çaresizliği erkeğin şiddetine katkıda bulunur. Bu öğrenilmiş çaresizlik kavramı taciz olgusunda mağdurun sorumluluğunu gündeme getirmesi nedeni ile çok tartışılmıştır. Kadın mağduriyeti statü, rol ve genel olarak kadın hakları gibi sosyo-ekonomik faktörlerin bir ürünü olarak görülür; böylece kadın mağduriyetinin temeli cinsel rolü sosyalizasyonunda aranır (117).

Yapılan araştırmalar, cinsel tacize uğrayan kadınların şikayette bulunmaları halinde ifadelerine başvurulduğunda güvenlik güçleri ve mahkemelerce güvensiz karşılandığını göstermektedir. Batılı feministler, yaptıkları araştırmaların sonucunu açıklarken, polis ve mahkemeleride cinsiyetçi değerler sisteminin taşıyıcılığını yapan ikinci saldırganlar olarak nitelerler, bu durum üst yapı kurumlarının sistemden beslendiğini ve sistemin cinsiyetçi yaklaşımının çarpıcı bir örneğini oluşturmaktadır (111).

Cinsel taciz üç modele göre şöyle açıklanabilir.

- Doğal/biyolojik modele göre cinsel taciz, cinsiyetler arasındaki biyolojik farklılığa bağlanabilir. Erkekler cinsel etkileşim konusunda kadınlardan daha güçlü cinsel güdülere ve farklı duygulara sahiptirler.

- Sosyokültürel modele göre cinsel taciz erkeklerin seks üzerindeki kişisel güçlerini uygulayıp bununla eğlenmeyi öğrenmeye başladıkları psikotik sistemin bir ürünüdür.
- Organizasyonel modele göre cinsel taciz, hiyerarşik organizasyonel yapılardan ortaya çıkan güç ve otoritenin asimetrik ilişkilerinin bir sonucudur (117).

Şikayette bulunan kişilere sıkça inanılmamakta ve bazen de ceza verilmektedir. Cinsel tacize maruz kalma nedeniyle kadın kuruluşlarını arayan kadınların yarısından fazlası işlerini bırakmak zorunda kalmış ya da kovulmuşlardır. Tacize uğrayanların çoğu ekonomik problemlerinden dolayı işlerini bırakamayıp, bu durumla yaşamak zorunda kalmaktadırlar (112).

Cinsel tacizin kurbanları ağırlıklı olarak kadınlardır. Cinsel taciz, yaşları, medeni durumu, fiziksel görünüşü, geçmişi veya mesleki konumu önemli olmaksızın bütün kadınları etkiler. İncelemeler yüksek risk taşıyan grupları 30 yaşın altında ve bekar genç kadınlar, dullar, boşanmış veya ayrı yaşayan kadınlar, özellikle bakımıyla yükümlü olduğu yakınları olanlar olarak ortaya koymuştur. Cinsel taciz sadece kadınları etkilemez. Bazı erkekler de cinsel tacizin kurbanı olmaktadır. Ancak, iş gücü piyasasındaki konumları nedeniyle kadınlar, incinmeye daha açıktır. Ayrımcılık konusundaki yasalara rağmen, kadınlar, kötü ücretli, düşük vasıflı ve düşük statülü işlerde çalışırken, iyi ücretli, yetkili görevlerde ve denetleyici iş yerlerinde ağırlıklı olarak erkekler çalışır. İş yerinde kadın ve erkeklerin geleneksel rol ayrımlarının sürmesi, cinsel tacizin kalıcılığına katkıda bulunur. Cinsel taciz, çoğu kez, kişilerin konumlarını ve güçlerini, öteki işçileri yıldırım veya korkutmak üzere yetkilerini kötüye kullanmanın bir sonucudur. Örneğin erkek yöneticiler ile kadın personel arasında kesin bir statü ayrımı vardır (118).

Aslında cinsel taciz, kesinlikle yeni olmayan bir soruna verilen yeni bir isimdir. Burada söz konusu olan, flört değildir. Çünkü flört karşılıklı rızaya dayanır. Cinsel taciz, çoğu kez, bir güç göstergesidir. Kadını yıldırma, korkutma veya aşağılamayı amaçlar. Cinsel tacizi iki yüzlü bir davranışın biçimidir (119).

Anayasa'nın 10.maddesinin 1.fıkrasına göre, "herkes, dil, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep vb. Sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşittir." Aynı şekilde Anayasa'nın 10.maddesinin 2.fıkrasına göre de "kadınlar ve erkekler eşit

haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesiyle hükümlüdür.” Ayrıca Anayasa’nın 17.maddesinde herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını sahip olduğu, aynı maddenin 3.fikrasında ise kimseye işkence veya eziyet yapılamayacağı, insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamayacağı belirtilmektedir. Bunlarla birlikte Anayasa’nın herkesin kişi özgürlüğüne ve güvenliğine sahip olduğunu belirten 19. Özel yaşamın gizliliğini ön gören 20.ve de nihayet küçüklerin ve kadınların çalışma koşulları bakımından özel olarak korunacağını hükme bağlayan 50.maddeleri ile çalışma hak ve özgürlüğünü düzenleyen 48. ile 49. maddeleri de genel olarak çalışanların kişilik ve çalışma haklarını koruyan düzenlemeler içermektedir (120).

O halde yukarıda genel olarak bireylere özel olarak ise Anayasa’nın yatay etkisi nedeniyle çalışma yaşamındaki kişilik haklarını koruyan, cinsel eşitliklerini güvence altına alan ve kişisel değerlerine saygı göstermekle yükümlü tutan maddeler bir bütün halinde değerlendirildiğinde kişinin kişilik haklarına, yaşamına, vücut bütünlüğüne ve sağlığına yönelik tehditlerine karşı kişiyi korumakla yükümlü olduğu cinsiyet ayrımı yapmadan eşit davranma yükümlülüğü altında bulunduğu söylenebilecektir. Bu şekilde kişilerin özellikle cinsel tacize karşı anayasal hükümler ile eşitlik ile temel hak ve özgürlükler başlığı altında korunma altına alınmış olmaktadır. Kuşkusuz cinsel taciz stresli, huzursuz ve düşmanca bir çalışma ortamı yaratmak suretiyle çalışanların elverişli ve güvenli bir yerde çalışmasına engel olmakta çalışanların cinsel tacize uğrama korkusuyla çalışma yaşamına girmekten kaçınmalarına neden olmakta ve sonuç olarak işten ayrılma veya çıkmalarına sebebiyet vermeleri suretiyle de Anayasa ile güvence altına alınan çalışma hak ve özgürlüklerini ihlâl etmektedir (120).

Cinsel suçlar 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’dan 2. kitabının 8. babında, “genel ahlak ve aile düzeni aleyhine cürümler” başlığı altında düzenlenmiş ve bu çerçevede ırza geçme, ırza tasaddi, sarkıntılık ve söz atma suçlarına yer verilmişti. Buna göre, cinsel taciz her ne kadar suç olarak terminolojik açıdan yer almasa da öğreti ve yargı uygulamalarında bu suçun karşılığını söz atma ve sarkıntılık oluşturmaktaydı (121).

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda ise 2.kitabının “kişilere karşı suçlar” a yere veren 2.kısımını “cinsel dokulmazlığa karşı suçlar” başlıklı 6.bölümünde cinsel saldırı (TCK m.102), çocukların cinsel istismarı (TCK m.103), reşit olmayanla cinsel ilişki (TCK m.104) ve cinsel taciz suçları (TCK

m.105) düzenlenmiştir. Bu şekilde yasa koyucu 765 sayılı TCK'nın sisteminden ayrılarak haklı bir şekilde söz konusu cinsel suçları, kişilere ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar arasına almıştır (121).

Cinsel taciz yukarıda belirtildiği üzere TCK'nın 105.maddesinde suç olarak tanımlanmıştır. Bununla birlikte madde içerisinde cinsel tacizin tanımı yapılmamıştır. Madde gerekçesine göre ise cinsel taciz, mağdurun vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan davranışlar olarak ifade edilmiş ve cinsel taciz halinde mağdurun cinsel yönden, ahlak temizliğine aykırı olarak rahatsız edildiği belirtilmiştir. Aynı maddenin 1.fikrasına göre bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, 3 aydan 2 yıla kadar hapis cezasını veya adlî para cezasında hükümlenir, hükmüne yer verilmiştir. Cinsel taciz suçunu nitelikli veya ağırlaştırıcı halini düzenleyen 2.fikrasında ise bu fiiler hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfus kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı iş yerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında arttırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza 1 yıldan az olamaz, hükmüne yer verilmiştir (122).

Cinsel tacize maruz kalan kişi şeref ve haysiyetine yönelik olarak da eylesen nedeniyle ruhi elem ve üzüntü yaşamış olabilir. Bu acı veya elemnin karşılığını da manevi zararlar oluşturur. Bu manevi zarar kişinin beden bütünlüğünün ihlali sonucunda gerçekleşirse, Borçlar Kanunu 47. maddeye dayanarak manevi tazminat talebinde bulunabilir. Bununla birlikte bedensel bütünlük ihlal edilmeksizin cinsel taciz eylemi nedeniyle manevi acı duyan, ruhsal dengesi bozulan veya yaşam sevinci azalan kişide Borçlar Kanunu 49. maddeye dayanarak manevi zararının tazminini tacizde bulunandan isteyebilir (123).

Feminist yaklaşım, cinsel saldırganlık, taciz ve tecavüze sosyal, kültürel ve politik parametrelere göre açıklama getirmeye çalışmaktadır. Bu yaklaşıma göre toplum, kadınları, erkeklerin cinsel saldırganlıklarının doğal olduğu yönünde sosyalleştirmektedir. Bu inançla sosyalleşen kadınlar kendilerini zayıf olarak algılarıyla ve bir kurban mantığını geliştirirler. Bunun sonucunda da kadınların cinsel tacize uğramasının doğal olduğu yönünde bir beklenti ortaya çıkar (124).

Bu yaklaşımda cinsel tacizin, kadınların erkekler arasındaki iktidar ilişkisine bağlı olduğu savunulur. İktidar, eşitsizlik ve ezmenin cinsiyet ayrımcılığı ile yan yana bulunduğu toplumsal yapıda yaşadığımızı savunan feministlere göre, şiddet, kadınları denetim altında tutmak için kullanılır. Feminist kuramcılar, cinsel şiddetin, erkek egemenliğini koruduğu ölçüde, yalnız kadınlara tacizde bulunan erkeklerin değil, tüm erkeklerin yararına olduğunu iddaa etmektedirler. Tacizi, kural koyucu erkek davranışının bir türevi, ataerkil toplumlarda erkek rolünü tanımlayan değer ve ayrıcalıklara uyumun bir sonucu olarak görme eğilimindedirler (125).

Cinsel taciz konusundaki en önemli eksiklerden biriside; taciz olaylarının ortaya çıktıktan sonra neler yapılması gerektiğini, işletmelerin veya kurumların bunları engellemek adına neler yaptığı, bunları politika haline getirip uygulayabilmesindeki sıkıntılardır (126).

2.5.2. Cinsel İstismar

Amerika Birleşik Devletleri Sağlık ve İnsan Hizmetler Departmanı (USDHHS), 2008 yılında cinsel istismarı şu şekilde tanımlamıştır, cinsel haz ya da ekonomik menfaat elde etmek için çocuğa temas etmeyi, söz veya fiil ile sarkıntılığı, reşit olmayan biriyle cinsel münasebette bulunmayı, çocuğu pornografik olarak görüntülemeyi, teşhiri, ensest ilişkiyi ve diğer cinsel olarak sömürücü davranışları içermektedir.

Cinsel istismar, genel tanım olarak, kişilerin kendi rızalarına rağmen başkaları tarafından cinsel olarak kötüye kullanılmaları, suistimal edilmeleri, istemedikleri halde başkalarının cinsel yönelimlerine hedef olma durumunu ifade eder. Her cinsten, sosyal tabakadan ve meslek grubundan kişiler cinsel istismara uğrayabilmektedirler. Ancak genel olarak kadınları ve çocukların cinsel istismara daha çok maruz kaldıkları söylenebilmektedir (128).

Cinsel istismarın meydana gelme biçimleri açık, aleni ya da gizli olabilir. Sözlerle, dokunmayla ve davranışlarla cinsel istismarın fiilen gerçekleştirilmesi söz konusu olabilmektedir. Her yerde ve her konumda karşılaşılabilen bir istismar olması cinsel istismara karşı önlemler almanın zorluğunu göstermektedir. Cinsel istismar dışarıdan, tanınmayan kişilerden geldiğinde, kısme içerden tanıdık kişilerden gelmesine oranla daha kolay başa çıkılır olmaktadır. Kurbanın ve failin birbirini tanıdığı durumlarda, toplumsal kodlar sebebiyle buna karşı koyabilmek, mücadele edebilmek ve bunu engelleyebilmek daha büyük zorluklarla karşılaşılabilmektedir (128).

Cinsel istismar bir kişinin bir başkasına, istenmeyen ve uygun olmayan cinsel davranışlarda bulunmasıdır. Bu davranışlar cinsel içerikli sözler, taleplerden, dokunma ve tecavüze kadar gidebilmektedir.

Cinsel istismar bir kişinin kendi rızası dışında cinsel bir eyleme hedef olması ya da buna kalkışılmasıdır. Kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı her cinsiyetten, her meslekten ve her sınıftan insan cinsel istismara uğrayabilir. Cinsel istismar sözle, dokunmayla, davranışlarla olabilir. Cinsel istismarla her konumda ve her yerde karşılaşılabılır. Cinsel istismarın ağırlığının derecelendirilmesi toplumlar ve kültürler arasında küçük farklılıklar gösterse de genel olarak hiçbir yerde hoş karşılanmayan ve ağırlık derecesine göre cezalandırılan bir durumdur. Cinsel istismarın her derecesi için akılda tutulması gerekenler şunlardır:

- Kimse cinsel istismara maruz kalmak istemez.
- Kimse cinsel istismarı hak etmez.
- Hiçbir davranış cinsel istismar için neden olarak gösterilemez.
- Her tür cinsel istismar kanunlar ve toplum önünde suçtur.

Alkol, uyarıcılar veya uyuşturucular sağlıklı düşünmeyi ve iletişimi bozar. Bireyler alkol, uyarıcı veya uyuşturucu madde etkisinde de olsalar davranışlarından sorumludurlar (128).

Cinsel saldırının en hafif şekli sözel ya da mimik veya beden diliyle gönderilen mesajlar şeklindedir. Bu tür durumlar tanımadığımız kişi ya da kişiler tarafından sadece bir kere olduğunda ciddiye alınmayabilir. Ancak kurbanın fiziksel olarak dahil olduğu ve kendisi ya da başkasına cinsel içerikli eylemde bulunmaya ya da izin vermeye zorlandığında olay mutlaka ciddi olarak değerlendirilir. Bu ciddiyetin ağırlığı kurban ve saldırganın birbirine göre yaşça aralarındaki ilişki, bağılılık derecesi açısından konumu eylemin bir kerelik ya da yinelenen tarzda oluşu fiziksel zorlama ve şiddet içermesi dokunmayla sınırlı kalması ya da cinsel birleşme içermesi gibi özelliklerle belirlenmektedir. Kadınların % 27'sinin çocukluğunda cinsel istismara uğradığı tahmin edilmektedir (128).

2.5.3. Sporda Cinsel İstismar ve Taciz

Cinsel taciz ve istismar günümüzde spor alanında karşılaşılan önemli problemlerden biridir. Uluslararası Olimpiyat Komite'sinin Sağlık Komisyonu'na göre ülkeler, sporcuların sağlığını geliştirmek ve korumakla yükümlüdür ve her sporcunun güvenli bir ortamda spor yapma hakkı vardır. Sporcu, performansının ancak böylesi bir en üst seviyeye çıkartabilir. Yapılan bir çalışmaya göre bireyin güvenli bir ortamda spor yapmasını tehdit eden unsurların başında cinsel taciz ve istismar gelmektedir. Olimpiyat Komitesi'n göre bu tür eylemlere dünyanın her ülkesinde rastlanmaktadır. Sporcular ciddi biçimde zarar görmekte, spor organizasyonları yasal ve mali yaptırımlarla karşılaşmakta, toplum önünde küçük düşmektedir (129).

Celia H. Brackenridge ve arkadaşları 1992 ve 2006 yılları arasında ulusal ve uluslararası gazetelerde yer alan 372 sporda cinsel taciz ve istismar vakasını incelemiş, bu olaylardan 152 tanesinin değerlendirildiği araştırmasında tacizlerin % 98'ini antrenörler, öğretmen ve eğitimcilerin oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Tacizcilerin % 29'unun evli olduğu ve % 31'inin de kendi çocuğunun bulunduğu belirtilmiştir. Tacizcilerin yaşlarının ortalaması 34,2 olarak bulunmuştur. Olayların 108 tanesi kız, 45 tanesi erkek, 6 tanesi ise ikisi birden sporcuya karşı işlenmiştir. Erkeklerin yaşları 11-17 arasındaki kızların yaşları ise 9-21 arasındadır. Araştırmada birden çok defa tacizde bulunan antrenörlerin kurbanlarından en küçüğü 5 yaşında olarak tespit edilmiştir (130).

Gündüz N. ve arkadaşlarının ülkemizde, elit kadın sporculara yönelik olarak gerçekleştirilen ve The Sports Journal adlı elektronik dergide yayınlanan bir araştırmada, farklı spor dallarında etkinlik gösteren 356 kişinin 200'ünün seyirci, antrenör, yönetici, aynı ya da farklı takımda yer alan diğer sporcu tarafından cinsel tacize uğradığını belirlemiştir (131).

Değirmenci T. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından, yüksek lisans tezi olması için Marmara, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu Bölgesi'ndeki 8 kamu üniversitesine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları'nda kız öğrencilerin öğretim elemanlarınca cinsel tacize maruz kalıp kalmadıklarını, boyutlarını ve cinsel tacizle başa çıkma yollarını saptamak amacıyla yaptığı araştırmada, kız öğrencilerin % 25,5'inin en az bir kez öğrenim elemanlarınca cinsel tacize uğradığı belirlemiştir. Taciz şekillerinin, istenmeyen cinsel ilgi boyutundaki rahatsız edici bakışlar, müstehcen fıkra anlatma, ısrarla çıkma teklifi olduğunu saptanmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu toplumsal

ilişkilerin zarar görmesinden ve kendilerinin suçlanacağı korkusuyla öğretim elemanlarından şikâyetçi olmazken, % 2 'si ise şikâyet olduğunu ortaya çıkartmıştır (132).

Sporun popüleritesi karşında çoğu zaman üzeri örtülen ve görmezlikten gelinen bu olumsuzluklar spordaki kadınların söz konusu olduğunda çok daha rahatsız edici boyutlara ulaşabilmektedir. Oysa spora doğru biçimlerde ve aktif katılım yoluyla fiziksel, bilişsel, psiko-sosyal gelişime artan bir katkı söz konusu olmaktadır. Nitekim bazı kadınlar toplumsal hareketlerle sporda aktif biçimde varolabilmenin ötesinde ona doğru şekillerde katılabilmenin de savaşını vermektedirler. Bu bağlamda sporda kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıklar, sadece farklılıklar ortaya çıkmamakta, cinsiyete dayalı hiyerarşik işbölümleri göze çarpmaktadır. Günümüzde bilimsel bir disiplin olarak araştırılan ve evrensel nitelik taşıdığı söylenen sporun hiyerarşik, cinsiyetleştirilmiş, inanç ve eğilimlerden etkilenmiş ve etkileniyor oluşu şaşırtıcı olabilir. Ancak Batı'da son elli yılda ve ülkemizdeki belki son on yılda artan, kadının sporda var olmasına engel olabilecek inanışlar ve iddaalar üzerinde duran araştırmaların toplumsal sonuçları da görülmeye başlamıştır (80).

2.5.4. Kadın Sporcularda Cinsel Ayrımcılık ve Cinsel Taciz

Cinsiyet ayrımcılığı doğrudan ve dolaylı cinsiyet ayrımcılığı olarak incelenmektedir. Doğrudan cinsiyet ayrımcılığı, bir kişiye salt cinsiyetinden veya cinsiyetine özgü bir niteliğine (analık, hamilelik gibi) dayanılarak eşit konumdaki diğer cinsiyet grubuna mensup bir kişiye göre keyfi olarak eşit davranmamak ve mağdur etmek anlamına gelmektedir. Bir kişinin doğrudan cinsiyetine veya cinsiyetine özgü bir niteliğini öne sürerek onu ise almaktan kaçınmak, farklı çalışma koşulları uygulamak, farklı ücret ödemek, doğrudan cinsiyet ayrımcılığı olarak adlandırılmaktadır. Doğrudan cinsiyet ayrımcılığı açık veya örtülü olabilir. Cinsiyete dayalı değilmiş gibi görülen ancak belli bir cinsiyeti mağdur edecek gibi formüle edilmiş bir uygulama, örtülü bir biçimde doğrudan cinsiyet ayrımcılığı yaratmaktadır (133).

Cinsiyete dayalı baskı, bireylerin buldukları ortamda sadece cinsiyetlerinden dolayı ayrımcılığa maruz kalmalarını ve bunun yanında cinsiyetçi önyargıların etkisiyle de yaratılan baskıyı ifade etmektedir. Toplumda egemen olan düşünceler ve değerler, farklı olan ya da tehdit olarak gördükleri düşünce veya değerleri baskı altına alabilir, yok sayabilir ya da dışsallaştırabilirler. Yaşam tipik olarak erkek egemen değerleri

benimseyen ve cinsiyete bağılı değerlere itaat eden uygulamaları desteklemektedir. Bu nedenle kadınlar, çalışma ortamında fazla istenmediklerini ve erkek egemen yapı sonucunda oluşan baskın kültür karşısında bir baskı ile karşı karşıya olduklarını düşünmektedirler. Erkeklerden oluşan bir idari çemberde, kadın her türlü baskı ile karşı karşıya kalmaktadır. Örneğin erkek idareciler, kadınları zayıf ve liderlik niteliklerinden yoksun olarak kabul etme eğilimindedirler. Kadınlar yönetici pozisyonlarını işgal etmeye başladıkları zaman, kararlarına erkek yöneticilere göre daha az güvenilmektedir. Kadınlar, erkeklerin normalde pozitif olarak kabul edilen özellikler gösterdikleri yerlerde, negatif ve şüpheli olarak kabul edilmektedirler (134).

Dolaylı cinsiyet ayrımcılığı ise, görünüşte cinsiyete dayalı olmayan, fakat yarattığı farklı etkiler ile cinsiyet üzerinde ayrımcılığa neden olan olgulardır. Örneğin, kadın ve erkek çalışana eşit olarak uygulanabilecek bir işte, kadınların bunerkeklere oranla gerçekleştirebilme olasılığı daha az ise ve bunun sebebinin kadının cinsiyetine özgü özellikleri veya davranış biçimlerine dayandırılıyorsa bu, kadına karşı dolaylı ayrımcılık olarak değerlendirilmektedir (136).

Spor, çağımızın kitle toplumlarının en göz alıcı toplumsal olgularından biridir. Yaşamın dinamik öğelerini içinde barındırması, dünya üzerindeki farklı etnik, dilsel ve dinsel kökene mensup insanları bir araya getirip kaynaştırabilme potansiyelinin yanı sıra belli kurallar çerçevesinde işleyen sosyal bir olay olması nedeniyle kitle iletişim araçlarının dikkatini spor olgusu üzerine yoğunlaştırmasına neden olmuştur (137).

1980'li ve özellikle 1990'lı yıllarda, kadın, spor ve medya konulu araştırmalarda, medyanın ağırlıklı olarak erkek sporculara yer verdiği ortaya konmuştur. Bu çalışmaların sonucunda, kadın sporcuların medya da daha az sunulmasının arkasında yatan nedenlerin toplumda egemen olan toplumsal cinsiyet ideolojisi olduğu vurgulanmıştır. Toplumsal cinsiyet, kadının ve erkeğin toplumsal ve kültürel olarak belirlenen toplumsal rol ve sorumluluklarını ifade etmektedir. Toplumsal cinsiyet, biyolojik farklılıklardan dolayı değil, kadın ve erkek olarak toplumun bizi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı ve nasıl davranmamızı beklediği ile ilgili bir kavramdır (138).

Hall, toplumsal cinsiyet kavramının sporun toplumsal analiziyle ilgili yapılan çalışmalarda yer alması gereken toplumsal kültürel tarihsel bir kavram olduğunu ileri sürmektedir. Özellikle yarışma sporları, erkeklik ve kadınlıkla ilgili çok kuvvetli mesajlar taşımakta ve spor, geleneksel olarak erkeksi cinsiyet rolü özellikleri gerektiren

bir erkek etkinliği olarak görölüp, üstün performans erkeklikle eşdeğer kabul edilmektedir (139).

Medyada kadın sporcuların sunumu ile ilgili çok farklı boyutlarda yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmaların büyük bir çoğunluğunda, kadın sporcuların medyada erkek sporculara oranla sayıca daha az temsil edildiği ve temsillerin toplumsal cinsiyet içeriğine sahip ortaya konmuştur. Kadın sporcuların yer aldığı haberler, haber içeriğinin uygunluğu ve toplumsal cinsiyet kalıp yargıları kullanımını bakımından incelenmiştir. Erkek sporlarında yer alan kadın sporcular ile ilgili haberlerde kadın ve erkek sporcuların karşılaştırıldığı ve kadın sporcuların spor performansına çok az vurgu yapıldığı, kadın sporlarında yer alan kadın sporcuların ise spor performanslarına vurgu yapılırken kadınsı kalıp yargılarının da kuvvetlendirildiği bulunmuştur (140).

Birçok araştırmada, erkek sporlarının medyada sunum biçimlerinin hegemonik erkekliği yansıttığı ve kadın sporlarının da bu bağlamda daha az sunulduğu ve önemsizleştirildiği bulunmuştur. Fakat önemli olan, medyada kadın spor haberlerinin sayısal olarak artışı değil, sunum biçimlerinin içeriğidir (141, 142).

Wensing ve Bruce (2003) kadın sporcuların kültürel olarak tanımlanan toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıyla nasıl sunulduğunu beş boyutta incelemişlerdir:

a. Toplumsal cinsiyeti belirginleştirmek: haberde spor olayının kadın olayı kadın sporu olarak nitelendirilmesi (erkek sporuna göre ikinci konumda) b. Zorunlu heteroseksüellik: kadın sporcunun heteroseksüel rolü bağlamında sunulması (cinsellik sembolü, anne, eş, kız arkadaş, kız, abla) c. Uygun kadınlık vurgusu: odağın geleneksel kadınlık olması (narinlik, duygusal dengesizlik, bağımlılık, edilgenlik) d. Çocuklaştırmak: kadın sporcunun daha küçük sıfatlarla sunulması (bebek, kız) e. Sporla ilişkili olmayan haberler: vurgunun sporcunun atletik yeteneği ve performansından daha çok kişisel yaşamına yapılması. Kadın sporcuların yer aldığı haberlerin bu şekilde sunulması var olan ataerkil yapının ve spor kurumundaki toplumsal cinsiyet ideolojisinin yeniden üretilmesine katkıda bulunmaktadır (135).

Spor camiasının en belirgin özelliklerinden bir diğer de, sporcunun en iyi dereceyi elde etmesi hedefi etrafında kurulan antrenör ve sporcu hiyerarşisinin kolay kolay kırılmayacak bir iktidar ilişkisi niteliği taşımasıdır. Spor camiasında cinsel tacizin sıklıkla yaşanmasının nedeni, sözü edilen iktidar ilişkisinde aranılmaktadır. Antrenör ve sporcu arasındaki güç eşişsizliği ve bağımlılık ilişkisi cinsel tacize zemin hazırlayan

koşullar olarak görülmektedir. Sporda cinsel tacizin araştırıldığı bir çok bilimsel araştırmada, sporda cinsel tacize neden olabilecek risk faktörleri arasında antrenörün bir aile büyüğü, baba gibi görülmesi ve ailelerin çocuklarını antrenöre emanet etmesi gösterilmektedir (5).

Spor camiasında acil olarak cinsel tacizi ve tecavüzü önleyici politikalar geliştirilmelidir. Ceza Kanunundaki cinsel taciz ile ilgili yasalardan da öte spor kurumunda kurumsal cinsel taciz politikalarının oluşturulmasına ve daha da önemlisi uygulanmasına ihtiyaç vardır. Bugün Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya ve bir çok Avrupa ülkesinde sporda cinsel taciz ile ilgili geliştirilen düzenlemelerle ve uygulanan politikalarla kadın sporcuların maruz kaldıkları olayları rapor edebilecekleri güvenli bir ortam yaratılmaya çalışılmaktadır. Yani spora katılan bütün kadınların ve genç kızların fiziksel, zihinsel ve duygusal sağlıklarını geliştirmeye ve korumaya yönelik kaynakların ve gerekli desteklerin sağlanması kurumların sorumlulukları kapsamında ele alınmaktadır. Sporda cinsel tacizi önlemeye yönelik geliştirilen kurumsal politikalarda cinsel taciz ve romantik cinsel ilişki tanımları da çok net olarak yapılmaktadır. Örneğin, antrenör ve sporcu arasındaki romantik cinsel ilişki, antrenörün sporcu üzerinde profesyonel bir sorumluluğu olduğundan, gücün ve profesyonel statünün istismar edilmesi olarak değerlendirilmektedir (5).

Ülkemizde bu tür kurumsal politikaların yapılabilmesi için öncelikle spor camiası, camia anlayışından uzaklaştırılıp antrenör ve sporcunun bağlı buldukları bir spor kurumu olarak görülmelidir. Spor kurumu her türlü cinsel taciz ve cinsel istismar olaylarının sorumluluğunu üstlenmeli, bu tür olayların engellenmesi ve sporun sporcular için güvenli bir yer olabilmesi koşullarını sağlamalıdır. Ancak bu yolla spor kurumları gerçek şeffaflığa ulaşabileceği düşünülmektedir (5).

Ayrıca kadınların çoğunun işsiz ve erkeğe ekonomik olarak bağımlı olduğu, örgün ya da yaygın-mesleki eğitime yeterince katılmadığı, özellikle sporda daha kalitesiz şartlarda çalıştığı, kendilerini geliştirme fırsatlarının sunulmadığı, geleneksel roller ve işlere mecbur bırakıldığı gibi diğer sorunlar da göze çarpmaktadır (80).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, verilerin toplanması için izlenen yol ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklerle ilgili açıklamalar yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan betimsel ve taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Çalışma teorik ve uygulamalı olmak üzere iki aşamadan oluşmuştur. İlk aşamada konuyla ilgili literatür taranmış daha önce yapılmış olan araştırma sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bilgiler incelenerek değişkenler açısından, tezin konusuyla ilgili detaylı bir teorik çerçeve hazırlanmıştır. İkinci aşamada ise, bu teorik çerçevenin ışığında veri toplama aracı geliştirilmiştir.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

3.2.1. Evren

Çalışmanın evrenini Türkiye’ de 18-35 yaş aralığındaki lisanslı kadın sporcular oluşturmaktadır.

Yapılan araştırma neticesinde Türkiye’ de GSGM verilerine göre 2011 yılı Mayıs ayı verileri itibariyle 515.251 sporcu olduğu tespit edilmiştir.

3.2.2. Örneklem

Çalışmanın örneklemini; Ankara, İstanbul, Tokat, Kayseri illerinde lisanslı olarak spor yapan kadın sporcular arasında random (tesadüfî seçim) yöntemi kullanılarak seçilen 400 kişi oluşturmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Bu çalışmada, lisanslı kadın sporcuların spor yaptıkları süreç içerisinde spor hayatlarında karşılaştıkları cinsel taciz ve cinsel istismar durumlarının belirlenmesi üzerinde durulmuştur. Araştırma Eylül-Ocak ayları 2010-2011 tarihleri arasında araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Veri toplama aracı olarak 29 maddelik “ Kişisel Bilgi Formu” ile kadın sporculara cinsel taciz, istismar, bu konuyla ilgili düşünceleri, duyguları ve yasal hakları hakkında ne kadar bilgilerin olduğu ile ilgili sorular sorulmuştur. Soruların cevapları anket üzerine işaretlenmiştir. Cevaplandırma süresi kısıtlı tutulmamıştır. Verileri elde etmek için oluşturulan bu anketler, gerekli bilgilendirmeler yapıldıktan sonra, araştırmacı tarafından kadın sporculara bizzat uygulanmıştır.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma için Ankara, İstanbul, Tokat, Kayseri illerinden seçilen kadın sporculara 400 tane anket uygulanmış ve 38 anket eksik yanıtlanmasından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır doğru doldurulan 362 tane anket dikkate alınmıştır. SPSS 11.5 (Statistical Package for Social Sciences) programında işlenmiştir. Frekans dağılım analizleri ve yüzdeleri alındıktan sonra, ilişki kurulan değerler arasında çapraz tablo analizleri ve karşılaştırmaları yapılarak bunların istatistiksel anlamlılıkları yorumlanmıştır.

4. BULGULAR

Kadın sporcuların spor hayatlarında karşılaştıkları cinsel taciz ve istismar durumlarının incelenmesinin bulguları aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 4.1. Kadın sporcuların şehirlere göre dağılımı

	f	%
Tokat	78	21,5
Kayseri	52	14,4
Ankara	117	32,3
İstanbul	115	31,8
Toplam	362	100,0

Örnekleme grubunun şehire göre dağılımı Tablo 4.1’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 78’i (% 21,5) Tokat, 52’si (% 14,4) Kayseri, 117’si (% 32,3) Ankara, 115’i (% 31,8) İstanbul’da spor yaptığı görülmüştür.

Tablo 4.2. Kadın sporcuların spor branşına göre dağılımı

	f	%
Basketbol	40	11,9
Voleybol	60	17,8
Hentbol	34	10,1
Tenis	10	3,0
Atletizm	19	5,6
Futbol	26	7,7
Yüzme	22	6,5
Kick Boks	43	12,8
Teakwondo	24	7,1
Okçuluk	1	0,3
Karate	6	1,8
Judo	1	0,3
Kayak	11	3,3
Halter	11	3,3
Badminton	2	0,6
Cimnastik	8	2,4
Oryantring	6	1,8
Çim hokeyi	2	0,6
Halk oyunları	3	0,9
Güreş	8	2,4
Toplam	337	100,0

Örnekleme grubunun spor branşı göre dağılımı Tablo 4.2’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan kadın sporcuların 40’ı (% 11,9) basketbol, 60’ı (% 17,8) voleybol, 34’ü (% 10,1) hentbol, 10’u (% 3,0) tenis, 19’u (% 5,6) atletizm, 26’sı (% 7,7) futbol, 22’si (% 6,5) yüzme, 43’ü (% 12,8) kick boks, 24’ü (% 7,1) teakwondo, 1’i (% 0,3) okçuluk, 6’sı (% 1,8) karate, 1’i (% 0,3) judo, 11’i (% 3,3) kayak, 11’i (% 3,3) halter, 2’si (% 0,6) badminton, 8’i (% 2,4) cimnastik, 6’sı (% 1,8) oryantring, 2’si (% 0,6) çim hokeyi, 3’ü (% 0,9) halk oyunları, 8’i (% 2,4) güreş branşında olduğu görülmüştür.

Tablo 4.3. Kadın sporcuların eğitim düzeyine göre dağılımı

	f	%
Okur- yazar değil	1	0,3
İlkokul	2	0,6
Ortaokul	8	2,2
Lise	43	12
Üniversite	293	81,8
Yüksek lisans/Doktora	11	3,1
Toplam	358	100,0

Örneklem grubunun eğitim düzeyine göre dağılımı Tablo 4.3’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 1’i (% 0,3) okur- yazar değil, 2’si (% 0,6) ilkokul, 43’ü (% 12,0) lise, 8’i (% 2,2) ortaokul, 293’ü (% 81,8) üniversite, 11’i (% 3,1) yüksek lisans/doktora mezunu olduğu görülmüştür.

Tablo 4.4. Kadın sporcuların medeni durumuna göre dağılımı

	f	%
Bekar	327	91,6
Evli	26	7,3
Dul	4	1,1
Toplam	357	100,0

Örneklem grubunun medeni duruma göre dağılımı Tablo 4.4’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 327’si (% 91,6) bekar, 26’sı (% 7,3) evli, 4’ü (% 1,1) dul olduğu görülmüştür.

Tablo 4.5. Kadın sporcuların antrenörlerinin cinsiyet dağılımları

	f	%
Erkek	285	78,7
Kadın	77	21,3
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun antrenörün cinsiyetine göre dağılımı Tablo 4.5'te incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların antrenörü 285'i (% 78,7) bay, 77'si (% 21,3) bayan olduğu görülmüştür.

Tablo 4.6. Kadın sporcuların cinsel istismara ya da tacize maruz kalma durumları

	f	%
Evet	54	14,9
Hayır	267	73,8
Kısmen	39	10,8
Fikrim yok	2	0,6
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun spor hayatı süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kalma durumuna göre dağılımı Tablo 4.6'da incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 54'ü (% 14,9) evet, 267'si (% 73,8) hayır, 39'u (% 10,8) kısmen, 2'si (% 0,6) fikrim yok yanıtını vermiş olduğu görülmüştür.

Tablo 4.7. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kalma şekilleri

	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Üstüne gelmek yaklaşmak	54	59	38	41
Seksüel sorular şakalar, hareketler	38	41	54	59
Israrcı çıkma teklifleri	46	50	46	50
Seksüel telefonlar mektuplar mesajlar	16	17	76	83
Vücutun seksüel bölgesinin ifşası	7	8	85	92
Vücuda yumuşak bir dokunuş	31	34	61	66
Vücuda bariz bir dokunuş	13	14	79	86
Cinsel ilişkiye zorlama, cinsel ilişki	4	4	87	96

Örneklem grubunun araştırmaya katılan sporcuların cinsel istismar örneklerine göre dağılımı Tablo 4.7’de incelenmiştir. Buna göre 54’ü (% 59) “Üstüne gelmek yaklaşmak”; 38’i (%41) “Seksüel sorular şakalar, hareketler”; 46’sı (%50) “Israrcı çıkma teklifleri”; 16’sı (%17) “Seksüel telefonlar mektuplar mesajlar”; 7’si (%8) “Vücutun seksüel bölgesinin ifşası”; 31’i (%34) ” Vücuda yumuşak bir dokunuş”; 13’ü (%14) “Vücuda bariz bir dokunuş”; 4’ü (%4) “Cinsel ilişkiye zorlama, cinsel ilişki” örneği ile karşılaşmış olduğu görülmüştür.

Örnekleme grubunun araştırmaya katılan sporcuların cinsel istismar örneklerinden hangilerine maruz kalma örnekleri Tablo 4.8’de incelenmiştir. Buna göre 15’i (% 30,6) antrenör, 9’u (% 18,4) yönetici, 5’i (% 10,2) takım arkadaşı, 7’si (% 14,3) başka sporcu, 12’si (% 24,5) taraftar, 1’i (% 2,0) hakem tarafından “Üstüne gelmek yaklaşmak” örneğine maruz kalmıştır. 12’si (% 33,3) antrenör, 5’i (% 13,9) yönetici, 4’ü (% 11,1) takım arkadaşı, 8’i (% 22,2) başka sporcu, 1’i (% 2,8) masör, 5’i (% 13,9) taraftar, 1’i (% 2,8) hakem tarafından “Seksüel sorular şakalar, hareketler” örneğine maruz kalmıştır. 10’u (% 22,2) antrenör, 5’i (% 11,1) yönetici, 12’si (% 26,7) takım arkadaşı, 8’i (% 17,8) başka sporcu, 1’i (% 2,2) masör, 1’i (% 2,2) hizmetli, 5’i (% 11,1) taraftar, 3’ü (% 6,7) hakem tarafından “Israrcı çıkma teklifleri” örneğine maruz kalmıştır. 5’i (% 23,8) antrenör, 2’si (% 9,5) yönetici, 2’si (% 9,5) takım arkadaşı, 9’u (% 42,9) başka sporcu, 2’si (% 9,5) taraftar, 1’i (% 4,8) hakem tarafından “Seksüel Telefonlar mektuplar mesajlar” örneğine maruz kalmıştır. 2’si (% 33,3) antrenör, 1’i (% 16,7) yönetici, 1’i (% 16,7) takım arkadaşı, 1’i (% 16,7) masör, 1’i (% 16,7) taraftar tarafından "Vücudun seksüel bölgesinin ifşası" örneğine maruz kalmıştır. 14’ü (% 46,7) antrenör, 2’si (% 6,7) yönetici, 1’i (% 3,3) takım arkadaşı, 5’i (% 16,7) başka sporcu, 1’i (% 3,3) masör, 2’si (% 6,7) hizmetli, 4’ü (% 13,3) taraftar, 1’i (% 3,3) hakem tarafından “Vücuda yumuşak bir dokunuş” örneğine maruz kalmıştır. 5’i (% 41,7) antrenör, 1’i (% 8,3) yönetici, 1’i (% 8,3) takım arkadaşı, 2’si (% 16,7) başka sporcu, 3’ü (% 25,0) taraftar tarafından “Vücuda bariz bir dokunuş” örneğine maruz kalmıştır. 3’ü (% 100,0) antrenör tarafından "Cinsel ilişkiye zorlama, cinsel ilişki" örneğine maruz kaldığı görülmüştür.

Tablo 4.9. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kalma sıklığı

	f	%
Sürekli	3	3,2
Sık sık	13	14,0
Bazen	24	25,8
Nadiren	53	57,0
Toplam	93	100,0

Örnekleme grubunun cinsel istismar örneklerine maruz kalma sıklığına göre dağılımı Tablo 4.9’da incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 3’ü (% 3,2)

sürekli, 13'ü (% 14,0) sık sık, 24'ü (% 25,8) bazen, 53'ü (% 57,0) nadiren yanıtını vermiş olduğu görülmüştür.

Tablo 4.10. Kadın sporcuların olası bir cinsel tacize maruz kaldıkları yerler

	f	%
Spor salonu	52	14,4
Saha	24	6,6
Soyunma odası	8	2,2
Konaklama merkezi	20	5,5
Ulaşım aracı	10	2,8
Kamp merkezi	6	1,7
Banyo lavabo	5	1,4
Diğer	14	3,9

Örnekleme grubunun cinsel bir taciz durumuna nerede maruz kaldınız sorusuna karşılık yanıtları Tablo 4.10'da incelenmiştir. Araştırmaya katılan sporculara göre 52'si (% 14,4) spor salonu, 24'ü (% 6,6) saha, 8'i (% 2,2) soyunma odası, 20'si (% 5,5) konaklama merkezi, 10'u (% 2,8) ulaşım aracı, 6'sı (% 1,7) kamp merkezi, 5'i (% 1,4) banyo lavabo, 14'ü (% 3,9) diğer, yerlerde maruz kaldığı görülmüştür.

Tablo 4.11. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kaldıklarında performans durumları

	f	%
Performansım azaldı	43	46,7
Değişmedi	45	48,9
Performansım arttı	4	4,3
Toplam	92	100,0

Örnekleme grubunun cinsel tacize maruz kaldığında performansında değişikliğe göre dağılımı Tablo 4.11'de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 43'ü (% 46,7) performansım azaldı, 45'i (% 48,9) değişmedi, 4'ü (% 4,3) performansım arttı yanıtını vermiş olduğu görülmüştür.

Tablo 4.12. Kadın sporcuların cinsel bir taciz sonrası performans kaybı süresi

	f	%
7 günden az	13	26,0
7-30 gün	18	36,0
1-3 ay	12	24,0
3 aydan fazla	7	14,0
Toplam	50	100,0

Örnekleme grubunun cinsel bir taciz sonrası performansın azalması durumuna bu düşüş sürecinin süresine göre dağılımı Tablo 4.12’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 13’ü (% 26,0) 7 günden az, 18’i (% 36,0) 7-30 gün, 12’si (% 24,0) 1-3 ay, 7’si (% 14,0) 3 aydan fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 4.13. Kadın sporcuların cinsel tacize maruz kaldıklarında ki hisleri

	f	%
Kızgınlık ve öfke hissettim	55	15,2
Korkuya kapıldım	17	4,7
Suçluluk hissettim	6	1,7
Aşağılık duygusuna kapıldım	13	3,6
İçe kapandım	10	2,8
Kendimden nefret ettim	5	1,4
Yaptığım işe saygım azaldı	20	5,5
Çaresizlik hissettim	9	2,5
Hiç bir duygu hissedemedim	11	3
Diğer	3	0,8

Örnekleme grubunun cinsel istismara maruz kaldığında hislerine göre dağılımı Tablo 4.13’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 55’i (% 15,2) kızgınlık ve öfke hissettim, 17’si (% 4,7) korkuya kapıldım, 6’sı (% 1,7) suçluluk hissettim, 13’ü (% 3,6) aşağılık duygusuna kapıldım, 10’u (% 2,8) içe kapandım, 5’i (% 1,4) kendimden nefret ettim, 20’si (% 5,5) yaptığım işe saygım azaldı, 9’u (% 2,5) çaresizlik hissettim, 11’i (% 3,0) hiç bir duygu hissedemedim, 3’ü (% 0,8) diğer yanıtını vermiş görülmüştür.

Tablo 4.14. Kadın sporcuların cinsel taciz sonrası yaşadıkları fiziksel ve psikolojik sorunlar

	f	%
Baş ağrısı	19	5,2
Baş dönmesi	4	1,1
Uykusuzluk	18	5
İştahsızlık	5	1,4
Kabus görme	19	5,2
Yorgunluk	6	1,7
Tükenmişlik	10	2,8
Küskünlük	36	9,9

Örneklem grubunun cinsel istismardan sonra fiziksel olarak hissedilen rahatsızlıklara göre dağılımı Tablo 4.14’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 19’u (% 5,2) baş ağrısı, 4’ü (% 1,1) baş dönmesi, 18’i (% 5,0) uykusuzluk, 5’i (% 1,4) iştahsızlık, 19’u (% 5,2) kabus görme, 6’sı (% 1,7) yorgunluk, 10’u (% 2,8) tükenmişlik, 36’sı (% 9,9) küskünlük yanıtını vermiş görülmektedir.

Tablo 4.15. Cinsel taciz sonrası kadın sporcuların vermiş oldukları tepkiler ve davranış değişiklikleri

	f	%
Psikolojik destek aldım	9	2,5
Sakinleştirici kullandım	3	0,8
Sporu bıraktım	6	1,7
Sosyal hayatımı değiştirdim	14	3,9
Takımdan ayrıldım	17	4,7
Aileme yakınlaştım	9	2,5
Hiçbir şey yapmadım	45	12,5
Adli mercilere başvurdum	3	0,8
Başka iş buldum	3	0,8

Örneklem grubunun cinsel istismar sonrası yaşadıklarından kurtulmak için yapılanlara göre dağılımı Tablo 4.15’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 9’u (% 2,5) psikolojik destek aldım, 3’ü (% 0,8) sakınleştirici kullandım, 6’sı (% 1,7)

sporunu bıraktım, 14'ü (% 3,9) sosyal hayatımı değiştirdim, 17'si (% 4,7) takımdan ayrıldım, 9'u (% 2,5) aileme yakınlaştım, 45'i (% 12,5) hiçbir şey yapmadım, 3'ü (% 0,8) adli mercilere başvurdum, 3'ü (% 0,8) başka iş buldum yanıtını vermiş görülmektedir.

Tablo 4.16. Cinsel tacize uğrayan kadın sporcuların bu durumu paylaştıkları kişiler

	f	%
Eşime	2	0,6
Anneme-babama	11	3
Kardeşime	6	1,7
Antrenörüme	10	2,8
Yöneticime	11	3
Arkadaşıma	46	12,7
Hiç kimseye	24	6,6

Örneklem grubunun cinsel istismara maruz kaldığında yaşadıklarından kime bahsettiğine göre dağılımı Tablo 4.16'da incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 2'si (% 0,6) eşime, 11'i (% 3,0) anneme-babama, 6'sı (% 1,7) kardeşime, 10'u (% 2,8) antrenörüme, 11'i (% 3,0) yöneticime, 46'sı (% 12,7) arkadaşşıma, 24'ü (% 6,6) hiç kimseye yanıtını vermiş görülmektedir.

Tablo 4.17. Tacize uğrayan kadın sporcuların yasal haklarına dair bilgisi

	f	%
Evet	34	37,0
Hayır	46	50,0
Fikrim yok	12	13,0
Toplam	92	100,0

Örneklem grubunun yasal haklarına dair bilgisi sorusuna göre dağılımı Tablo 4.17'de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 34'ü (% 37,0) evet, 46'sı (% 50,0) hayır, 12'si (% 13,0) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.18. Tacize uğrayan kadın sporcuların yasal yollara başvurma durumu

	f	%
Evet	4	4,3
Hayır	85	92,4
Fikrim yok	3	3,3
Toplam	92	100,0

Örneklem grubunun yasal yollara başvurmak ile ilgili sorusuna göre dağılımı Tablo 4.18’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 4’ü (% 4,3) evet , 85’i (% 92,4) hayır, 3’ü (% 3,3) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.19. Cinsel taciz sonrası kadın sporcularda suçluluk hissi

	f	%
Evet	20	21,7
Hayır	68	73,9
Fikrim yok	4	4,3
Toplam	92	100,0

Örneklem grubunun “Kendinizi suçlu hissettiniz mi?” sorusuna göre dağılımı Tablo 4.19’da incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 20’si (% 21,7) evet, 68’i (% 73,9) hayır, 4’ü (% 4,3) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.20. Cinsel taciz sonrası kadın sporcuların sporu bırakma düşüncesi

	f	%
Evet	38	41,3
Hayır	49	53,3
Fikrim yok	5	5,4
Toplam	92	100,0

Örneklem grubunun sporu bırakmayı düşünüp düşünmeme sorusuna göre dağılımı Tablo 4.20’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 38’i (% 41,3) evet, 49’u (% 53,3) hayır, 5’i (% 5,4) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.21. Kadın sporcuların cinsel taciz sonrası sosyal yaşamlarının olumsuz etkilenmesi

	f	%
Evet	47	51,1
Hayır	40	43,5
Fikrim yok	5	5,4
Toplam	92	100,0

Örneklem grubunun sosyal yaşamlarının olumsuz etkilenmesinin sorusuna göre dağılımı Tablo 4.21’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 47’si (% 51,1) evet, 40’ı (% 43,5) hayır, 5’i (% 5,4) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.22. Kadın sporcuların cinsel taciz sonrası karşı cinse negatif duygular beslemesi

	f	%
Evet	68	73,9
Hayır	23	25,0
Fikrim yok	1	1,1
Toplam	92	100,0

Örneklem grubunun karşı cinse negatif duygular beslemesi sorusuna göre dağılımı Tablo 4.22’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 68’i (% 73,9) evet , 23’ü (% 25,0) hayır, 1’i (% 1,1) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.23. Kadın sporcuların beslenme alışkanlıklarının olumsuz etkilenmesi

	f	%
Evet	32	34,8
Hayır	57	62,0
Fikrim yok	3	3,3
Toplam	92	100,0

Örneklem grubunun beslenme alışkanlığının olumsuz etkilenme sorusuna göre dağılımı Tablo 4.23'de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların 32'si (% 34,8) evet, 57'si (% 62,0) hayır, 3'ü (% 3,3) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Kadın Sporculara Göre sporda olası Cinsel Taciz Durumlarına göre Yapılması Gerekenler

Tablo 4.24. Cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli

	f	%
Evet	326	90,1
Hayır	15	4,1
Fikrim yok	21	5,8
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli sorusuna göre dağılımı Tablo 4.24'de incelenmiştir. 326'sı (% 90,1) evet, 15'i (% 4,1) hayır, 21'i (% 5,8) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.25. Adli yollara başvurularını desteklenmeli

	f	%
Evet	338	93,4
Hayır	9	2,5
Fikrim yok	15	4,1
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun adli yollara başvurularını desteklenmeli sorusuna göre dağılımı Tablo 4.25’de incelenmiştir. 338’i (% 93,4) evet, 9’u (% 2,5) hayır, 15’i (% 4,1) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.26. Taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı

	f	%
Evet	334	92,3
Hayır	14	3,9
Fikrim yok	14	3,9
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı sorusuna göre dağılımı Tablo 4.26’da incelenmiştir. 334’ü (% 92,3) evet, 14’ü (% 3,9) hayır, 14’ü (% 3,9) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.27. Kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı

	f	%
Evet	329	90,9
Hayır	15	4,1
Fikrim yok	18	5,0
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı sorusuna göre dağılımı Tablo 4.27’de incelenmiştir. 329’u (% 90,9) evet, 15’i (% 4,1) hayır, 18’i (% 5,0) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.28. Federasyon yetkilileri haberdar edilmeli

	f	%
Evet	292	80,7
Hayır	33	9,1
Fikrim yok	37	10,2
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun federasyon yetkilileri haberdar edilmeli sorusuna göre dağılımı Tablo 4.28’de incelenmiştir. 292’si (% 80,7) evet, 33’ü (% 9,1) hayır, 37’si (% 10,2) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.29. Mecliste araştırma komisyonu kurulmalı

	f	%
Evet	262	72,4
Hayır	32	8,8
Fikrim yok	68	18,8
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun mecliste araştırma komisyonu kurulmalı sorusuna göre dağılımı Tablo 4.29’de incelenmiştir. 262’si (% 72,4) evet, 32’si (% 8,8) hayır, 68’i (% 18,8) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.30. Medyada kadın sporcu sorunları daha fazla yer almalı

	f	%
Evet	297	82,0
Hayır	27	7,5
Fikrim yok	38	10,5
Toplam	362	100,0

Örnekleme grubunun medyada bayan sporcu sorunları daha fazla yer almalı sorusuna göre dağılımı Tablo 4.30'da incelenmiştir. 297'si (% 82,0) evet, 27'si (% 7,5) hayır, 38'i (% 10,5) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.31. Kadın sporculara kadın antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı

	f	%
Evet	322	89,0
Hayır	22	6,1
Fikrim yok	18	5,0
Toplam	362	100,0

Örnekleme grubunun bayan antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı sorusuna göre dağılımı Tablo 4.31'de incelenmiştir 322'si (% 89,0) evet, 22'si (% 6,1) hayır, 18'i (% 5,0) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.32. Kadın sporculara göre medyanın cinsel tacize olaylarına karşı sağduyulu olma durumu

	f	%
Evet	62	17,1
Hayır	241	66,6
Fikrim yok	59	16,3
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun medyanın cinsel istismar olaylarına karşı sağduyulu olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna göre dağılımı Tablo 4.32’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 62’si (% 17,1) evet, 241’i (% 66,6) hayır, 59’u (% 16,3) fikrim yok yanıtı görülmüştür.

Tablo 4.33. Kadın sporculara göre spor kıyafetlerinin cinsel tacize yol açabilmesi durumu

	f	%
Evet	131	36,2
Hayır	192	53,0
Fikrim yok	39	10,8
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı sorusuna göre dağılımı Tablo 4.33’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 131’i (% 36,2) evet, 192’si (% 53,0) hayır, 39’u (% 10,8) fikrim yok yanıtı görülmüştür.

Tablo 4.34. Kadın sporculara göre cinsel tacizin sporda büyük bir problem olması durumu

	f	%
Evet	267	73,8
Hayır	59	16,3
Fikrim yok	36	9,9
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun cinsel istismarın olması sporda büyük bir problem midir sorusuna göre dağılımı Tablo 4.34'de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 267'si (% 73,8) evet, 59'u (% 16,3) hayır, 36'sı (% 9,9) fikrim yok yanıtı görülmüştür.

Tablo 4.35. Kadın sporculara göre cinsel tacize uğrayan kadınların toplum tarafından dışlanıyor olması durumu

	f	%
Evet	166	45,9
Hayır	146	40,3
Fikrim yok	50	13,8
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun cinsel istismara uğrayan bayanların toplum tarafından dışlandığı fikrine katılıyor musunuz sorusuna göre dağılımı Tablo 4.35'de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 166'sı (% 45,9) evet, 146'sı (% 40,3) hayır, 50'si (% 13,8) fikrim yok yanıtı görülmüştür.

Tablo 4.36. Kadın sporculara göre cinsel tacize uğrayan kadın sporcular için araştırma komisyonuna sahip olunması gerekliliği

	f	%
Evet	260	71,8
Hayır	43	11,9
Fikrim yok	59	16,3
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun kadın sporcuların cinsel tacize uğradıklarında bir araştırma komisyonu kurulmalı mıdır göre dağılımı Tablo 4.36’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 260’ı (% 71,8) evet, 43’ü (% 11,9) hayır, 59’u (% 16,3) fikrim yok yanıtı görülmüştür.

Tablo 4.37. Kadın sporculara göre kadın antrenör ve yönetici sayısının artmasının cinsel tacizi engellemesi durumu

	f	%
Evet	212	58,6
Hayır	90	24,9
Fikrim yok	60	16,6
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun “kadın antrenör ve yönetici sayısının artması sizce cinsel istismar durumunu engeller mi?” sorusuna göre dağılımı Tablo 4.37’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuların 212’si (% 58,6) evet, 90’ı (% 24,9) hayır, 60’ı (% 16,6) fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 4.38. Kadın sporculara göre kadınlar için cinsel tacizi engelleyecek bir sendika ya da birliğin kurulma gerekliliği

	f	%
Evet	252	69,6
Hayır	38	10,5
Fikrim yok	72	19,9
Toplam	362	100,0

Örneklem grubunun cinsel istismarları engelleyecek kadınlar için bir sendika ya da birlik kurulmalı mıdır sorusuna göre dağılımı Tablo 4.38’de incelenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan sporcuları 252’si (% 69,6) evet, 38’i (% 10,5) hayır, 72’si (% 19,9) fikrim yoktur olarak görülmüştür.

Tablo 4.39. Kadın sporcularda cinsel tacize maruz kalma durumu ile cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli düşüncesine ilişkin bulgular

Cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet	Hayır				
Evet	Sayı	83	241	324	0,079	1	0,779
	Yüzde	89,2 %	90,3 %	90,0 %			
Hayır	Sayı	10	26	36			
	Yüzde	10,8 %	9,7 %	10,0 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.39’a bakıldığında spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli düşüncesinde hem fikirdirler.

Tablo 4.40. Kadın sporcularda cinsel tacize maruz kalma durumu ile adli yollara başvurmaları desteklenmeli düşüncesine ilişkin bulgular

Adli yollara başvurma		Spor hayatı süresince cinsel tacize maruz kalma durumu		Toplam	X ²	sd	p
		Evet	Hayır				
Evet	Sayı	85	251	336	0,755	1	0,385
	Yüzde	91,4 %	94,0 %	93,3 %			
Hayır	Sayı	8	16	24			
	Yüzde	8,6 %	6,0 %	6,7 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.40'da spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile bu duruma maruz kalan kadın sporcuların adli yollara başvurmaları desteklenmeli düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu bu duruma maruz kalan kadın sporcuların adli yollara başvurmaları yönünde desteklenmesi düşüncesinde hem fikir olmuşlardır.

Tablo 4.41. Kadın sporcuların spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular

Taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet	Hayır				
Evet	Sayı	85	247	332	0,119	1	0,730
	Yüzde	91,4 %	92,5 %	92,2 %			
Hayır	Sayı	8	20	28			
	Yüzde	8,6 %	7,5 %	7,8 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.41’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu bu duruma maruz kalan kadın sporcuların taciz edenlere caydırıcı ceza verilmeleri konusunda hem fikir olmuşlardır.

Tablo 4.42. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular

Kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet	Hayır				
Evet	Sayı	83	244	327	0,379	1	0,538
	Yüzde	89,2 %	91,4 %	90,8 %			
Hayır	Sayı	10	23	33			
	Yüzde	10,8 %	8,6 %	9,2 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.42’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı konusunda hem fikir olmuşlardır.

Tablo 4.43. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile Federasyon yetkilileri haberdar edilmeli düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular

Federasyon yetkilileri haberdar edilmeli		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	78	212	290	0,880	1	0,348
	Yüzde	83,9 %	79,4 %	80,6 %			
Hayır	Sayı	15	55	70			
	Yüzde	16,1 %	20,6 %	19,4 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.43’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile Federasyon yetkilileri haberdar edilmeli düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Fakat cinsel tacize uğrayan kadın sporcuların uğramayanlara oranla federasyon yetkililerinin olası cinsel taciz vakalarında haberdar edilmesi noktasında daha istekli oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 4.44. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile Mecliste araştırma komisyonu kurulmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular

Mecliste araştırma komisyonu kurulmalı		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	70	190	260	0,580	1	0,446
	Yüzde	75,3 %	71,2 %	72,2 %			
Hayır	Sayı	23	77	100			
	Yüzde	24,7 %	28,8 %	27,8 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.44’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile mecliste araştırma komisyonu kurulmalı düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu mecliste araştırma komisyonu kurulmalı düşüncesinde hem fikirdir.

Tablo 4.45. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile medyada kadın sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular

Medyada kadın sporcu sorunları daha fazla yer almalı		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	86	210	296	9,014	1	0,003
	Yüzde	92,5 %	78,7 %	82,2 %			
Hayır	Sayı	7	57	64			
	Yüzde	7,5 %	21,3 %	17,8 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.45’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile Medyada kadın sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. ($p<0,05$).

Cinsel istismara ya da tacize maruz kalan sporcuların 86’sı (%92,5) Medyada bayan sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesine evet, 7’si (%7,5) Medyada bayan sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesine hayır yanıtını vermiştir.

Cinsel istismara ya da tacize maruz kalmayan sporcuların 210’u (%78,7) Medyada bayan sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesine evet, 57’si (%21,3) Medyada bayan sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesine hayır yanıtını vermiştir.

Bu sonuca göre spor hayatında cinsel tacize uğradığını iddia eden kadın sporcuların herhangi bir cinsel tacize uğramayan sporculara oranla medyada kadın sporcu sorunlarının daha fazla yer alması düşüncesini destekledikleri görülmüştür.

Tablo 4.46. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı düşüncesi ilişkisine ilişkin bulgular

Kadın antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	82	238	320	0,065	1	0,798
	Yüzde	88,2 %	89,1 %	88,9 %			
Hayır	Sayı	11	29	40			
	Yüzde	11,8 %	10,9 %	11,1 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.46’da spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile Bayan antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu kadın antrenörlerin sayısı ve etkinliğinin artırılması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 4.47. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile medyanın cinsel istismar olaylarına karşı sağduyulu olduğunu düşünüyor musunuz sorusu ilişkisine ilişkin bulgular

Medyanın cinsel istismar olaylarına karşı sağduyulu olduğunu düşünüyor musunuz?		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	10	52	62	3,681	1	0,055
	Yüzde	10,8 %	19,5 %	17,2 %			
Hayır	Sayı	83	215	298			
	Yüzde	89,2 %	80,5 %	82,8 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.47’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Medyanın cinsel istismar olaylarına karşı sağduyulu olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan örnek bireylerin büyük çoğunluğu medyanın cinsel istismar olaylarına karşı yeterince sağduyulu olmadıkları yönünde ortak kanaat belirtmişlerdir.

Tablo 4.48. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı sorusu ilişkisine ilişkin bulgular

Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet	Hayır				
Evet	Sayı	44	86	130	6,819	1	0,009
	Yüzde	47,3 %	32,2 %	36,1 %			
Hayır	Sayı	49	181	230			
	Yüzde	52,7 %	67,8 %	63,9 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.48’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. ($p<0,05$).

Cinsel istismara ya da tacize maruz kalan sporcuların 44’ü (%47,3) “Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?” sorusuna evet , 49’u (%52,7) “Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?” sorusuna hayır yanıtını vermiştir.

Cinsel istismara ya da tacize maruz kalmayan sporcuların 86’sı (%32,2) “Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?” sorusuna evet , 181’i (%67,8) “Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?” sorusuna hayır yanıtını vermiştir.

Bu sonuca göre araştırmaya katılan ve cinsel tacize uğradığını ifade eden kadın sporcuların yarıya yakını spor kıyafetlerinin cinsel tacize yol açabileceğini ifade ettiği, cinsel tacize uğramayan kadın sporcuların ise büyük çoğunluğunun sporda böyle bir durumun söz konusu olmadığını belirtmiş oldukları görülmektedir.

Tablo 4.49. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Sizce cinsel istismarın olması sporda büyük bir problem midir?” sorusu ilişkisine ilişkin bulgular

Sizce cinsel istismarın olması sporda büyük bir problem midir?		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	70	195	265	0,177	1	0,674
	Yüzde	75,3 %	73,0 %	73,6 %			
Hayır	Sayı	23	72	95			
	Yüzde	24,7 %	27,0 %	26,4 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.49’da spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Sizce cinsel istismarın olması sporda büyük bir problem midir?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu cinsel istismarın sporda büyük bir problem olduğu konusunda hem fikir olmuşlardır.

Tablo 4.50. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile cinsel istismara uğrayan kadınların toplum tarafından dışlandığı fikrine katılıyor musunuz sorusu ilişkisine ilişkin bulgular

Cinsel istismara uğrayan kadınların toplum tarafından dışlandığı fikrine katılıyor musunuz?		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	40	125	165	0,402	1	0,526
	Yüzde	43,0 %	46,8 %	45,8 %			
Hayır	Sayı	53	142	195			
	Yüzde	57,0 %	53,2 %	54,2 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.50’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Cinsel istismara uğrayan bayanların toplum tarafından dışlandığı fikrine katılıyor musunuz?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu aynı görüşte bulunmuşlardır.

Tablo 4.51. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın sporcuların cinsel tacize uğradıklarında bir araştırma komisyonu kurulmalı mıdır sorusu ilişkisine ilişkin bulgular

Kadın sporcuların cinsel tacize uğradıklarında bir araştırma komisyonu kurulmalı mıdır?		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet	Hayır				
Evet	Sayı	64	194	258	0,501	1	0,479
	Yüzde	68,8 %	72,7 %	71,7 %			
Hayır	Sayı	29	73	102			
	Yüzde	31,2 %	27,3 %	28,3 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.51’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Bayan sporcuların cinsel tacize uğradıklarında bir araştırma komisyonu kurulmalı mıdır?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu kadın sporcuların tacize uğradıkların da bir araştırma komisyonu kurulmalı fikrinde hem fikirdirler.

Tablo 4.52. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile kadın antrenör ve yönetici sayısının artması sizce cinsel istismar durumunu engeller mi sorusu ilişkisine ilişkin bulgular

Kadın antrenör ve yönetici sayısının artması sizce cinsel istismar durumunu engeller mi?		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?			Toplam	X ²	sd	p
		Evet	Hayır					
Evet	Sayı	49	162	211	1,813	1	0,178	
	Yüzde	52,7 %	60,7 %	58,6 %				
Hayır	Sayı	44	105	149				
	Yüzde	47,3 %	39,3 %	41,4 %				
Toplam	Sayı	93	267	360				
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %				

Tablo 4.52’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Bayan antrenör ve yönetici sayısının artması sizce cinsel istismar durumunu engeller mi?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu kadın antrenör ve yönetici sayısının artması cinsel istismar ve tacizi engeller düşüncesinde hem fikir olmuşlardır.

Tablo 4.53. Spor hayatınız süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile cinsel istismarları engelleyecek bayanlar için bir sendika ya da birlik kurulmalı mıdır sorusu ilişkisine ilişkin bulgular

Cinsel istismarları engelleyecek kadınlar için bir sendika ya da birlik kurulmalı mıdır?		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?		Toplam	X ²	sd	p
		Evet-Kısmen	Hayır				
Evet	Sayı	68	182	250	0,798	1	0,372
	Yüzde	73,1 %	68,2 %	69,4 %			
Hayır	Sayı	25	85	110			
	Yüzde	26,9 %	31,8 %	30,6 %			
Toplam	Sayı	93	267	360			
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %			

Tablo 4.53’de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Cinsel istismarları engelleyecek bayanlar için bir sendika ya da birlik kurulmalı mıdır?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($p>0,05$). Araştırmaya katılan ve cinsel tacize maruz kalan ya da kalmayan örnek bireylerin büyük çoğunluğu kadınlar için cinsel tacizi engelleyecek bir sendika ya da birlik kurulması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.54. Cinsel tacize uğradıklarını beyan eden kadınların spor branşlarına göre dağılımı

		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?			
Spor branşı		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Basketbol	Sayı	6	29	5	40
	Yüzde	12,2 %	11,6 %	14,3 %	11,9 %
Voleybol	Sayı	14	41	5	60
	Yüzde	28,6 %	16,3 %	14,3 %	17,9 %
Hentbol	Sayı	7	22	5	34
	Yüzde	14,3 %	8,8 %	14,3 %	10,1 %
Tenis	Sayı	2	5	2	9
	Yüzde	4,1 %	2,0 %	5,7 %	2,7 %
Atletizm	Sayı	1	14	3	18
	Yüzde	2,0 %	5,6 %	8,6 %	5,4 %
Futbol	Sayı	1	23	2	26
	Yüzde	2,0 %	9,2 %	5,7 %	7,8 %
Yüzme	Sayı	2	18	2	22
	Yüzde	4,1 %	7,2 %	5,7 %	6,6 %
Boks	Sayı	6	33	4	43
	Yüzde	12,2 %	13,1 %	11,4 %	12,8 %
Teakwondo	Sayı	3	21	0	24
	Yüzde	6,1 %	8,4 %	0,0 %	7,2 %
Okçuluk	Sayı	0	1	0	1
	Yüzde	0,0 %	0,4 %	0,0 %	0,3 %

Tablo 4.54. Cinsel tacize uğradıklarını beyan eden kadınların spor branşlarına göre dağılımı (devamı)

		Spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?			
Spor branşı		Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Karate	Sayı	1	5	0	6
	Yüzde	2,0 %	2,0 %	0,0 %	1,8 %
Judo	Sayı	0	1	0	1
	Yüzde	0,0 %	0,4 %	0,0 %	0,3 %
Kayak	Sayı	1	9	1	11
	Yüzde	2,0 %	3,6 %	2,9 %	3,3 %
Halter	Sayı	4	5	2	11
	Yüzde	8,2 %	2,0 %	5,7 %	3,3 %
Badminton	Sayı	0	2	0	2
	Yüzde	0,0 %	0,8 %	0,0 %	0,6 %
Cimnastik	Sayı	0	7	1	8
	Yüzde	0,0 %	2,8 %	2,9 %	2,4 %
Oryantring	Sayı	0	5	1	6
	Yüzde	0,0 %	2,0 %	2,9 %	1,8 %
Çim hokeyi	Sayı	0	1	1	2
	Yüzde	0,0 %	0,4 %	2,9 %	0,6 %
Halk oyunları	Sayı	0	3	0	3
	Yüzde	0,0 %	1,2 %	0,0 %	0,9 %
Güreş	Sayı	1	6	1	8
	Yüzde	2,0 %	2,4 %	2,9 %	2,4 %
Toplam	Sayı	49	251	35	335
	Yüzde	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölüm, tezde elde edilen bulguların literatür çalışmaları ışığında genel olarak yorumlanması, teori ve uygulamadaki önemi ile doğruluk değerinin bir mantıksal düzen çerçevesinde tartışılmasından oluşmaktadır. Ayrıca elde edilen sonuçlara göre konu ile ilgili öneriler de bu bölümde verilmiştir.

Bu araştırmada, İstanbul, Ankara, Kayseri ve Tokat illerinde lisanslı spor yapan 362 kadın sporcunun aktif spor hayatları süresince cinsel istismar ve tacize maruz kalma durumları, cinsel tacize maruz kaldıkları kişiler, bu eylemlerin gerçekleştiği yerler ile cinsel taciz sonrası yaşadıkları ve bu konuya yönelik bakış açıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çapraz tablo analizleri ile Cinsel istismar ve tacize maruz kalan kadın sporcular ile herhangi bir tacize maruz kalmadıklarını belirten kadın sporcuların vermiş oldukları cevaplardaki ilişkiler ve anlamlı farklılıkların ortaya konulması hedeflenmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler incelendiğinde:

Ülkemizde 18 yaş üstü lisanslı olarak aktif spor yapan kadınların cinsel tacize uğrama durumlarının incelendiği bu çalışmada araştırmaya İstanbul, Ankara, Tokat ve Kayseri illerinden toplam 362 kadın sporcunun kendi istekleri ile katılmış olduğu görülmektedir.

Kadın sporcuların branşlara göre dağılımları incelendiğinde büyük çoğunluğunun Basketbol, Voleybol ve hentbol gibi salon sporları ile boks, yüzme ve tekvando gibi

bireysel sporlarda yoğunlaştıkları görülmektedir. Fasting ve ark (2004) araştırmasında ise cinsel taciz ve cinsel istismarın sporcunun diğerlerinden izole edildiği yani bireysel sporlar olarak adlandırılan spor ortamlarında daha yoğun yaşandığı öne sürülmektedir (143). Koca ve arkadaşlarına göre, kadın katılımcı sayısının en fazla olduğu sporlar, okul düzeyinde katılımın yüksek olmasının da belirleyici olabileceği basketbol, voleybol ve hentbol gibi takım sporlarının dışında taekwon-do, karate, güreş, boks ve judo gibi daha çok erkeklikle özdeşleşen, bedensel temasın yüksek olduğu sporlardır. Araştırmaya katılan kadın sporcuların büyük çoğunluğunun eğitim seviyesinin üniversite olduğu ve medeni durumlarının bekar olduğu görülmüştür (145).

Kadın sporcuların vermiş oldukları yanıtlar değerlendirildiğinde bu sporcuların antrenörlerinin büyük çoğunluğunun (% 78.7) erkek antrenörlerden oluştuğu görülmektedir. Kadın sporcularda cinsel tacizin incelendiği bu çalışmada kadın sporcu antrenörlerinin erkek antrenör ağırlıklı olması olası cinsel taciz vakalarının sayısal olarak yükselmesine yol açıp açmadığı incelemeye değerdir. Bu araştırma sonuçlarına göre kadın sporcuların çoğunluğu (% 58) kadın antrenör ve yönetici sayısının artmasının kadınların spor hayatlarında karşılaşmaları muhtemel olası cinsel taciz vakalarını azaltacağı yönünde tespit edilmiştir.

Kadın sporcuların vermiş oldukları anket cevapları doğrultusunda cinsel istismar ya da tacize maruz kalma durumlarına bakıldığında ankete evet cevabı veren % 14.9 kadın sporcu ve bunun yanısıra kısmen cevabını veren % 10.8 kadın sporcu bulunmaktadır. Bu durumda sporda cinsel taciz ya da istismarla karşılaşıldığını göstermektedir. Yıldız (2009), araştırmalarında sporda cinsel taciz ve istismarla karşılaştığını belirttiğinden tartışma bölümünde sadece araştırmalarına katılan 96 kadın sporcunun verileri değerlendirilmiştir. Bu 96 sporcudan 64'ü spor yaşamlarında en az bir kez cinsel taciz ve istismara maruz kaldıklarını belirtmiştir. Araştırmanın göze çarpan verilerine göre erkek antrenörler kadın sporcularına cinsel taciz ve istismar olarak belirtilen davranışları en sık olarak yapan grup olarak belirlenmiştir (4).

Kadın sporculardan cinsel istismar ve tacize uğradığı belirten kadın sporcuların çoğu büyük oranla üstüne gelmek yaklaşmak, ısrarcı çıkma teklifleri, seksüel sözler, şakalar, hareketler ve vücuda yumuşak bir dokunuşun uğranılan cinsel istismar ve taciz hareketlerinden en sık tekrarlanandan olarak görülmüştür.

Cinsel istismar ya da tacize uğrayan kadın sporculara kim tarafından uğranıldığı sorulduğunda çoğunlukla antrenör cevabı verilmiştir, bu sırayı takım arkadaşı, başka sporcu ve yöneticiler takip etmektedir. Verilen cevaplara ve çıkan sonuçlara da bakıldığı zaman kadın sporcuların antrenörlerinden daha fazla tacize maruz kaldığı görülmektedir. Bunun sebeplerinden biri sürekli antrenörüyle zaman geçirmelerinde de kaynakladığı düşünülebilmektedir.

Kadın sporcuların cinsel istismar ve tacize ne sıklıkla maruz kaldıklarına bakıldığında nadiren cevabı çoğunlukta olup nerede maruz kaldıkları spor salonu ve saha cevapları birbirini takip ettiği görülmektedir. Gündüz ve arkadaşlarının (2002), çalışmalarında bu soruya en çok maçtan sonra cevabı verilmiştir. Antremandan sonra cevabını verenler ise ikinci sıradırlar. Zaman olarak antremandan ya da maçtan sonra verilen cevaplara bakılırsa bunun pek farklı olmadığı düşünülebilmektedir fakat sporcularda maç ortamı antreman ortamından daha önce gelmektedir ve cinsel taciz ve istismarın bu ortam çevresinde yapılmış olması sporcuları daha çok etkileyebilmektedir. Cinsel taciz ve istismara nerede karşılaştıkları sorusuna sporcular en çok antreman sahası ya da salonu cevabını vermişlerdir (131).

Kadın sporcuların vermiş oldukları yanıtlar değerlendirildiğinde performanslarının cinsel istismar ya da taciz durumu sonrasında yarısının performansının ve diğer yarısında performanslarının azaldığı cevabı görülmektedir. Kadın sporcuların 7-30 gün süresinde performanslarında azalma olduğu görülmektedir.

Kadın sporcuların cinsel istismar ve taciz sonrası neler hissettiklerine bakıldığında büyük çoğunluğunun kızgınlık, öfke hissettiği, yaptıkları işe saygılarının azaldığı ve korkuya kapıldıkları tespit edilmiştir. Mağdurların fiziksel ve psikolojik sorunlarla karşılaşma şekillerine bakıldığı zaman küskünlük, baş ağrısı, kabus görme ve uykusuzluk oluşturmaktadır. Mağdurların verdikleri cevaplara bakıldığında büyük çoğunun aynı sorunlarla karşılaştığı görülmektedir. Yıldız (2009) cinsel taciz ve istismara maruz kalan sporcuların karşılaştıkları bu olayın beraberinde getirdiği rahatsızlık olarak uykusuzluk, kâbus görme birlikte %39,5 ile 30 sporcuda saptanmıştır. Bu da sporcuların bu tür hadiselerin psikolojik etkisini üzerlerinden kolay atamadıklarını göstermektedir. Bu şikâyetlerden kurtulmak için sporcular çoğunlukla hiçbir şey yapmadığını belirtmekle (%48,5) beraber ikinci çoğunluk takımdan ayrılmayı

tercih etmiştir (%22,7). Sporcular takımlarından ayrılarak ya sporu bırakmışlar ya da başka kulüplerde spor yasantılarına devam etmişlerdir.

Kadın sporcuların vermiş oldukları cevaplarda cinsel istismar ve taciz sonrası ne yaptıklarına dair bilgilere bakıldığında büyük çoğunluğunun hiçbir şey yapmadığı, tepkisini koyanlarında takımdan ayrıldığı ve sosyal hayatlarını değiştirdikleri görülmüştür. Yaşadıkları maruz sonrası olayı ve yaşadıklarından kime bahsedildiği sorulduğunda ise yine büyük çoğunluğunun arkadaşına veya hiçkimseye bahsetmediği görülmektedir. Bahsetmeme sebebine bakıldığında yaşadıklarından söz ettikleri takdirde kendisinin suçlanması ve olumsuz tepkiler alabilir olmasının yattığı düşünülebilmektedir.

Cinsel tacize veya istismara uğrayan kadın sporcuların yasal haklarına dair bilgileri sorulduğunda çoğunluğunun konu hakkında yasal bilgisinin olmadığı ve olaya maruz kaldığında yasal yollara büyük çoğunluğunu (%85) başvurmamış olduğu görülmüştür. Büyük çoğunluğunun suçluluk hissetmediği ve bunun akabinde (%49) çoğunluğunun olay sonrasında sporu bırakma düşüncesinin olmadığı görülmektedir. Cinsel tacizin en önemli ve çözülmesi güç kısımlarından biri de şüphesiz ispat sorunudur. Sporcular ise bu tür davranışları açıklıkla ve rahatlıkla dile getirememektedirler.

Yıldız (2009), sporcular karşılaştıkları cinsel taciz ve istismar olaylarını adli kurumlara ileterek adli tıbbi süreçte yer almalıdırlar. Yapılan çalışma sporda var olan cinsel taciz ve istismar hakkında sporcuları bilinçlendirmek ve bilgilendirmek açısından bir ön çalışma niteliği taşımakla beraber sporda cinsel taciz ve istismarın kesinlikle varlığını göstermiştir (4).

Kadın sporcuların cinsel tacize veya istismar maruz kaldıklarında sadece spor hayatlarını değil aynı zamanda çoğunluğunun sosyal yaşamlarını olumsuz etkilediğini ve insani ilişkiler içerisinde karşı cinse negatif duygular beslediklerinin (%73), çoğunun beslenme alışkanlıklarında olumsuz etkilendiği görülmüştür. Yaşanılan bu olay karşısında sadece sportif hayatta olumsuzluklar değil olayı yaşayan mağdurun hayatının her aşamasında olumsuzluklarla karşılaştığını görülmektedir.

Cinsel istismar ve tacize uğrayan ve uğramayan kadın sporculara, sporda olası cinsel taciz durumlarında yapılması gerekenler sorulduğunda büyük çoğunluğu, cinsel taciz engelleyici eğitimler verilmeli, adli yollara başvurular desteklenmeli, taciz edenlere caydırıcı cezalar uygulanmalı, kadın sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı,

federasyon yetkilileri haberdar edilmeli, mecliste araştırma komisyonu kurulmalı, medyada kadın sporcu sorunlarına daha çok yer verilmeli, kadın antrenör sayısı ve etkinliği artırılmalı ve medyanın cinsel taciz olaylarına sağ duyulu olmalı cevapları çoğunlukta. Amman ve ark (2009), kadınların elit ya da kitlesel spora katılımında genel problemlerden daha fazla etkilendiği ve erkeklerden farklı olarak özgül problemlerinin olduğu; medyada spora ilişkin görüntülerde kadının belirgin biçimde cinselliğinin ön plana çıkarıldığı ve başarılarına erkeklerle eş değerde yer verilmediği; spor çevrelerinde bile spordaki cinsiyetlerarası fırsat eşitsizlikleri konusunda bilincin gelişmediği; kadını spordan uzaklaştıran önemli etkenlerden taciz sorununun çözümünün muğlak kaldığı ve örtbas edildiği ortamların oluşturulduğu söylenebilmektedir (80).

Spor camiasında acil olarak cinsel tacizi ve tecavüzü önleyici politikalar geliştirilmelidir. Ceza Kanunundaki cinsel taciz ile ilgili yasalardan da öte spor kurumunda kurumsal cinsel taciz politikalarının oluşturulmasına ve daha da önemlisi uygulanmasına ihtiyaç var olduğu görülmektedir. Bugün Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya ve bir çok Avrupa ülkesinde sporda cinsel taciz ile ilgili geliştirilen düzenlemelerle ve uygulanan politikalarla kadın sporcuların maruz kaldıkları olayları rapor edebilecekleri güvenli bir ortam yaratılmaya çalışılmaktadır. Yani spora katılan bütün kadınların ve genç kızların fiziksel, zihinsel ve duygusal sağlıklarını geliştirmeye ve korumaya yönelik kaynakların ve gerekli desteklerin sağlanması kurumların sorumlulukları kapsamında ele alınmaktadır. Sporda cinsel tacizi önlemeye yönelik geliştirilen kurumsal politikalarda cinsel taciz ve romantik cinsel ilişki tanımları da çok net olarak yapılmaktadır. Örneğin, antrenör ve sporcu arasındaki romantik cinsel ilişki, antrenörün sporcu üzerinde profesyonel bir sorumluluğu olduğundan, gücün ve profesyonel statünün istismar edilmesi olarak değerlendirilmektedir (5). Koca' nın bu değerlendirmesi alınan anket sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Anket cevaplarından da anlaşıldığı gibi ülkemizde sporda kadın sporculara uygulanan cinsel istismar ve taciz sonrasında seslerini duyurmada ve çözüm bulmada sıkıntılı olduğu görülmektedir. Pedersen ve ark (2009), yaptıkları çalışmalarında medyanın cinsel istismar olaylarında destekleyici rolü olmadığını ortaya koydukları görülmektedir (142).

Cinsel istismar ve tacize uğrayan ve uğramayan kadın sporculara kadın spor kıyafetlerinin cinsel tacize yol açabilecek bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Kadın

sporcuların büyük çoğunluğu cinsel tacizi sporda büyük bir sorun olarak görmüştür. Yıldız (2009), yapmış olduğu çalışmada sporcular kıyafetin cinsel taciz ve istismarla bir alakasının olmadığını belirtmişlerdir. Buna göre spor kıyafetlerinin tacizcileri cezptmeye ya da tahrik etmeye yönelik bir etkisi yoktur demişlerdir. Kadın sporcular spor kıyafetlerinin sporda cinsel tacizle bir bağlantısı olduğuna inanmamakla (%63,5) beraber bunun sporda bir problem olduğunu (%80,2) belirtmişlerdir (4).

Kadın sporcuların cinsel tacize uğradıklarında büyük çoğunluğunun verdiği cevaba göre toplum tarafından dışlanılıyor düşüncesine ulaşılmıştır. Böyle bir sonuç çıkmasına karşı ankete katılan kadın sporcuların tamamına yakını cinsel tacize uğrayan kadınlar için bir araştırma komisyonu kurulmalı düşüncesi görülmüştür. Bunun devamında kadın antrenör ve yöneticinin sayısının artılmasının gerektiğini düşünmektedirler, kadın sporculara yapılan cinsel tacizi engelleyecek bir sendika ya da birliğin kurulması gerektiğine ankete katılan sporcuların çoğunun belirttiği görülmüştür.

Cinsel istismar ve tacize uğrayan ve uğramayan kadın sporculara yapılan anket cevaplarını çapraz tablo yaparak incelendiğinde; sadece iki tabloda anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 45’ de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile medyada kadın sporcu sorunları daha fazla yer almalı düşüncesi arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. ($p<0,05$). Bu çıkan sonuca bakıldığında cinsel istismar ve tacize uğrayan kadın sporcular medya da daha fazla kadın sporcu sorunları yer almalı diye belirtirken cinsel tacize uğramayan kadın sporcular bu konuda bir sorun olmadığını düşünmüşlerdir.

Çapraz tablolarda anlamlı farklılığının olduğu Tablo 48’ de spor hayatı süresince cinsel istismara ya da tacize maruz kalma ile “Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?” sorusu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. ($p<0,05$). Cinsel tacize uğrayan kadın sporcular spor kıyafetlerinin cinsel istismar ve tacize yol açabileceğini belirtmişlerken, herhangi bir istismara maruz kalmayan kadın sporcuların ise böyle bir etkenin olmadığını belirtmişlerdir. Diğer çapraz tablo sonuçlarına bakıldığında anlamlı farklılıklar görülmemiştir.

Bu çalışma olasılıklar içinden sonuçlarını çıkarıp sporda genelleme yapmamakla beraber spor ortamında cinsel taciz ve cinsel istismarın farklı yoğunluk ve biçimlerde olmakla birlikte, birçok ülkede yaşandığı gibi ülkemizde de varlığını ileri

sürebilmektedir. Araştırmanın diğer ülkelerde yapılan araştırmalarla uyumluluk gösteren sonuçlarından birisi de spor camiasında kadınlar erkeklere göre daha fazla cinsel taciz ve istismara maruz kalmaktadırlar (4, 132, 144).

Cinsel istismar ve tacize uğrayan ya da uğramayan lisanslı kadın sporculara bakıldığı zaman bu konuyla ilgili görüş belirtmekten çekindiğini ve cinsel tacize uğrayan kadın sporcuların herhangi bir yasal işleme başvurmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak elde edilen bilgilere bakıldığında cinsel istismar ve taciz olayları karşısında kadın sporcuların büyük çoğunluğunun adli yollara başvurmadığı, sadece sporu bıraktıkları görülmektedir. Çıkan sonuçlar doğrultusunda kadın sporcular spor camiasında cinsel istismar ve tacizle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu konuyla ilgili araştırma komisyonlarının kurulup, caydırıcı cezalar verilirse kadınlar da sporu bırakmak yerine haklarını daha rahat bir şekilde arayabilirler ve böylece cinsel istismar ve taciz gibi suçların işlenme oranının azalabileceği düşünülmektedir.

6. KAYNAKLAR

1. İmamoglu AF. İki binli Yıllara Doğru Türk Sporuna Üzerine Bazı Gözlemler. Gazi Üniversitesi Gazi Eğt Fak Dergisi 1992; 8(1): 9-10.
2. Küçükgüngör E. Spor Yönetimi Dersleri Türkiye’ de Spor ile İlgili Mevzuatın Değerlendirilmesi, Kadir Has Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2009: 9.
3. Amman T, Kadın ve Spor, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul 2005: 17.
4. Yıldız OS, Sporda Cinsel Taciz ve İstismarın Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul 2009: 1.
5. WEB_1. (2010). Canan’ s web site.
<http://www.cinsiyetvespor.org/canan/yazilarim.html#taciz> (04.04.2011) .
6. Güven Ö. Türklerde Spor Kültürü(2), AKM Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999:12.
7. Yazıcılar İ, Spor Yapan ve Yapmayan Gençlerin Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa 2004: 34.
8. http://www.konya-gsim.gov.tr/document/spor_nedir.htm Erisim Tarihi: 08.05 2011.
9. Fişek K. Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi(2), Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, Ankara, 2003:42.

10. Yetim A. Sosyolojik Açıdan Spor(4), Filiz Kitabevi, İstanbul, 1982:23.
11. Erdemli A. Temel İnsan Hakkı Olarak Spor Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar, Bildiriler Kitabı, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2003: 1-6-10-11.
12. Pehlivan Z. Fair-play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi. Spormetre Bed Eğit ve Spor Bil Dergisi 2004; II(2):49-63.
13. Çağrı M. Ahlakımız(2), Ertu Matbaası, İstanbul 1981:45.
14. Hesapçıoğlu M. Öğretim İlke ve Yöntemleri(1), Beta Basım, İstanbul 1994:56.
15. Yetim A. Sosyoloji ve Spor(4), Berikan Yayınevi, Ankara, 2010:30.
16. Öngel HB. Türk Kültür Tarihinde Spor, TC. Kültür Bakanlığı, Ankara, 2001:27.
17. Olimpik Hareket, Türkiye Olimpiyat Komitesi Yayını İstanbul, 1998.
18. Yiğit A. Gürbüz ve Yağız Evlatlar, Erken Cumhuriyette Beden Terbiyesi ve Spor, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004:22.
19. Atabeyoğlu C. Türkiyede Sporun Gelişimi; Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 8-9, İletişim Yayınları, İstanbul, 1983:89-193.
20. Fişek K. Spor Yönetimi, AÜ SBF Yayınları, Ankara, 1980:32.
21. Şenol F, Yarar B. Erken Cumhuriyet Dönemi Dergi ve Gazetelerinde Spor ve Kadın 1928-1960. İletişim ve Kuram Arş Dergisi 2009;II(29):201-218.
22. Michell A. Feminizm, Kadının Çevresi Yayınları, İstanbul,1984:32.
23. Connell WR. Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1998:313.
24. Maybek SD, Kadına Yönelik Şiddete Ataerkil ve Kültürel Feminist Kuramlar Açısından Yaklaşım:Ankara İli Yenimahalle İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara 2009:23.
25. Göle N. Modern Mahrem, Metis Yayınları, İstanbul, 1991:56.
26. Berktaş F. Türkiyede Kadının Durumu, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, İstanbul, 1996:67.
27. Saraçgil A. Bukalemun Erkek(2), İletişim Yayınları, İstanbul, 2005:145.
28. Timisi N ve Gevrek M. 1980'ler Türkiye'sinde Feminist Hareket: Ankara Çevresi 90'larda Türkiye'de Feminizm, İletişim Yayınları, İstanbul, 2007:10
29. Arat N. Feminizmin ABC'si, Simavi Yayınları, İstanbul, 1991:78.

30. Arıkan G. Ataerkillik Kavramıyla İlgili Sosyolojik Tartışmalar. Hacettepe Üniversitesi Edb Der. 1997;14: (1-2):1-24.
31. Kayır G. Kadınlar ve Psikolojik Şiddet; Evdeki Terör, Kadına Yönelik Şiddet, Mor Çatı Sığınma Vakfı Yayınları, İstanbul, 1996:78.
32. (<http://www.rtuk.org.tr/kitaplar> 09.05.2011).
33. Eken H. Toplumsal Cinsiyet Olgusu Temelinde Mesleğe İlişkin Rol İle Aile İçi Rol Etkileşimi: Türk Silahlı Kuvvetlerinde Kadın Subaylar. Selçuk Üniversitesi Sos. Bil. Enst. Der. 2006; I(15): 247-254.
34. Arslantürk Z ve Amman MT. Sosyoloji, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2000:76.
35. Şahan H, Çınar V. Kitle İletişim Araçlarının Spor Kamuoyu Üzerine Etkisi. Selçuk Üniv. Sosyal Bil Der 2006; I: (12): 277-286.
36. Poole R. Ahlak ve Modernlik, Mehmet Küçük, Ayrıntı Yayınları, İstanbul,1993:87.
37. Shilling C. The Body and Social Theory, Sage Public, London, 1993:19.
38. Yıldırım A. Sıradan Şiddet, Boyut Yayınları, İstanbul, 1998:201.
39. Güçlü SÖ. Türkiye' de Aile Araştırmaları; Sorunlar, Öneriler ve Çözüm Önerileri 3. Aile Şurası Bildirileri, Ankara Devlet Bakanlığı Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, 1998:61.
40. Birsen G. Aile ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme. Hacettepe Sosyal ve Beşeri Dergisi 1976;8: (1-2): 46-47.
41. Oppong C, Abu KA. Handbook For Data Collection and Analysis On Seven Roles and Statuses of Women, International Labor Office, Geneva, 1985:91.
42. Fichter J. Sosyoloji nedir?, Nilgün Çelebi, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 1990:23.
43. Zabielski MT. Recognition of Maternal Identity in Pretern and Fullterm Mothers. Maternal Child Nursing Journal 1994; 22: (1): 2-36.
44. Grace JT. Mothers' Self Reports of Parenthood Across The First 6 Months Postpartum. Research in Nursing And Health 1993; 16: 431-439.
45. Pridham K, Chang A. What Being The Parent Of A Baby Is Like: Revision Of An Instrument. Research and Health 1989; 12: 323-329.
46. TC. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Politika Dökümanı, Kadın ve Medya, Ankara, 2008:78.

47. Öktem MG. Sporcu Kadının Türk Yazılı Basımındaki Temsili: Süreyya Ayhan Örneği, Kadın Çalışmalarında Disiplinlerarası Buluşma Sempozyumu Kitabı 3, 2004:164-176.
48. Özsoy S. Türk Spor Medyasında Kadın. Spor Bilimleri Dergisi 2008; 19(4): 201-219.
49. Emiroğlu K. Gündelik Hayatımızın Tarihi, Dost Kitapevi, Ankara, 2002:54.
50. Arat N. Etik ve Estetik Değerler, Telos Yayınları, İstanbul, 1997.
51. Mermet G. Francoscopie Français Qui etes-vous, Larousse, Paris, 1991.
52. Holliday R. Taylor JS. Aesthetic Surgery as False Beauty. Feminist Theory 2007; 7 (179): 179-195.
53. Eco U. Güzelliğin Tarihi, Ali Cevat Akkoyunlu, Doğan Kitap, İstanbul, 2006:197.
54. Bordo S. Unbearable Weight, University of California Press, California, 1995:67.
55. Çakar SM, Televizyon Reklamlarında Kadına Yönelik Oluşturulan Toplumsal Kimlik:Görüntülü Reklamlar Üzerine Bir Toplumsal Çözümleme Örneği, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2002:61.
56. Maxine LC. Race, Beauty and the Tangled Knot of a Guilty Pleasure, Feminist Theory 2007; 7(159): 159-177.) (Holliday R. Taylor JS. Aesthetic Surgery as False Beauty. Feminist Theory 2007; 7 (179): 179-195.
57. Türk Dil Kurumu Sözlüğü, “eşitlik”, [Http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?](http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?) Erişim Tarihi:06.06.2011.
58. (<http://www.e-akademi.org/makaleler/spalaz-1.htm> Erişim Tarihi: 12.06.2011)
59. Temp G. Hukuk Önünde Kadın Erkek Eşitliği, Çağdaş Hukukçular Derneği Yayın Organı, Çağdaş Hukuk 1993; (17-18): 44-46.
60. Erkek Eşitliği, Çağdaş Hukukçular Derneği Yayın Organı, Çağdaş Hukuk 1993; (17-18): 44-46.
61. Özkazanç A. Kadını Görmeyen Bilim ve Sağlık Politikaları, II. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kongresi, 67-79, 20-23 Mayıs 2010, Ankara.
62. Illich I. Gender, Ahmet Fethi, Ayraç Yayınları, Ankara, 1996:55.
63. Carroll JL, Wolpe PR. Sexuality and Gender in Society, Harpercollins College Publishers, New York, 1996:15.
64. Scott JW. Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi, Feminist Kitaplık, İstanbul, 2007:38.

65. Güler Y. 1.Kadın Kurultayı, Eğitim Yayınları, Ankara, 2004:153-164.
66. Agacinski S. Cinsiyetler Siyaseti, İsmail Yerguz, Dost Kitapevi, Ankara, 1998:11.
67. Kahraman HB, Cinsellik Görsellik Pornografi, Agora Kitaplığı, İstanbul, 2005:34.
68. McKinnon CA. Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru, Metis Yayınları, İstanbul, 2003:11.
69. İmam AM. Müslüman Dinsel Sağ(Kökten Dinciler) ve Cinsellik, İletişim Yayınları, İstanbul, 2003:48.
70. Dinçer Ö, Namus ve Bekâret:Kuşaklar Arasında Değişen Ne? İki Kuşaktan Kadınların Cinsellik Algıları, Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007; 51.
71. Caner E. Kutsal Fahışeden Bâkire Meryem'e- Toprak ve Kadın, Su Yayınevi, İstanbul, 2004:29.
72. Canan Koca, Kadınların Spor Tarihi Bir Mücadele Tarihidir, <http://www.cinsiyetvespor.org/canan/yazilarim.html> erişim tarihi:02.06.2011.
73. Hargreaves J. The Victorian Cult of The Family and The Early Years of Female Sport In Scraton A. Gender and Sport, A Reader Routledge, NewYork, 2002: 53-65.
74. Atalay A. Spor Medya ve Serbest Zaman, Beta Yayınları, 2004, İstanbul:32.
75. Le Unes AD, Nation JR. Sport Psychology: An Introduction, Nenson- Hall, Chicago; 1989:31.
76. Powell BR. Women and Sport in Victorian America, Dissertation in University of Utah, 1981.
77. Hudson J. Physical Parameters Used for Female Exclusion From Law Enforcement and Athletics-in, Philadelphia Lea and Febiger, 1978.
78. Wells CL. Women Sport and Performance A Physiological Perspective, Champaign Human Kinetics Books, 1985.
79. Kurç G, Bazı Kişisel Sosyo-Ekonomik Kültürel Değişkenlerin Lise Öğrencilerinin Uyum Alanları, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1989:51.
80. Yaprak P, Amman T. Sporda Kadınlar ve Sorunları. Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi 2009; 2(1): 67-81.

81. Durkin N. Social Cognition and Social Context in the Construction of Sex Differences, New York, 1987.
82. Koca C, Asçı H, Kirazcı S. Takım ve Bireysel Sporlarla Uğraşan Kadın ve Erkek Sporcuların ve Sporcu Olmayanların Toplumsal Cinsiyet Rol Eğilimi, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2003; 10: 3-9.
83. Pociello C. Les Cultures Sportives, PUF, Paris, 1997: 78.
84. Amman MT. Modernleşme Sürecinde Kadın ve Spor, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2005.
85. Odabaş S. Modern Beden Kültüründe Güzellik Salonlarının Yeri. Toplum ve Bilim Dergisi 2005, 104: 153-181.
86. Amman T. Spor Sosyolojisi, Sporda Sosyal Bilimler Kitabı Alfa Yayınları, İstanbul, 2000:85- 150.
87. Ward CA. Attitudes Toward Rape:Feminist and Social Psychological Perspectives, Sage Publications, London, 1995:17.
88. Donovan J. Feminist Teori, Aksu Bora, İletişim Yayınları, İstanbul, 1997:32.
89. Karayel A, Retrospektif Bir Çalışma: 2001 2005 Yılları Arasında Adana İl Emniyet Müdürlüğüne Yansıyan Cinsel Taciz Vakalarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2006: 34.
90. Özdemir O. Tecavüzü, Hegemonik Erkeklik Zemininden Kavramak. Fe Dergi 2010; 2(2): 75-90.
91. Balcıoğlu İ. Sporun Sosyolojisi ve Psikolojisi (1), Bilge Yayınları, İstanbul, 2003:102.
92. Tükenmez M. Toplum Bilim ve Spor, Kaynak Yayınları, (1), İstanbul, 2009.
93. İlkaracan P, Gülçür L, Arın C. Sıcak Yuva Misali: Aile İçi Şiddet ve Cinsel Taciz, Metis Yayınları, 1996.
94. Kılıç B, Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Belirlenmesi Ve Hemşirenin Rolü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İstanbul 1999: 23.
95. CEDAW United Nations Convention On The Elimination Of All Forms Of Discrimination Against Women.-Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi- 85 Th Plenary Meeting. General Assembly 20 December 1993.

96. ICPD –International Conference On Population And Development- Uluslararası Nüfus Ve Kalkınma Konferansı Programme Of Action Of The International Conference On Population And Development. Cairo. 5-13 September 1994.
97. Aslan D, Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Ve İstanbul Kadın Misafirhanesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1998: 19.
98. Vatandaş C. Aile ve Şiddet: Türkiye’de Eşler Arası Şiddet, (1), Uyum Ajans, Ankara, 2003:21.
99. Kartal G. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Sağlık Teşkilatının Rolü, 1.Kadın Sağlık Kongresi, 91-92, 2008, Ankara.
100. <http://www.who.int/violenceinjury/prevention/vaw/infopack.htm>(04.05.2011)
101. Mcallister M. Domestic Violence:A Life Span Approach To Assessment And Intervention, Primary Care Practice. A Peer-Reviewed Series 2000; 4(2): 174-184.
102. Aksoy E, Çetin G, İnancı MA ve ark. Aile İçi Şiddet, Adli Tıp Ders Notları İstanbul, 2009.
103. Jewkes R. İntimate Partner Violence Causes And Prevention. The Langet 2002; 359: 1423-1429.
104. Bhasin K. Toplumsal Cinsiyet Bize Yüklenen Roller, Kader Ay, Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003.
105. Arat Y, Altınay AG.(1) Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet, Metis Yayıncılık, İstanbul, 2007:20.
106. http://www.adlitip.org/yazilar/turkce/konular/adli_tip/, kadına yönelik şiddet,erişim tarihi 25.05.2011.
107. TNSA. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Türkiye Nüfus Ve Sağlık Araştırması, 2003.
108. Türmen T, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sağlığı, (1) Toplumsal Cinsiyet Sağlık ve Kadın Kitabı, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2003.
109. ICN (International Council Of Nurses) Nurses, Always There For You: United Against Violence. International Nurses’ Day 2001. Anti-Violence Tool Kit.
110. Güven Z. İş Yerinde Cinsel Taciz Tartışıldı. Pazartesi Dergisi 1997; 29: 5-6.
111. Düzkan A. Cinsel Taciz. Pazartesi Dergisi; 1997; 24: 9-10.

112. Stockdale MS. Disparate Intersections: The Dynamics Of Sexual Harassment. *Contemporary Psychology* 1997; 54: 336- 337.
113. Çağatay E. Cinsel Taciz, *Çifte Standartlar Pazatesi Dergisi* 1998; 35: 21-22.
114. Arslan M. *İş ve Meslek Ahlakı*, Siyasal Kitap Evi, Ankara, 2005.
115. Gilbert D, Guerrier J. Sexual Harassment Issues In The Hospitality Industry. *International Journal Of Contempory Hospitality Management* 2001; 10(2): 43-58.
116. Emre S. Cinsel Tacizden Arınmış Bir İşyeri. *Pazartesi Dergisi* 1997; (23): 4-5
117. İçli TG, Öğün A, Özcan N. *Ailede Kadına Karşı Şiddet Ve Kadın Suçluluğu. Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayınları*, Ankara. 1995.
118. Morewitz R. *Sexual Harassment and Social Change in American Society*, Austin ve Winfield Publishers, NewYork, 1996:73.
119. Hattatoğlu D. *İş Yerinde Cinsel Taciz*, Sendikal Rehber, DİSK Yayınları, 1995:17.
120. Bakırcı K. *İş Yerinde Cinsel Taciz ve Türk Ceza Kanunu Öntasarısı. İstanbul Barosu Dergisi* 2001; 75(1): 35-44.
121. Artuk M, Gökçen A, Yenidünya C. *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, (8), Turhan Kitapevi, Ankara, 2007.
122. Malkoç İ. *Türk Ceza Kanununun Uygulamasında Cinsel Suçlar*, Malkoç Kitapevi, Ankara, 2009.
123. Akman S, Burcuoğlu H, Altop A. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, (7), Filiz Kitapevi, İstanbul, 1993.
124. Rose SO, Anderson I. *Social Issues: Gender Relations. Peace Research Abstracts Journal* 2000; 7: 344-346.
125. Riger S, Gordon MT. *The Fear Of Rape: A Study Of Social Control. Journal Of Social Issues* 1981; 7: 71-92.
126. Lu C, Kleiner B. *Discrimination And Harassment İn The Restaurant Industry. International Journal Of Sociology Policy* 2001; 21(8): 191-204.
127. http://tr.wikipedia.org/wiki/cinsel_istismar , erişim tarihi 10.06.2011.
128. <http://www.bilkent.edu.tr/~bilheal/uremesagligi/cinselistismar.html> , erişim tarihi: 10.06.2011.
129. David P. *Human Rights in Youth Sport: A Critical Review of Children's Rights in Competitive Sports*, London Routledge, London, 2005.

130. <http://bura.brunel.ac.uk/bitstream/characteristics+of+sexual+abuse+in+sport.pdf>. Erişim tarihi 6.06.2011.
131. Gündüz N, Koz M, Fedai T, Sunay H, Ersöz G. TR Deki Değişik Spor Branşlarındaki Elit Kadın Sporcuların Karşılaştıkları Cinsel Taciz Olaylarının Araştırılması. Spor Bilimleri Dergisi 2002; 6(1): 95-108.
132. Değirmenci T, Celep C. Üniveriste Öğrencilerinin Cinsel Taciz Yaşantıları Ve Cinsel Tacizle Başa Çıkma Yaklaşımları, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2005; 67.
133. Gülcan S, İşletmelerde Kadın-Erkek Ayrımcılığı ve Cinsel Taciz, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2004: 67.
134. Appelbaum SH, Audet L, Miller JC. Gender and Leadership? Leadership and Gender? A Journey Through The Landscape of Theories. Leadership & Organization Development Journal 2003; 24(1): 47-62.
135. Wensing EH, Bruce T. Bending Rules: Media Representation of Gender During An International Sporting Event. Int Rev Soc Sport 2003; 38(4): 387-396.
136. http://www.4sguç.org/arc_view.php, 17.05.2011.
137. Talimciler A. Futbol Maçlarının Yayını ve Kulüpler Federasyon Medya ilişkiler: Futbol Televizyon Evliliğinde Yeni Dönem, İmge Kitapevi, Ankara, 2001:98.
138. Bernstein A. Is It Time For a Victory Lap? Changes In The Media Coverage of Women in Sport. Int. Rev Soc Sport 2002; 37(3-4): 415- 422.
139. Theberge N. The Construction of Gender in Sport: Women, Coaching and The Naturalization of Difference. Social Prob 1993; 40(33): 301-313.
140. Jefferson LH. Inside Sport or On The Margins. Int. Rev Soc Sport 1998; 33(1): 19-32.
141. Daddario G. Chilly Scenes of The 1992 Winter Games: The Mass Media and The Marginalization of Female Athletes. Social Sport Journal 1994; 11(3): 275-288.
142. Pedersen PM. Examining Equity in Newspaper Photographs: A Content Analysis of The Print Media Photographic Coverage of Interscholastic Athletics. Int Rev Soc Sport 2002; 37(3-4): 303-318.
143. Fasting K, Brackenridge C, Sundgot BJ. Prevalence Of Sexual Harassment Among Norwegian Female Elite Athletes İn Relation To Sport Type. Int Rev Soc Sport 2004; 39(4): 373-386.

144. Johnson J, Holman M. Making The Team: Inside The World Of Sport Initiations And Hazing, Toronto, Canadian Scholar's Press, 2004.
145. Koca C, Bulgu N. Spor ve Toplumsal Cinsiyete Genel Bakış. Toplum ve Bilim Dergisi 2005; 103: 163-184.

T.C
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU

***ÜLKEMİZDE BAYAN SPORCULARIN CİNSEL İSTİSMARA MARUZ KALMA
DURUMLARININ İNCELENMESİ***

Hazırlanmış olan mevcut anket, ülkemizde aktif spor hayatlarına devam eden lisanslı bayan sporcularımızın sportif ve günlük hayatlarında maruz kalabilecekleri cinsel istismar, cinsel taciz ve cinsel ayrımcılık durumlarını değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu çalışma neticesinde elde edilecek bilgiler ülkemizde bayan sporcuların daha sağlıklı ve güvenli bir ortamda spor hayatlarına devam etmeleri ve alınması gereken önlemlerin tespiti açısından yol gösterici olacaktır. Anket cevaplarınızda vereceğiniz bilgiler tarafımızca saklı tutulacak, herhangi bir kimlik ifşa edilemeden sadece bilimsel veriler ışığı altında değerlendirilecektir.

NOT: Anket formlarında kesinlikle isim yazmayınız. Rızanız olmadığı durumda ankete katılmayı ret etme hakkına sahipsiniz. Türk sporuna yapmış olduğunuz katkılardan ötürü teşekkür ederiz.

EMİNE BAL
Erciyes Üniversitesi
Sağlık Bilimler Enstitüsü
Kayseri - 2010

Cinsel istismar: Bir kişinin rızası olmadan veya fiziksel ve psikolojik baskıya maruz kalarak cinsel amaçlar için kullanılması her türlü cinsel içerikli davranışta bulunması ve cinsel içerikli rahatsız edici sözlü ya da fiziksel eylemler bütünüdür.

1- Bu açıklamaya göre spor hayatınız süresince hiç cinsel istismara ya da tacize maruz kaldınız mı?

Evet **Hayır** **Kısmen** **Fikrim Yok**

Cevabınız “**evet**” ise **2.** sorudan itibaren anketin tamamını cevaplayınız. Cevabınız “**hayır**” ise ankete **18.** sorudan itibaren devam ediniz.

2- Aşağıdaki tabloda verilen cinsel istismar örneklerinden herhangi bir zamanda maruz kaldığınız cinsel istismar örneklerini ve kim tarafından gerçekleştiğini lütfen kutucuklara işaretleyiniz. Birden çok kutucuk işaretleyebilirsiniz.

CİNSEL İSTİSMAR ÖRNEKLERİ	MARUZ KALDINIZ MI?		ANTRENÖR	YÖNETİCİ	TAKIM ARKADAŞI	BAŞKA SPORCU	MASÖR	HİZMETLİ	TARAFTAR	HAKEM
	EVET	HAYIR								
Üstüne gelmek yaklaşmak										
Seksüel sorular şakalar, hareketler										
İsrarcı çıkma teklifleri										
Seksüel Telefonlar mektuplar mesajlar										
Vücudun seksüel bölgesinin ifşası										
Vücuda yumuşak bir dokunuş										
Vücuda bariz bir dokunuş										
Cinsel ilişkiye zorlama, cinsel ilişki										

3- Yukarıda sıralanan cinsel istismar örneklerine ne sıklıkla maruz kalmaktasınız?

Sürekli **Sık sık** **Bazen** **Nadiren**

4- Olası bir cinsel taciz durumuna nerede maruz kaldınız?

Spor salonu Saha Soyunma odası
Malzeme odası Konaklama merkezi Ulaşım aracı
Kamp merkezi Banyo-Lavabo Diğer

5- Cinsel istismara maruz kaldığınızda performansınızda herhangi bir değişiklik oldu mu?

Performansım azaldı Değişmedi Performansım arttı

6- Cinsel bir taciz sonrası performansınız azaldıysa bu düşüş süreci ne kadar sürdü?

7 günden az 7-30 gün 1-3 ay 3 aydan fazla

7- Cinsel istismara maruz kaldığınızda kendinizi nasıl hissettiniz?

Kızgınlık ve öfke hissettim Korkuya kapıldım Suçluluk hissettim
Aşağılık duygusuna kapıldım İçte kapandım Kendimden nefret ettim
Yaptığım işe saygım azaldı Çaresizlik hissettim Hiç bir duygu hissetmedim
Diğer:.....

8- Cinsel istismardan sonra fiziksel olarak ne gibi rahatsızlıklar hissettiniz?

Baş ağrısı Baş dönmesi Uykusuzluk İştahsızlık
Kabus görme Yorgunluk Tükenmişlik Küskünlük

9- Cinsel istismar sonrası yaşadıklarınızdan kurtulmak için ne yaptınız?

Psikolojik destek aldım Sakinleştirici kullandım Sporu bıraktım
Sosyal hayatımı değiştirdim Takımdan ayrıldım Aileme yakınlaştım
Hiçbir şey yapmadım Adli mercilere başvurdum Başka iş buldum

10- Cinsel istismara maruz kaldığınızda yaşadıklarınızdan kime bahsettiniz?

Eşime Anneme-babama Kardeşime Antrenörüme
Yöneticime Arkadaşıma Hiç kimseye

Cinsel açıdan bir istismara maruz kaldığınızda; EVET HAYIR FİKRİM YOK

11- Yasal haklarınıza dair bilginiz var mıydı?

12- Yasal yollara başvurduunuz mu?

13- Kendinizi suçlu hissettiniz mi?

14- Sporu bırakmayı düşündünüz mü?

15- Sosyal yaşamınız olumsuz etkilendi mi?

16- Karşı cinse negatif duygular beslediniz mi?

17- Beslenme alışkanlığınız olumsuz etkilendi mi?

18- Size göre bayan sporcuların karşılaşılabilecekleri cinsel taciz durumlarında neler yapılmalı?

	EVET	HAYIR	FİKRİM YOK
18.1 Cinsel tacizi engelleyici eğitimler verilmeli	☐	☐	☐
18.2 Adli yollara başvurmaları desteklenmeli	☐	☐	☐
18.3 Taciz edenler için caydırıcı cezalar uygulanmalı	☐	☐	☐
18.4 Bayan sporcuların haklarını koruyan yasalar çıkarılmalı	☐	☐	☐
18.5 Federasyon yetkilileri haberdar edilmeli	☐	☐	☐
18.6 Mecliste araştırma komisyonu kurulmalı	☐	☐	☐
18.7 Medyada bayan sporcu sorunları daha fazla yer almalı	☐	☐	☐
18.8 Bayan antrenörlerin sayısı ve etkinliği artırılmalı	☐	☐	☐

	EVET	HAYIR	FİKRİM YOK
19- Medyanın cinsel istismar olaylarına karşı sağduyulu olduğunu düşünüyor musunuz?	☐	☐	☐
20- Sizce spor kıyafetlerinin cinsel istismara yol açabilecek bir özelliği var mı?	☐	☐	☐
21- Sizce cinsel istismarın olması sporda büyük bir problem midir?	☐	☐	☐
22- Cinsel istismara uğrayan bayanların toplum tarafından dışlandığı fikrine katılıyor musunuz?	☐	☐	☐
23- Bayan sporcuların cinsel tacize uğradıklarında bir araştırma komisyonu kurulmalı mıdır?	☐	☐	☐
24- Bayan antrenör ve yönetici sayısının artması sizce cinsel istismar durumunu engeller mi?	☐	☐	☐
25- Cinsel istismarları engelleyecek bayanlar için bir sendika ya da birlik kurulmalı mıdır?	☐	☐	☐

26- İlgilendiğiniz spor branşınız?..... (Cevaplamak isteğe bağlıdır.)

27- Eğitim durumunuz? (Cevaplamak isteğe bağlıdır.)

Okur- yazar değil İlkokul Lise
Ortaokul Üniversite Yüksek lisans/ Doktora

28- Medeni haliniz? (Cevaplamak isteğe bağlıdır.) Bekâr Evli Dul

29- Antrenörünüzün cinsiyeti? Bay Bayan

TEŞEKKÜRLER

E.Ü. TIP FAKÜLTESİ ETİK BAŞVURUSU DEĞERLENDİRME FORMU

ETİK KURULUN ADI	: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Değerlendirme Komisyonu
AÇIK ADRES	: Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı Melikgazi/KAYSERİ
TELEFON	: 0 352 437 49 10 - 11
FAKS	: 0 352 437 52 85
E-POSTA	: byancar@erciyes.edu.tr

BAŞVURU BİLGİLERİ	ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	Lisanslı bayan sporcuların cinsel istismar ve taciz durumlarının incelenmesi			
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜNÜN KODU				
	EUDRACT NUMARASI				
	SORUMLU ARAŞTIRMACININ ÜNVANI/ADI/SOYADI	Dr. Feyzullah Koca			
	SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Antreman Bilimleri			
	KOORDİNATÖRÜN ÜNVANI/ADI/SOYADI				
	KOORDİNATÖRÜN UZMANLIK ALANI				
	ARAŞTIRMA MERKEZİ	Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu			
	ARAŞTIRMA MERKEZİNİN AÇIK ADRESİ	Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu			
	BAŞVURULAN ETİK KURULUN ADI	Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Değerlendirme Komisyonu			
	DESTEKLEYİCİ VE AÇIK ADRESİ				
	DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLCİSİ VE ADRESİ				
	UZMANLIK TEZİ/ AKADEMİK AMAÇLI	UZMANLIK TEZİ	☒	AKADEMİK AMAÇLI	☐

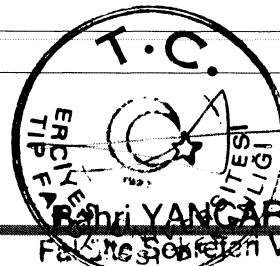
ARAŞTIRMA FAZİ VE TÜRÜ	FAZ 1	☐
	FAZ 2	☐
	FAZ 3	☐
	FAZ 4	☐
	BE/BY	☐
	DiĞER	☐ Diğere ise belirtiniz
	İLAÇ DIŞI ARAŞTIRMA	☐ Belirtiniz

ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEKMERKEZ	☒	ÇOKMERKEZ	☐	ULUSAL	☐	ULUSLARARASI	☐
-------------------------------	-----------	-------------------------------------	-----------	--------------------------	--------	--------------------------	--------------	--------------------------

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	BELGE ADI	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili					
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ			Türkçe	☐	İngilizce	☐	Diğere	☐
	ARAŞTIRMA BROŐURÜ			Türkçe	☐	İngilizce	☐	Diğere	☐
	BİLGİLENDİRİLMİŐ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe	☐	İngilizce	☐	Diğere	☐
	OLGU RAPOR FORMU			Türkçe	☐	İngilizce	☐	Diğere	☐

DEĞERLENDİRİLEN DiĞER BELGELER	BELGE ADI	Açıklama
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	
	SİGORTA	
	HASTA KARTI/GÜNLÜKLERİ	
	İLAN	
	YILLIK BİLDİRİM	
	SONUÇ RAPORU	
	GÜVENLİK BİLDİRİMLERİ	
DiĞER		

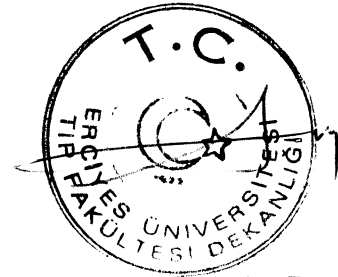
ASLI GIBİDİR

KARAR BİLGİLERİ	Karar No : 2010/111	Karar Tarihi : 16.09.2010
	Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Dr. Feyzullah Koca'nın sorumluluğunda yapılması tasarlanan ve yukarıda başvuru bilgileri verilen klinik araştırma başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş, gerçekleştirilmesinde etik sakınca bulunmadığına ve kurumumuz kararının başvuru sahibine ve dekanlık makamına arzına toplantıya katılan etik değerlendirme komisyonu üyelerinin oy birliği ile karar verilmiştir.	

ETİK KURUL BİLGİLERİ**ÇALIŞMA ESASI****ETİK DEĞERLENDİRME KOMİSYONU BAŞKANI UNVANI/ADI/SOYADI : Prof. Dr. Kader KÖSE****ETİK DEĞERLENDİRME KOMİSYONU ÜYELERİ**

Ünvanı / Adı Soyadı Ek Üyeliği	Uzmanlık Dalı	Kurumu	Cinsiyeti	İlişki (*)	Katılım (**)	İmza
Prof. Dr. Kader KÖSE	Biyokimya	E.Ü. Tıp Fak.	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Prof. Dr. Halit MADENOĞLU	Anest. ve Rean.	E.Ü. Tıp Fak.	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Prof. Dr. Olgun KONTAŞ	Patoloji	E.Ü. Tıp Fak.	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Prof. Dr. Duran ARSLAN	Çocuk Sağ. ve Hast.	E.Ü. Tıp Fak.	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Doç. Dr. İrfan ÖZYAZGAN	Plastik ve Rek. Cer.	E.Ü. Tıp Fak.	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Doç. Dr. H.Basri ULUSOY	Farmakoloji	E.Ü. Tıp Fak.	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Doç. Dr. Mehmet Güngör KAYA	Kardiyoloji	E.Ü. Tıp Fak.	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Öğr. Gör. Dr. Ferhan ELMALI	Tıp Bilişimi ve Biyostatistik	E.Ü. Tıp Fak.	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Av. Zübeyde ÇELEBİ	Avukat	E.Ü. Tıp Fak.	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☒ H ☐	
Ecz. Nuran YOZGAT	Eczacı	E.Ü. Tıp Fak.	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☒	
Sevtap KOÇER	Sivil Toplum Tems.		E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☒	

ASLI GİBİDİR**Bahri YANCAR**
Fakülte Sekreteri V.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : Emine BAL
Uyruğu : TC
Doğum Tarihi ve Yeri : 16 Nisan 1985, Beyoğlu
Medeni Durumu : Bekâr
Telefon : +90 506 434 21 85
E-mail : emineball@gmail.vcom
Yazışma Adresi :Yeni Mah. Omcalık Cad. Asrın Konutları
D/Blok Kat:2/8 TOKAT

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	EÜ Sağlık Bilimler Enstitüsü	2011
Lisans	GOP Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Antrenörlük Eğitimi Bölümü	2009
Lise	Dumlupınar Lisesi, Mersin	2002

YABANCI DİL

İngilizce